

PÅFÖLJD FÖR MORD

– en sammanställning av domar
meddelade efter den 1 juli 2009

RättsPM 2011:6
Utvecklingscentrum Göteborg
September 2011

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING.....	4
Inledning/Bakgrund	7
Den rättsliga regleringen	8
Rättsfallet NJA 2007 s. 194	10
RÄTTSFALLSREFERAT.....	12
DOMAR FÖR MORD FÄNGELSE UPP TILL OCH MED 14 ÅR	12
Norrälje tingsrätts dom den 17 juli 2009, B 958-09.....	12
Göta hovrätts dom den 4 april 2011, mål B 344-11	14
Hovrättens över Skåne och Blekinge dom den 28 oktober 2010,	17
B 1713-10.....	17
Hovrättens för Västra Sverige dom den 20 april 2010, B 1513-10.....	20
Västmanlands tingsrätts dom den 10 juni 2010, mål B 1755-10	22
Svea hovrätts dom den 2 mars 2010, B 356-10.....	23
Svea hovrätts dom den 16 september 2010, B 5953-10.....	25
Hovrättens för Västra Sverige dom den 28 april 2010, B 1722-10.....	27
Malmö tingsrätts dom den 23 december 2009, B 7856-09	29
Sundsvalls tingsrätts dom den 15 oktober 2010, B 1832-10.....	30
Linköpings tingsrätts dom den 20 september 2010 , B 2839-10	32
Göteborgs tingsrätts dom den 23 december 2010, B 12394-10	34
Hovrättens för Övre Norrland dom den 28 juni 2010, B 95-10	36
Göta hovrätts dom den 30 december 2010, B 3202-10	38
Göta hovrätts dom den 25 februari 2010, B 3105-09	40
Svea hovrätts dom den 22 april 2010, B 1909-10	42
Hovrättens för Nedre Norrland dom den 31 mars 2010, B 192-10.....	44
Hovrättens för Övre Norrland dom den 23 november 2010,B 749-10	46
DOMAR FÖR MORD FÄNGELSE 15 TILL 18 ÅR	48
Göteborgs tingsrätts dom den 26 april 2010, B 14627-09.....	48
Nacka tingsrätts dom den 29 december 2009, B 4193-09.....	50
Svea hovrätts den 22 oktober 2010, B 6879-10	52
Svea hovrätts dom den 21 oktober 2010, B 6903-10	54
Svea hovrätts dom den 18 mars 2011, B 344-11	56
Jönköpings tingsrätts dom den 8 juli 2010,B 1696-10.....	58
Hovrättens för Västra Sverige dom den 22 december 2010, B 3623-10.....	60

Skaraborgs tingsrätts dom den 6 december 2010, B 2557-10.....	62
Göta hovrätts dom den 9 december 2009, B 2735-09	64
Svea hovrätts dom den 23 december 2009, B 8231-09	66
Hovrätten över Skåne och Blekinge dom den 29 juni 2010, B 1007-10	69
Svea hovrätts dom den 23 maj 2011, B 3112-11	72
Svea hovrätts dom den 16 februari 2010, B 288-10.....	75
Helsingborgs tingsrätts dom den 18 februari 2011, B 4171-10	77
Göta hovrätts dom den 23 juli 2010, B 1611-10	79
Hovrättens för Västra Sverige dom den 22 juni 2010, B 2332-10.....	81
Svea hovrätts dom den 28 april 2010, B 753-10	83
Svea hovrätts dom den 23 juli 2010, B 4332-10	85
Göta hovrätts dom den 28 april 2011, B 600-11.....	87
DOMAR FÖR MORD FÄNGELSE PÅ LIVSTID	89
Svea hovrätts dom den 29 januari 2010, B 9129-10.....	89
Svea hovrätts dom den 18 maj 2011, B 578-11	91
Göta hovrätts dom den 13 januari 2010, B 2863-09.....	94
Svea hovrätts dom den 14 juni 2010, B 9212-10	96
Göta hovrätts dom den 28 december 2010, B 2254-10	98
Hovrättens för Västra Sverige dom, 2 november 2009, B 3725-09	100
Hovrättens för Västra Sverige dom den 16 oktober 2009, B 3515-09.....	102
Hovrätten för Västra Sveriges dom den 23 december 2010, B 4376-10....	104
Svea hovrätts dom den 27 augusti 2010, B 5950-10	106

SAMMANFATTNING

Utifrån tillgänglig statistik har antalet domar avseende mord varit relativt konstant under perioden 1985-2005. Det kan konstateras att antalet domar på livstid för mord ökade i början av 2000-talet (se prop. 2005/06 s. 13). Sett till domstolspraxis under 2000-talet och fram till Högsta domstolens dom NJA 2007 s. 194 hade domstolarna ungefär bestämt ett tidsbestämt straff om tio år lika ofta som fängelse på livstid.

Situationen förändrades väsentligt genom Högsta domstolens dom år 2007. I RättsPM 2007:16 "Påföljd för mord" från Utvecklingscentrum Göteborg konstaterades en kraftig förskjutning i domstolarnas straffmätning vid mord (PM:et innehöll 29 fall med 46 domar). I endast fem av dessa 29 fall hade fängelse på livstid dömts ut, vilket motsvarade drygt 17 procent av fallen. HD:s dom hade således medfört att tingsrätt och hovrätt gjort en betydligt strängare bedömning av de omständigheter som krävdes för att fängelse på livstid skulle dömas ut.

Lagändringen den 1 juli 2009 gällande mord innebar att straffet ska vara fängelse i minst tio år och högst arton år eller på livstid. Syftet med ändringen angavs vara att göra det möjligt för domstolarna att mäta ut straff som bättre svarar mot hur allvarligt brottet är i det enskilda fallet och att betydligt högre tidsbestämda straff än tidigare skulle kunna dömas ut för mord. Straffskalan för mord skulle användas fullt ut och fängelse på livstid skulle dömas ut i de allvarligaste fallen av mord, där fängelse i 18 år inte var tillräckligt.

I detta RättsPM, som omfattar 46 fall med 81 domar, kan följande sammanfattningsvis konstateras.

□ I 18 av 46 fall, drygt 39 procent, har påföljden för mord bestämts till fängelse upp till och med 14 år. I två av fallen har domstolarna till och med gått under straffminimum för mord, dels med hänsyn till gärningsmannens höga ålder, dels på grund av att gärningsmannens rätt till rättvis rättegång ansågs ha kränkts genom den provokation han utsatts för av polis. I denna första tredjedel finns flera fall där omständigheterna – enbart sett till gärningen – ligger nära att rubriceras som dråp, vilket naturligtvis sedan avspeglar sig vid straffmätningen. Inom detta tidsintervall finns flera fall av mord då offret själv haft del i våldsamheterna eller våldsanvändningen innebärande att gärningsmannen utsatts för viss provokation och fall där gärningsmannen och offret (ensamma eller tillsammans med andra) konsumerat alkohol eller droger med följd att bråk uppstått med dödlig utgång. Det kan även sägas att mordet synes vara oplanerat, haft ett hastigt förlopp och att gärningsmannen saknat ett direkt uttalat motiv. I de flesta av fallen har gärningsmannen använt en kniv och utdelat färre antal stick eller hugg.

□ I 19 av 46 fall, drygt 41 procent, har påföljden för mord bestämts till fängelse från 15 till 18 år. Generellt kan sägas att omständigheterna i detta tidsintervall är lite mindre enhetliga och därmed svårare att sammanfatta. I detta straffmätningensintervall är våldsanvändningen mer omfattande och har inslag av råhet eller grymhet. Mordgärningen synes varit mer planerad och pågått under längre tid. Gärningsmannen har, förutom kniv, även använt handeldvapen och andra tillhyggen eller brännbar vätska. I något fall har motivet varit hedersrelaterat, mordet föregåtts av överfall på öppen gata i kombination med sexuellt våld eller föregåtts av våldsbrott mot offret. Det kan även noteras att i några av de fall där domstol bestämt påföljden till fängelse 18 år hade ett livstidsstraff dömts ut vid tillämpning av den äldre mordbestämmelsen.

□ I nio av 46 fall, nästan 20 procent, har påföljden för mord bestämts till fängelse på livstid. I denna sista tredjedel finns naturligtvis de mest straffvärda gärningarna och de mest försvårande omständigheterna. I tre av fallen som renderade livstid dömdes respektive gärningsman för två mord (dubbelmord), i två av fallen var det fråga om mord i kombination med grov våldtäkt respektive två fall av våldtäkt, i ett fall skedde mordet efter att offret hade rånats i sin butik, i ett fall skedde mordet då gärningsmannen var på permission när han redan avtjänade livstid för ett tidigare mord, i ett fall utdömdes ansvar för mord och försök därtill i förening med grov mordbrand och i ett fall hade gärningsmannen planerat mordet som sedan innehöll många och straffvärda omständigheter. Nämnas kan även domen från Skåne (se sidorna 17-19) där påföljden, i vart fall enligt tingsrättens mening, innehöll så många försvårande omständigheter att påföljden skulle blivit fängelse på livstid om inte gärningsmannen varit under 21 år vid tidpunkten för gärningen.

I förarbetena till här aktuell lagändring för mord eller i Högsta domstolens domar anges inte med exakthet vilka omständigheter som krävs för att ett fall ska anses utgöra det mest allvarliga. De omständigheter som domstolarna beaktat när det gäller att avgöra om en gärning ska rubriceras som dråp eller mord används även vid straffmätningen. I de 81 inhämtade och inskickade domarna ovan har bland annat följande omständigheter eller faktorer angetts som viktiga eller betydelsefulla;

- om gärningsmomentet pågått kort eller lång tid,
- om offret känt dödsångest eller varit utsatt för psykiskt lidande,
- om offret varit svagare, äldre, försvarslös eller haft svårt att skydda sig,
- om mordet planerats eller gärningsmannen visat särskild förslagenhet,
- om gärningsmannen haft möjlighet att besinna sig eller träda tillbaka,
- om mordet utförts med brutalitet, grymhet eller bestialitet,
- om gärningsmannen agerat så att offret inte skulle hittas eller få vård,
- om mordet begåtts i offrets hem eller varit ett överfall på allmän plats,
- om gärningsmannen var närstående eller på annat sätt nära till offret,
- om mordet begåtts samtidigt med annan (allvarlig) gärning, t.ex. rån,
- om gärningsmannen tidigare dömts för mord eller dråp.

Som förmildrande omständighet till förmån för gärningsmannen framgår i domarna om offret på något sätt varit delaktig i våldsutövandet eller om offret utsatt gärningsmannen för viss provokation. Därutöver beaktas även gärningsmannens person, såsom hans/hennes psykiska tillstånd och förmåga att kunnat behärska sig i respektive situation.

I föregående RättsPM om påföljd för mord (2007:16) konstaterades att tingsrätt och hovrätt i samtliga fall varit överens om straffmätning vid respektive mordgärning. Att domstolarna numera inte är helt samstämmiga framgår av detta RättsPM. Dock är denna förändring inte så svårklar då domstolarna i tiden före den 1 juli 2009 endast hade två val – fängelse i tio år eller på livstid – medan nuvarande mordparagraf öppnar helt andra möjligheter för bedömning och angivande av brottets egentliga straffvärde. Det kan även läggas till, såvitt kan bedömas, att ovan i streckform nämnda omständigheter i huvudsak är desamma som tidigare gällt och som kommenterats i doktrin och i praxis. Äldre praxis kan därför i (viss) utsträckning alltjämt vara vägledande, till exempel NJA 2007 s. 194, vad gäller fråga om straffmätning.

Sammanfattningsvis kan ändå sägas att lagstiftarens intentioner med förändring av mordparagrafen har infriats genom att tingsrätt och hovrätt mätt ut fängelsestraff som till synes relativt väl svarar mot hur allvarligt brottet är i det enskilda fallet och att underrätterna de facto använt hela den nu gällande straffskalan. Dock kan det skönjas en viss försiktighet att utdöma fängelse på livstid. Även om domstolarna vid straffmätningen

och beaktande av föreliggande försvarande och förmildrande omständigheter är praxis inte helt klar och entydig. En annan iakttagelse bland de inhämtade domarna är om det ska vara någon skillnad i det uppsåt som gärningsmannen haft. I två av de refererade domarna kan noteras att domstolarna, vid bestämmande av straffvärdet, argumenterat utifrån vilken uppsåtsform som förelagat och menat att det i ett fall rent allmänt måste föreligga skillnader mellan olika uppsåtsformer vad gäller klandervärdheten (jämför Linköping tingsrätts dom på sidorna 32-33 och Halmstads tingsrätts samt Hovrätten för Västra Sveriges dom på sidorna 100-101).

För tiden fram till dess att domstolspraxis stabiliserat sig bör åklagare vid processföringen på ett aktivt sätt bidra till att driva rättsutvecklingen framåt.

Utvecklingscentrum Göteborg önskar även fortsättningsvis få del av intressanta domar i mordfall.

Inledning/Bakgrund

Mord är det grövsta av de allvarliga våldsbrotten. Den brottsliga gärningen består i att uppsåtligt beröva annan livet. Om brottet är att bedöma som mindre grovt döms i stället för dråp. Denna praxissammanställning avhandlar enbart domar där gärningsmannen fälltts till ansvar för mord

I genomsnitt inträffar knappt 100 fall av dödligt våld per år, dvs. mord, dråp, och misshandel med dödlig utgång. Det dödliga våldet har legat på en relativt konstant nivå under de senaste åren och sett i ett längre perspektiv har det minskat. Detta gäller särskilt det dödliga våldet mot kvinnor i nära relationer som har minskat med 20-30 procent sedan 1970-talet och det dödliga våldet mot barn som har minskat med ungefär 40 procent sedan i början av 1990-talet.

Sedan 2000 har varje år i genomsnitt 45 personer dömts för mord och 13 personer har dömts för dråp samt tio personer har dömts för grov misshandel i kombination med vållande till annans död. När det gäller straffet för mord, i vart fall fram till slutet av 2000-talet, har antalet domar till fängelse på livstid ökat successivt i förhållande till de tidsbestämda straffen. År 2006 dömdes 17 personer till livstids fängelse och lika många till ett tidsbestämt straff.

Ökningen av antalet domar till fängelse på livstid bröts sedan genom Högsta domstolens dom den 30 mars 2007 (NJA 2007 s. 194 - vilken finns refererad i detta PM i kapitel 3). I domen slog Högsta domstolen fast att fängelse på livstid bör förbehållas de allvarligaste fallen av mord. Domen medförde under de därpå följande åren att tidsbestämda fängelsestraff dömts ut för mord i betydligt större utsträckning.

Straffet för mord var tidigare fängelse i tio år eller på livstid. Den 1 juli 2009 ändrades bestämmelsen genom lagstiftning och straffet för mord är numera fängelse lägst tio och högst arton år eller på livstid. Lagändringen motiverades delvis med att straffmätningen för mord skulle återspegla brottets straffvärde på ett mer adekvat sätt än vad som tidigare var möjligt. Därför uppkom fråga på vilket sätt domstolarna skulle använda sig av den nya straffskalan fängelse tio till arton år och när livstid skulle tillämpas.

Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum Göteborg, beslutade under våren och hösten 2010 att via Rånet efterlysa domar meddelade efter den 1 juli 2009 där gärningsmannen dömts för mord. Planeringsavdelningen har varit behjälplig med att göra en sammanställning av ärenden där åtal väckts för mord. Sammanställningen har legat till grund för beställning av dom från berörd domstol. Insamlandet av domar har pågått fram till och med den 2 maj 2011. Det har kommit in domar i 46 ärenden, varav 35 har prövats i två instanser, totalt 81 domar.

I RättsPM:et har domar meddelade till och med den 23 juni 2011 beaktats.

Utvecklingscentrum Göteborg har gått igenom domarna och sammanställt dem i denna rättspromemoria. Syftet har i huvudsak varit att granska domstolarnas straffmätning för att få vägledning dels hur spannet i den nya tidsbestämda straffskalan har utnyttjats och dels om vilka fall som ansetts så allvarliga att fängelse på livstid dömts ut. Vi har även valt att utforma referaten på sådant sätt att läsaren kan förstå ärendet i syfte att ge stöd och finna vägledning även vad gäller fråga om skuld, rubricering m.m.

Den rättsliga regleringen

Enligt 3 kap. 1 § brottsbalken - i dess lydelse från den 1 juli 2009 - ska den som berövar annan livet dömas för mord till fängelse på viss tid, lägst tio år och högst arton år, eller på livstid.

I förarbetena till lagändringen (prop. 2008/09:118 sida 42 f) anför följande.

Syftet med den utvidgade straffskalan är att skapa utrymme för en mer nyanserad straffmätning av mord och en höjd straffnivå för de fall som inte föranleder fängelse på livstid. Straffet ska, med beaktande av intresset av en enhetlig rättstillämpning, bestämmas inom ramen för den tillämpliga straffskalan efter brottets eller den samlade brottets straffvärde, jämför 29 kap. 1 § första stycket brottsbalken. Vid bedömningen av straffvärdet ska, enligt andra stycket samma paragraf, beaktas bland annat vad den tilltalade insett eller borde ha insett om gärningen samt de avsikter eller motiv som gärningsmannen haft. Försvårande eller förmildrande omständigheter som avses i 29 kap. 2 och 3 §§ och som kan ha förelegat ska beaktas. Vidare ska hänsyn tas till övriga föreliggande omständigheter som är relevanta för straffmätningen. Domstolen ska göra en helhetsbedömning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet och också beakta att dessa kan föreligga i olika grad. Domstolen bör använda hela straffskalan vid straffskärpningen.

Omständigheter som bör tala i skärpande riktning är till exempel att brottet har föregåtts av noggrann planering eller har präglats av särskild förlagenhet, brottet har syftat till att främja eller dölja annan brottslighet, gärningen har varit särskilt hänsynslös genom att den har medfört ett svårt lidande för brottsoffret, brottet har inneburit ett angrepp på någon i dennes myndighetsutövning eller brottet har begåtts med sådan avsikt som anges i 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott utan att straffansvar enligt det lagrummet föreligger. I skärpande riktning bör även tala att brottet har riktats mot en närstående, brottsoffret har befunnit sig i en skyddslös ställning eller brottet har förövats inför ögonen på närstående till offret, till exempel offrets barn. Att återfall i brott kan beaktas framgår av 29 kap. 4 § brottsbalken. Om den tilltalade tidigare har gjort sig skyldig till allvarlig våldsbrottslighet eller tidigare har angripit brottsoffret bör det tala i skärpande riktning. I samma riktning ska beaktas om flera personer har mördats eller det annars är fråga om flerfaldig brottslighet.

I mildrande riktning bör tala till exempel att händelseförloppet har varit hastigt och den tilltalade har haft svårt att besinna sig eller brottet har föregåtts av ett kraftigt provocerande beteende. I samma riktning bör tala att brottet har begåtts under påverkan av psykisk störning eller den tilltalade av någon annan orsak har haft starkt nedsatt förmåga att kontrollera sitt eget handlande.

Även andra omständigheter än de nu nämnda kan tala i skärpande eller mildrande riktning.

Fängelse på livstid bör förbehållas de allvarligaste fallen, det vill säga där det finns skäl att döma till ett svårare straff än fängelse i 18 år. Fängelse på livstid kan till exempel väljas när domstolen ska bestämma ett gemensamt straff för flera mord eller ett mord och annan allvarlig brottslighet eller när den tilltalade tidigare har dömts för särskilt allvarlig brottslighet. I flertalet fall av mord bör ett tidsbestämt straff vara tillräckligt. I ju högre grad föreliggande omständigheter talar i skärpande riktning, desto högre i straffskalan för det tidsbestämda straffet bör domstolen bestämma straffet. Minimistraffet fängelse i tio år

bör väljas i fall där omständigheterna anses vara förmildrande utan att gärningen är att bedöma som dråp.

Rättsfallet NJA 2007 s. 194

Även om lagändringen till viss del påverkat aktualiteten av rättsfallet har vi valt att ändå ta med fallet, eftersom flera domstolar hänvisar till domen.

Åklagarmyndigheten har i RättsPM 2007:10 kommenterat Högsta domstolens dom, NJA 2007 s. 194, när det gäller straffmätning för mord. Nedanstående text är delvis hämtad från promemorian.

Kort om omständigheterna i målet

Den tilltalade dömdes för att ha huggit en kniv i ryggen på sin sovande sambo. Han handlade med direkt uppsåt att beröva sin sambo livet. Den tilltalade hade under en tid misstänkt att hans sambo var otrogen. Angreppet hade inte föregåtts av provokation och den tilltalade handlade inte i hastigt mod. Den tilltalade dödade målsäganden i deras gemensamma sovrum när deras gemensamma barn låg och sov i ett angränsande rum. Han följde sedan upp knivhugget genom att, efter det att målsäganden fallit ned på golvet, ta ett strupgrepp på henne som han inte släppte förrän han såg att hennes tunga hängde ut från munnen. Gärningen skedde utan närmare planering. Händelseförloppet var relativt snabbt och målsäganden hann sannolikt inte uppfatta vad som höll på att inträffa. Enligt det rättspsykiatriska utlåtande som inhämtades i målet torde den tilltalade vid tiden för gärningen ha befunnit sig i en psykisk kris.

Tingsrättens domskäl

När det gällde påföljdsfrågan konstaterade tingsrätten att rättspraxis ger vid handen att livstidsstraff i regel har utdömts där döden tillfogats offret på ett särskilt våldsamt sätt eller offret utsatts för stort lidande, dödsångest eller behandlats särskilt illa. Tingsrätten konstaterade vidare att gärningsmannen gett sig på en sovande, närstående ung kvinna, mor till hans yngsta två små barn, i parets gemensamma sovrum, i nära anslutning till de rum i vilka fyra små barn vid tillfället låg och sov. Gärningsmannen hade med en stor kniv åstadkommit ett kraftigt hugg som var den direkta dödsorsaken. Den efterföljande strypningen förstärkte enligt tingsrätten intrycket av ett ytterst våldsamt och hänsynslöst handlingsätt. Påföljden skulle därför enligt tingsrätten bestämmas till fängelse på livstid.

Hovrättens domskäl

I påföljdsfrågan uttalade hovrätten att påföljden för mord är enligt 3 kap. 1 § brottbalken fängelse i tio år eller på livstid. Av bestämmelsen framgår inte vad som ska vara den normala påföljden för mord utan valet mellan tidsbestämt straff och livstidsstraff måste grundas på en samlad bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. Hovrätten fann att annat inte hade framkommit än att händelseförloppet var relativt snabbt och att kvinnan sannolikt inte han uppfatta vad som skulle inträffa. I den i målet verkställda rättspsykiatriska undersökningen angavs att mannens förtvivlan över den situation som rådde i äktenskapet kulminerade med en total kontrollförlust och att han redan vid tidpunkten för brottet befann sig i en psykisk kris. Detta tillstånd saknade enligt hovrätten sannolikt inte betydelse för händelseförloppet. Vid övervägande av samtliga omständigheter fann hovrätten att brottet inte kunde anses präglad av sådan särskild hänsynslöshet att påföljden skulle bestämmas till fängelse på livstid. Hovrätten bestämde istället straffet till fängelse i tio år.

Högsta domstolens domskäl

Högsta domstolen konstaterade att antalet livstidsstraff från att tidigare ha varit lägre än antalet tidsbestämda straff under senare år har blivit högre. Vidare konstaterades att utvecklingen gått mot en skärpning av den påföljd som i realiteten följer av ett livstidsstraff. När regeringen genom beslut om nåd omvandlade livstidsstraff bestämdes tiden fram till och med 1993 till 12-16 års fängelse. Från och med 1994 har regeringen i stället bestämt fängelsestraff till 18-25 år. Högsta domstolen fann med hänsyn till det anförda, och till att mord avser fall av uppsåtligt dödande som inte rubriceras som dråp därför att de inte är mindre grova brott, att livstidsstraffet vid straffmätningen för mord bör förbehållas de allvarligaste fallen. Högsta domstolen ansåg att enbart den omständigheten att mordet begåtts med kniv mot en skyddslös närstående i hennes hem inte motiverade att straffet skulle bli livstids fängelse. Inte heller en samlad bedömning av alla omständigheter i målet gav anledning till att döma till livstidsstraff.

RÄTTSFALLSREFERAT

DOMAR FÖR MORD FÄNGELSE UPP TILL OCH MED 14 ÅR

Norrtälje tingsrätts dom den 17 juli 2009, B 958-09

Gärningen begicks före den 1 juli 2009.

En man dödade sin sambo i det gemensamma hemmet genom att med yxa tilldela minst fyra slag mot offrets bakhuvud. Kvinnan avled till följd av de omfattande skall- och hjärnskadorna samt påföljande blodförlust. – Tingsrätten dömde för mord i dess lydelse som gällde vid tidpunkten för gärningen (dvs. före den 1 juli 2009) och hänvisade även till rättsfallet NJA 2007 s. 194 vid valet mellan ett tidsbestämt fängelsestraff och livstid. Vid en sammanvägning av omständigheterna ansåg rätten att det inte förelåg tillräckliga skäl att frångå ett tidsbestämt straff. Brottets straffvärde bedömdes vara fängelse tio år och vid straffmätningen beaktade domstolen gärningsmannens höga ålder och bestämde påföljden till fängelse sju år.

Gärningsman

81-årig man. Gärningsmannen hade under nästan 30 år sammanbott med offret, som blev 67 år. Paret hade inga gemensamma barn.

Inställning

Mannen erkände gärningen, men hävdade att den borde rubriceras som dråp.

Gärning

Paret hade levt under lång och varaktig söndring utan att separera. Mannen fick en ingivelse att gå ut i garaget och hämta en yxa. Han gick in i köket, ställde sig bakom kvinnan och slog ett för honom okänt antal slag med yxans klyvsida. Slagen träffade kvinnans huvud. Mannen såg att sambon blev allvarligt skadad och ringde själv till SOS-Alarm. Kvinnan avled två och en halv timme efter ankomsten till sjukhuset. Han kunde inte ange ett motiv för mordet, men menade att sambon ”nu var lycklig, eftersom hon hade kommit över till den andra sidan”.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten ansåg att erkännandet var styrkt av övrig utredning, däribland ett sakkunnigutlåtande från SKL om blodförekomst från offret på yxan och den rättsmedicinska utlåtandet utvisande offrets skador. Ingenting hade kommit fram som tydde på att gärningen hade föregåtts av någon planering i egentlig mening. Våldet hade emellertid riktats mot en närstående person i hennes hem. Det fanns inget i utredningen som talade för att det förekommit bråk mellan paret eller någon provokation från offret. Mannen hade otvivelaktigt haft tid att besinna sig innan gärningen begicks. Tingsrätten konstaterade att det var ett mycket grovt och omfattande våld gärningsmannen hade utsatt offret för och att offret hade varit helt skyddslös. Därför ansågs föreliggande

omständigheter enligt tingsrättens bedömning vara sådana att brottet inte kunde anses mindre grovt och dömde mannen för mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten angav brottets straffvärde till tio års fängelse. Vid straffmätningen beaktade tingsrätten, enligt 29 kap. 5 § 1 st. 6 p. och 2 st. brottsbalken, mannens höga ålder och fann att särskilda skäl förelåg att döma till lindrigare straff än vad som är föreskrivet för mord.

Domslut

Mord. Fängelse sju år.

Domen har vunnit laga kraft.

Göta hovrätts dom den 4 april 2011, mål B 344-11

Linköpings tingsrätts dom den 17 januari 2010, B3902-10

Gärningen begicks före den 1 juli 2009.

Offret hälsade på hemma hos gärningsmannen där hon efter några dagar berövades livet genom kvävning varefter kroppen gömdes. Offrets anhöriga anmälde henne försvunnen efter någon vecka, men hon kunde inte återfinnas. Flera år senare utsatte polisen gärningsmannen för en provokation i syfte att hitta offrets kropp vilket resulterade i att kroppen återfanns i en gödselstack på den fastighet som gärningsmannen bodde på vid tiden för gärningen. - Tingsrätten dömde för mord till fängelse i tio år. Hovrätten sänkte fängelsestraffets längd till sju år på grund av att gärningsmannens rätt till rättvis rättegång hade kränkts genom den provokation han utsattes för av polisen.

Gärningsman

En 47-årig man som sedan några år var bekant med offret. Vid tiden för gärningen hade deras relation utvecklats till ett sexuellt förhållande.

Inställning

Gärningsmannen förnekade gärningen och bestred ansvar för mord alternativt olaga frihetsberövande, grov misshandel och vållande till annans död. Han erkände att han gjort sig skyldig till skyddande av brottsling.

Gärning

I oktober 2005 åkte offret hem till gärningsmannen för att hälsa på honom och hon stannade kvar ett par dagar. Vid något tillfälle blev de osams då gärningsmannen misstänkte att offret tagit hans narkotika som han förvarade i källaren. Gärningsmannen tejpade fast offret vid en stol och tejpade för hennes mun varefter han utövade trubbigt och kvävande våld mot hennes hals och bröstorg samt trubbigt våld mot hennes huvud och kropp. Offret avled till följd av kvävning orsakad av våldet och tejpningen. Gärningsmannen begravde hennes kropp i en gödselstack cirka 50 meter från bostadshuset.

Drygt en vecka senare anmäldes hon försvunnen av sin syster och gärningsmannen häktades men försattes på fri fot efter ett kortare tag. Nästan två år senare anträffades offrets glasögon, mobiltelefon och ringar i en avloppsbrunn på den fastighet där offret försvann. Gärningsmannen anhölls på nytt men försattes på fri fot efter ett par dagar.

Under våren 2010 vände sig polisen till Rikskriminalpolisen med en begäran om stöd genom bevisprovokation. En plan arbetades fram enligt vilken gärningsmannen skulle provoceras att för en av Rikskriminalpolisens infiltratorer, kallad Mike, berätta var offrets kropp fanns. Mike knöt under sommaren en kontakt med gärningsmannen och under hösten sammanträffade de och Mike berättade att det var möjligt att få ut ett större försäkringsbelopp om offrets kropp återfanns. Mike berättade att rätten till försäkringen hade övertagits av grupperingar som kunde uppfattas om kriminella och de hade bestämt sig för att hitta kroppen. Mike berättade vidare att han åtagit sig att ombesörja kontakten för att ge gärningsmannen en möjlighet att på ett diskret sätt berätta var kroppen fanns och han erbjöds 75 000 kr för sin medverkan. Gärningsmannen förnekade dock kännedom om brottet. Polisen bestämde sig för att öka trycket på gärningsmannen varför han kontaktades av några förklädda polismän som lämnade över en lapp till honom och

uppmanade honom att ringa ett telefonnummer. Samma dag kontaktade gärningsmannen Mike och dagen efter hämtade Mike upp gärningsmannen, som då var klart drogpåverkad, i en bil och under bilfärden berättade gärningsmannen att han ensam dödat offret och grävt ned henne i gödselstacken och han pekade ut platsen.

Gärningsmannen berättade att motivet till gärningen var att han var arg på offret då hon tagit hans narkotika och pengar. Mötena spelades in med ljud och bild.

Vid utgrävning av den utpekade platsen anträffades offrets kropp förpackad i plastsäckar och fixerad med spännband i fosterställning. Gödselstacken låg på den fastighet där gärningsmannen bodde vid tiden för brottet.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten konstaterade att gärningsmannens uppgifter i förening med offrets plötsliga försvinnande, den omständigheten att hennes kropp gömtes efter att hon avlidit samt rättsläkarens iakttagelser och slutsatser om dödsorsaken visade att offret berövats livet av en annan person.

Tingsrätten fann att de uppgifter som gärningsmannen lämnat vid provokationen kunde tillåtas som bevisning och hänvisade till ett avgörande från Hovrätten för Nedre Norrland i mål B 644-10. Vid analysen av de uppgifter gärningsmannen lämnat vid huvudförhandlingen konstaterade tingsrätten att det var helt andra uppgifter om händelserna kring offrets död än de som han lämnat till Mike, att flera av uppgifterna framstod som anmärkningsvärda, att andra hade brister samt att uppgifterna i vissa avseenden var svårkontrollerade och mindre sannolika och att det ålegat gärningsmannen att redovisa detaljer i sådan utsträckning att de framstod som rimliga. Vidare konstaterades att detaljer i den spontana berättelse som lämnats till Mike stöddes av annan bevisning så som den exempelvis den rättsmedicinska undersökningen och att kroppen anträffats på den plats och på det djup gärningsmannen uppgett. Tingsrätten fann också, mot bakgrund av vittnesbevisning, att det fanns motiv för gärningsmannen att angripa offret eftersom han var förargad på offret då narkotikan var borta. Vid en samlad bedömning av utredningen fann tingsrätten således att det var ställt utom rimligt tvivel att gärningsmannen ensam tillfogat offret de angivna skadorna och genom kvävning bragt henne om livet samt därefter begravt henne i gödselstacken. Tingsrätten fann vidare att stryppande våld använts vilket lett till att offret blivit medvetslös och därefter så har gärningsmannen under en tid av i vart fall några minuter fortsatt att stänga av lufttillförseln och att han därigenom utsatt offret för livsfara måste stått klart för honom och genom detta agerande har han visat sådan likgiltighet för utgången att hans handlande i vart fall varit att jämställa med uppsåtligt dödande. Brottet var inte att bedöma som mindre grovt varför gärningsmannen skulle dömas för mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten konstaterade att det var utrett att gärningsmannen utsatt offret för omfattande trubbigt våld mot kroppen och att han efter mordet dolt kroppen på ett sätt som gjort den särskilt svår att upptäcka. Det konstateras vidare att utredningen inte gav stöd för att mordet föregåtts av någon närmare planering utan snarare så att händelseförloppet har gått över styr och han har inte visat någon större förslagenhet vid brottets utförande och vid en samlad bedömning bestämdes påföljden till fängelse tio år.

Domslut

Mord. Fängelse tio år.

Hovrättens bedömning

Provokationen

Beträffande provokationen konstaterade hovrätten att den innefattat såväl löften om ekonomiska förmåner som att man skapat en bild av att gärningsmannen stått under ett inte närmare preciserat hot om han inte medverkade. Vid en samlad bedömning fann hovrätten att kombinationen av åtgärder under bevisprovokationen sammantagna inneburit sådana oproportionerliga påtryckningar som medfört en kränkning av gärningsmannens rätt att inte avslöja att han gjort sig skyldig till brott och mot rätten att inte uppge bevisning som avslöjade eget brottsligt agerande samt att detta gällde trots att hänsyn måste tas till att det varit frågan om ett allvarligt brott som det allmänna haft starkt intresse av att klarar upp. Hovrätten ansåg att gärningsmannens rätt till en rättvis rättegång enligt artikel 6 i Europakonventionen kränkts men att han emellertid haft möjlighet att inom ramen för det svenska systemet med fri bevisprövning i efterhand ifrågasätta provokationen och den därigenom framkomna bevisningen. Vidare konstaterade hovrätten att det utöver den bevisning som framkommit till följd av provokationen även funnits en hel del annan bevisning och de uppgifter som gärningsmannen lämnat till Mike inte tillmätts något avgörande bevisvärde. Hovrätten fastslog således att gärningsmannens rätt till en rättvis rättegång inte blivit oåterkalleligen undergrävd och jämförde med NJA 2007 s 1037 varför provokationen som sådan inte kunde anses utesluta straffbarhet men att den skulle ha betydelse i påföljdsfrågan.

Skuldfrågan

Hovrätten fastslog att stor försiktighet skulle vara påkallad vid bedömningen av det erkännande som gärningsmannen gjort till Mike och att hans uppgifter varken ensamma eller ens i huvudsak kunde läggas till grund för fällande dom. Hovrätten fann dock att den samlade utredningen var övertygande och talade entydigt och med styrka för att gärningsmannen dödat offret samt att gärningsmannens berättelse om att två andra icke namngivna personer dödat henne motsades av all tillgänglig bevisning och kunde lämnas utan avseende. Det godtogs att gärningsmannens primära avsikt kanske inte varit att beröva offret livet men omständigheterna var sådana att han inte kunde undgå ansvar för att handlat uppsåtligt och att brottet inte var att bedöma som mindre grovt.

Påföljdsfrågan

Hovrätten fann att det vid bedömandet av straffvärdet fick räknas gärningsmannen till godo att det exakta tillvägagångssättet och hur länge offret levtt var något osäkert. Det fastslogs vid en samlad bedömning av alla omständigheter att det saknades skäl att vid straffvärdbedömningen avvika från normalstraffet vid tidpunkten för gärningen och straffvärdet motsvarade såldes fängelse 10 år.

Hovrätten konstaterade att provokationen skulle beaktas genom en proportionell lindring av påföljden med stöd av 29 kap 5 § 1 st. 8 p. och 2 st. brottsbalken och hänvisade till Högsta domstolens hantering av påföljdsfrågor när t.ex. Europakonventionens regel om rätten till en rättegång inom skälig tid kränkts. Hovrätten fann att fängelsestraffets längd således kunde stanna vid sju år.

Domslut

Mord. Fängelse sju år.

Domen har inte vunnit laga kraft.

Högsta domstolen beviljade prövningstillstånd i målet genom beslut meddelat den 22 juni 2011 (målnummer B 2150-11).

Hovrättens över Skåne och Blekinge dom den 28 oktober 2010,

B 1713-10

Lunds tingsrätts dom den 24 maj 2010, B1713-10

Gärningen begicks före den 1 juli 2009

Den 70-årige lantbrukaren anträffades död i sin bostad några dagar efter gärningen. Han låg bunden på golvet i sitt kök och hade utsatts för omfattande och kraftigt våld. Bostaden hade genomsökts men någon egendom hade inte tillgripits. Det säkrades en platspåse där fingeravtryck från den 18-årige gärningsmannen fanns liksom skoavtryck som kunde knytas till honom. – Tingsrätten ogillande åtalet, men hovrätten biföll och konstaterade att straffvärdet enligt den vid gärningen gällande lagstiftningen skulle motsvarat fängelse på livstid för en person över 21 år samt att straffvärdet enligt den nuvarande lagstiftningen skulle ha legat högt på skalan varför gärningsmannen, med beaktande av hans ungdom, dömdes till tio års fängelse.

Gärningsmän

En 18-årig man som var kusin med den andra åtalade mannen, vilken frikändes av domstolarna, och som en gång tidigare besökt offret tillsammans med sin far i samband med en diskussion om köp av skrot.

Inställning

Gärningsmannen förnekade gärningen.

Gärning

Den 18-årige gärningsmannen hade gemensamt och i samförstånd med eventuellt ytterligare gärningsmän tagit sig in i den 70-åriga lantbrukarens bostad i syfte att tillgripa kontanter eller andra värdeföremål. Där träffade man på offret och han tilldelades slag eller sparkar i huvudet och på överkroppen varefter han bakbands i en så kallad "hogtjeställning" (armar och ben binds ihop bakom ryggen) och en kraftigt blodbesudlad jacka knöts hårt runt hans huvud. Bostaden genomsöktes men gods tillgreps inte. Offret lämnades liggande på golvet utan möjlighet att själv ta sig loss och han avled till följd av de svåra kroppsskadorna. Vid den tekniska utredningen fann man i hallen blodstänk på väggarna och på golvet hittades offrets glasögon och tand och i köket fanns blodbesudlingar runt hans kropp. Det säkrades också avtryck från två olika typer av skor och de var avsatta på sådant sätt att de sannolikt härrörde från någon som varit närvarande på platsen vid tiden för gärningen. Vidare säkrades också tre fingeravtryck på en platspåse som återfanns på golvet i hallen. Fingeravtrycken konstaterades senare komma från 18-åringen.

En 22-årig man åtalades också för att vara medgärningsman i mordet. I övrigt åtalades flera släktingar till 18-åringen för olika brott knutna till händelsen så som anstiftan till försök till rån alternativt grov stöld och skyddande av brottsling, grovt brott.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Sammanfattningsvis kom tingsrätten fram till att den 22-årige mannen inte kunde knytas till brottsplatsen vid den aktuella tidpunkten varför åtalet mot honom ogillades.

Beträffande 18-åringen konstaterade tingsrätten att han var bunden till offrets bostad vid tiden för inbrottet genom fingeravtryck men att det säkrade skoavtrycket i offrets blod

inte närmare kunde knytas honom. Tingsrätten fann sammantaget att det visserligen framkommit omständigheter som var besvärande för 18-åringen men att det inte var ställt bortom rimligt tvivel att han haft sådan del i våldutövningen mot offret att han kunde dömas för delaktighet i hans död. Däremot ansågs klarlagt att han varit delaktig i försöket att stjäla pengar eller andra värdesaker varför han skulle dömas för försök till grov stöld.

Påföljdsfrågan

18-åringen dömdes, med beaktande av hans ungdom, till fängelse 10 månader för andra brott samt för försök till grov stöld mot offret.

Domslut

Misshandel, grov kvinnofridskränkning, försök till grov stöld, försök till rån, rattfylleri och narkotikabrott. Fängelse tio månader.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten fann sammantaget, mot bakgrund av den tekniska bevisningen och vittnesutsagor, att det var utrett att 18-åringen befunnit sig i offrets bostad och varit delaktig i misshandeln av honom liksom att de tekniska spåren i form av skoavtryck visade att 18-åringen också varit delaktig i genomsökandet av bostaden. Hovrätten konstaterade att det var klarlagt att offret avlidit till följd av de skador han orsakats genom misshandeln i kombination med att han bundits i "hogtie-ställning" och att offrets hjärtsjukdom kunde ha bidragit till hans död men inte varit ensamt avgörande. Vidare fastslogs att 18-åringen deltagit i de gärningar som medfört att den 70-årige lantbrukaren blivit svårt misshandlad och att denne, som bott ensam och isolerad på landet, bundits på sätt som medfört att det nästan varit omöjligt att själv ta sig loss och att hans möjligheter att påkalla hjälp ytterligare försvårats då telefonledningen skurits eller slitits av samt att han lämnats i denna belägenhet. Hovrätten fann således att 18-åringen varit medveten om att det funnits en avsevärd risk för att offret skulle avlida och då han inte vidtagit någon åtgärd för att offret skulle få hjälp ansågs han varit likgiltig till att offret skulle avlida. Han skulle därför dömas för att uppsåtligen ha berövat offret livet.

Beträffande 22-åringen fann hovrätten att det inte i utredningen fanns något som gav stöd för att han var delaktig i gärningen varför åtalet mot honom ogillades.

Påföljdsfrågan

Hovrätten konstaterade att straffskalan för mord enligt den före den 1 juli 2009 gällande lydelsen av 3 kap 1 § brottsbalken var fängelse i tio år eller livstid samt att enligt såväl den tidigare som nuvarande lydelsen av 29 kap 7 § brottsbalken kunde den om begått brott innan han fyllt 21 år inte dömas till fängelse på livstid. Det fastslogs att mordet var präglat av sådan särskild hänsynslöshet och råhet att brottets straffvärde enligt den då gällande lagstiftningen skulle motsvarat fängelse på livstid samt att även med tillämpningen av den nya lagstiftningen skulle straffvärdet varit så högt att det skulle hänförts till den övre delen av straffskalan för det fall att gärningsmannen varit över 21 år. Hovrätten fann att fängelsestraffet kunde bestämmas till tio år med beaktande av gärningens straffvärde och den övriga brottslighet 18-åringen också skulle dömas för.

Domslut

Hovrätten ändrade tingsrättens dom i ansvarsdelen på så sätt att 18-åringen dömdes för mord enligt 3 kap 1 § brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2009 och rubriceringen på

en av de övriga gärningar han åtalats för ändrades från försök till rån till försökt till grov stöld och misshandel, till fängelse i 10 år.

Hovrätten fastställde tingsrättens dom beträffande den 22-årige mannen.

Domen har vunnit laga kraft.

Hovrättens för Västra Sverige dom den 20 april 2010, B 1513-10

Göteborg tingsrätts dom den 3 februari 2010 i mål B 9871-09

Gärningsmannen kom i samspråk med en för honom obekant person på en restaurang och följde med honom hem för att ta några drinkar. Det slutade med att gärningsmannen, efter att offret angripit honom med en kniv, berövade offret livet genom att knivskära honom. - Domstolarna tog ställning till frågan om nödvärn och tingsrätten fann att straffvärdet motsvarande fjorton års fängelse. Hovrätten bestämde påföljden till tio års fängelse med hänsyn till omständigheterna vid gärningen.

Gärningsman

En 36-årig man som aktuell kväll kom i samspråk med offret och följde med honom hem.

Inställning

Gärningsmannen medgav att han sannolikt orsakat offrets död men bestred ansvar för brott då han befunnit sig i en nödvärnssituation. I vart fall var omständigheterna sådana att han svårligen kunnat besinna sig. För det fall att tingsrätten skulle fälla honom till ansvar för att ha berövat offret livet menade gärningsmannen att gärningen skulle rubriceras som vållande till annans död då uppsåt att döda saknades.

Gärning

Gärningsmannen följde med offret hem för efterfest. När han några timmar senare skulle gå och befann sig i hallen angrep offret honom plötsligt med en kniv. Gärningsmannen försökte freda sig mot angreppet och berövade offret livet genom att upprepade gånger slå honom i ansiktet och på kroppen, upprepade gånger knuffa/stöta offrets ansikte och kropp mot ett trubbigt föremål/trubbig yta samt genom att upprepade gånger hugga/sticka honom med en kniv framför allt i ansiktet och halsen. Gärningsmannen hade två skärsår i ansiktet och ett på armen när greps och han påstod att skadorna uppstått när offret angrep honom.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann att det genom utredningen var klarlagt att det var gärningsmannen som orsakat offrets död samt fann mot bakgrund av att offret hade drygt 50 stick/skärskador i ansiktet, drygt tio stick/skärskador på halsen samt utsatts för kraftigt trubbigt våld mot huvudet att det framstod som praktiskt taget oundvikligt att offret skulle avlida varför gärningsmannen uppsåtligen berövat offret livet. När det gällde nödvärnsinvändningen fann tingsrätten att den tekniska utredningen och skadebilden på offret och på gärningsmannen inte gav stöd för det händelseförlopp som gärningsmannen gjorde gällande varför invändningen framstod som obefogad. Gärningen rubricerades som mord och tingsrätten tog då fasta på att inget i motivbilden talade i mildare riktning, att angreppet inte hade föregåtts av någon provokation samt att händelseförloppet var utdraget och offret utsattes för besinningslöst våld vilket måste medfört stark dödsångest och lidande.

Påföljdsfrågan

Vid bedömningen av gärningens straffvärde fann tingsrätten att det inte förelåg några förmildrande omständigheter och att händelseförloppet varit utdraget och medfört svårt lidande för offret varför fängelsestraffets längd bestämdes till 14 år.

Domslut

Mord. Fängelse fjorton år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning*Skuldfrågan*

Hovrätten fann på de skäl tingsrätten angett att gärningsmannen uppsåtligen berövat offret livet men ansåg att det inte gick att bortse från invändningen att han blivit angripen av offret. Hovrätten fann sammantaget vid försvarlighetsbedömningen att gärningsmannen inte haft rätt att utöva så kraftigt våld mot offret sedan gärningsmannen fått kontroll över kniven som offret angripit honom med samt att förhållandena inte var sådana att gärningsmannen svårligen kunnat besinna sig. Beträffande rubriceringen ansåg hovrätten på de skäl tingsrätten anfört att brottet inte kunde anses mindre grovt.

Påföljdsfrågan

Hovrätten fann med beaktande av 29 kap 3 § första stycket 5 brottsbalken att straffvärdet var lägre än det straff tingsrätten dömt ut och stannade vid fängelse i tio år.

Domslut

Mord. Fängelse tio år.

Domen har vunnit laga kraft.

Västmanlands tingsrätts dom den 10 juni 2010, mål B 1755-10

Gärningsmannen och offret var bekanta med varandra sedan tidigare. Det hade tidigare varit bråk mellan dem. Den aktuella kvällen hade de förtärt alkohol. Offret angrep först gärningsmannen. Ett tag därefter angrep gärningsmannen offret med flera knivhugg varav ett var omedelbart dödande. - Tingsrätten dömde för mord till fängelse tio år.

Gärningsman

50-årig man, bekant med offret.

Inställning

Gärningsmannen erkände gärningen, men ansåg att den skulle bedömas som dråp.

Gärning

Gärningsmannen och offret var bekanta med varandra. De hade tidigare varit i bråk och gärningsmannen blev då slagen av offret. De hade därför inte umgåtts på ett tag. Den aktuella dagen var gärningsmannen på besök hos offret och de förtärde alkohol. Gärningsmannen gick och lade sig och vaknade av att offret slog honom. Gärningsmannen bestämde sig för att lämna lägenheten. Han tog dock en kniv och gick till det rum där offret befann sig. Han angrep offret med flera knivhugg varav ett gick genom hjärtats högra kammare och var direkt dödande.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Gärningsmannens erkännande vann stöd av främst den kriminaltekniska undersökningen. Gärningsmannens uppgifter låg till grund för bedömningen. I rubriceringsfrågan beaktade tingsrätten händelseförloppet före gärningen, omständigheterna vid dödandet samt gärningsmannens agerande omedelbart efteråt. Gärningsmannen utdelade upprepade knivhugg mot det närmast försvarslösa offret och uttryckte en önskan om att hans våld dödat offret varför annan slutsats inte kunde dras än att hans avsikt vid gärningen var att döda offret. Gärningsmannens handlande hade visserligen föregåtts av att han själv utsatts för visst våld av offret men inte av allvarligare slag och dessutom i viss tid innan. Gärningsmannen hade därmed gott om tid att besinna sig. Det stod enligt tingsrätten klart att brottet inte var att hänföra till ett mindre grovt uppsåtligt dödande.

Påföljdsfrågan

Vid straffmätningen fann tingsrätten att de omständigheter som medförde att brottet skulle bedömas som mord beaktades vid rubriceringen. Påföljden bestämdes därför till fängelse i tio år.

Domslut

Mord till fängelse 10 år.

Domen har vunnit laga kraft.

Svea hovrätts dom den 2 mars 2010, B 356-10

Solna tingsrätts dom den 30 december 2009, B 9055-09

En man dödade sin far i ett parkeringsgarage med ett flertal knivhugg mot ansikte, armar, hals och bröstorg. Sonen hade under sin uppväxt bevittnat våld mot modern och systemen. Han hade dock inte träffat sin far på flera år då denne flyttat tillbaka till hemlandet. Omständigheterna vid gärningen ansågs vara sådana att ett tidsbestämt straff skulle dömas ut. - Tingsrätten bestämde straffet till fängelse tio år och hovrätten fastställde domen.

Gärningsman

22-årig man son till offret. Far och son hade inte haft kontakt på flera år.

Inställning

Mannen erkände gärningen.

Gärning

Gärningsmannen bevittnade under sin uppväxt offret misshandla modern och syskonen. Offret var mycket auktoritär och gärningsmannen var under sin uppväxt mycket rädd för offret. Sonen hade inte träffat sin far på flera år eftersom denne flyttat tillbaka till hemlandet. När fadern kontaktade sin son för att berätta att han var i Sverige och att han ville träffa alla i familjen igen stämde sonen träff med honom. Sonen hade köpt en kniv några veckor före mordet. Vid mötet insåg sonen att fadern hade för avsikt att stanna i Sverige. Efter att far och son fikat gick de till sonens bil där de samtalande med varandra. Sonen angrep sin far med flera knivhugg mot ansikte, arm, hals och bröstorg. Gärningsmannen stampade på offrets bröstorg och sparkade honom också i ansiktet. Knivhuggen träffade offrets hals, centrala delen av bröstorgen, hjärtat och stora kroppspulsådern. Sonen angav sig själv och stannade kvar på plats tills polis och ambulans anlände.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann genom erkännandet och övrig utredning att åtalet var styrkt. Tingsrätten ansåg inte att det förelåg något tvivel om att sonen hade avsikt att döda fadern. Vid rubriceringen beaktade tingsrätten att det var fråga om ett helt oprovocerat angrepp som kom helt överraskande för offret som på grund därav var helt försvarslös. Angreppet var inte helt kortvarigt och fadern försökte värja sig mot angreppet. Dessa omständigheter ansåg tingsrätten talade mot att brottet bedömdes som mindre grovt. Även om de hot och det våld som gärningsmannen bevittnade under sin uppväxt hade satt djupa spår hos honom hade han inte träffat offret på lång tid och inte heller hade några hot förekommit under senare tid. Dessa båda omständigheter talade också mot att brottet bedömdes som mindre grovt. Trots att gärningsman och offret var närstående beaktades det inte som en försvårande omständighet eftersom de inte haft någon egentlig kontakt på flera år. Något grovt kränkande beteende från offret ansågs inte heller föreligga.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten ansåg att omständigheterna var sådana att ett tidsbestämt straff skulle dömas ut. Som förmildrande omständigheter beaktade tingsrätten att sonens handlande utlöstes av de minnen av våld och hot han bevittnade under sin uppväxt och som han förstod skulle kunna bli verklighet igen sedan fadern återkommit. Sonen angav sig själv och stannade kvar på platsen till dess polis och ambulans anlände.

Domslut

Mord. Fängelse tio år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning*Skuldfrågan*

Hovrätten konstaterade liksom tingsrätten att sonen avsiktligt dödade sin far. I rubriceringsfrågan beaktade hovrätten att sonens uppväxt och hans rädsla för vad pappan var i stånd att göra sedan han kommit tillbaka utlöste hans handlande men ansåg inte att det var fråga om en situation av överhängande eller pågående våld och hot. Inte heller förelåg sådan provokation som avses i 29 kap. 3 § 1 st. 1 brottsbalken. Att fadern och sonen var närstående beaktades inte som en försvårande omständighet med hänsyn till deras relation under åren. Som försvårande omständigheter beaktades det plötsliga angreppet där fadern var försvarslös och att det var fråga om flera knivhugg som fadern försökte värja sig mot. Angreppet avslutades med att sonen hoppade eller sparkade på faderns ansikte och bröstorg. En samlad bedömning ledde till slutsatsen att de omständigheter som talade i mildrande riktning inte hade den styrka att de borde föranleda att brottet skulle bedömas som mindre grovt. Gärningen bedömdes som mord.

Påföljdsfrågan

Hovrätten ansåg att samma omständigheter som beaktades i rubriceringsfrågan även hade betydelse för frågan om fängelsestraffets längd. I mildrande riktning beaktades den press det innebar för sonen att fadern ville ha kontakt med familjen igen och att det måste ha påverkat hans sinnesstämning och i viss utsträckning förmågan att kontrollera sitt handlande. I mildrande riktning beaktades också att sonen medelbart angav sig frivilligt.

Domslut

Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

Domen har vunnit laga kraft.

Svea hovrätts dom den 16 september 2010, B 5953-10

Attunda tingsrätts dom den 28 juni 2010, B 6972-09

Gärningen begicks före den 1 juli 2009

Gärningsmannen och offret var på samma fest i Colombia, de var inte bekanta med varandra sedan tidigare. Det förtärdes alkohol på festen. Det uppstod bråk mellan offret och gärningsmannen när offret skulle avstyra bråk. Offret tillfogades skador av en kniv och avled av inre förblödning orsakade av skador på hjärtat och vänstra njurbäckenet. - Tingsrätten bedömde gärningen som dråp. Hovrätten ändrade tingsrättens dom och dömde för mord och misshandel till fängelse tio år.

Gärningsman

21-årig man, obekant med offret.

Inställning

Den tilltalade förnekade gärningen.

Gärning

Gärningen begicks i april 2009 i Colombia. Efter en kväll ute på en bar följde efterfest på offrets gård. Det förtärdes alkohol på festen. Gärningsmannen och offret kände inte varandra. Gärningsmannen var mycket berusad och bråkade med flera på festen. Efter att gärningsmannen själv blev angripen hotade han att döda en annan av festdeltagarna och beväpnade sig därefter med kniv. När offret bad gärningsmannen att lugna ner sig uppstod det slagsmål mellan dem. Det var ett kort slagsmål som varade cirka två minuter. Offret tillfogades därvid fem knivhugg, varav två var dödande. Offret avled av inre förblödning orsakade av skador på hjärtat och vänstra njurbäckenet. – Gärningsmannen var också åtalad för en misshandel mot annan målsägande vid annat tillfälle.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann det styrkt genom vittnesuppgifter i målet att gärningsmannen angrep offret med ett vasst eggvapen framifrån och att de skador han då tillfogades orsakade hans död. Mycket talade för att gärningsmannen beväpnade sig med kniv för att anfälla annan festdeltagare men, när offret försökte hindra honom från det, angrep han offret istället. Även om gärningsmannen inte ursprungligen avsåg att döda offret fann tingsrätten honom ändå övertygad om uppsåtligt dödande. Våld mot bål med ett eggvasst vapen är typiskt sett förenat med en överhängande risk för att en dödlig effekt ska uppstå vilket gärningsmannen måste ha varit fullt medveten om. I ett upprört sinnestillstånd utrustade han sig med kniv som han inte var främmande för att använda. Att offret blev ett annat än det han till en början avsåg visade att han var likgiltig för följderna av sitt handlande. Han utdelade flera hugg med kniven mot kroppens vitala delar. Även den omständigheten att han direkt skyndade från platsen visade att han ställde sig fullkomligt likgiltig till om offret skulle överleva. Tingsrätten ansåg att gärningen skulle rubriceras som dråp med motiveringen att angreppet inte var planerat eller överlagt samt till att händelseförloppet var hastigt och överrumplande. Man kunde inte heller dra slutsatsen att händelsen

innebar ett svårt eller utdraget lidande för offret. Det förelåg inte heller några omständigheter som visade på förslagenhet eller synnerligen grymhet.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten ansåg att dråpgärningen hade ett straffvärde om åtta år.

Domslut

Dråp och misshandel. Fängelse åtta år och fem månader.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten fann lika med tingsrätten styrkt att gärningsmannen uppsåtligen berövat offret livet. Hovrätten ansåg att gärningen skulle bedömas som mord av följande skäl. Angreppet var inte planerat eller överlagt. Gärningsmannen hade haft utrymme och möjlighet att besinna sig efter bråket med den andra festdeltagaren och det enda offret bad gärningsmannen var att lugna ner sig. De var dessförinnan inte i någon kontakt med varandra. Gärningen föregicks inte av någon provokation och offret måste ha varit helt oförberedd på attacken från gärningsmannen. Offret var obehärdad och skyddslös mot de knivhugg som utdelades. Vid en samlad bedömning av omständigheterna kring gärningen fann hovrätten att gärningen skulle bedömas som mord.

Påföljdsfrågan

Hovrätten konstaterade att när gärningen begicks var påföljden för mord fängelse tio år eller på livstid. Hovrätten hänvisade till rättsfallen NJA 1999 s. 531 och NJA 2007 s 194 och konstaterade att denna gärning inte var sådan att det fanns anledning att döma till ett livstidsstraff. Vid en tillämpning av 5 § 2 st. BrP kunde den från den 1 juli 2009 gällande påföljdsbestämmelsen för mord inte tillämpas.

Domslut

Mord och misshandel. Fängelse tio år och fem månader.

Domen har vunnit laga kraft.

Hovrättens för Västra Sverige dom den 28 april 2010, B 1722-10

Halmstads tingsrätts dom den 19 februari 2010, B 2758-09

Två män, som var bekanta med varandra sedan tidigare och umgicks i missbrukskretsar, blev ovänner med anledning av en oreglerad skuld. Gärningsmannen högg offret till döds genom ett knivhugg som träffade hjärtat. - Tingsrätten dömde gärningsmannen för mord till fängelse elva år. Domen fastställdes av hovrätten.

Gärningsman

58-årig man som var bekant med offret, båda missbrukare.

Inställning

Gärningsmannen förnekade mord och påstod att det var en olyckshändelse.

Gärning

Gärningsmannen och offret var bekanta med varandra sedan tidigare. Båda var missbrukare och umgicks i missbrukskretsar. De brukade träffas vid Systembolaget. Relationen mellan offret och gärningsmannen försämrades med anledning av att offret var skyldig gärningsmannen pengar. Gärningsmannen krävde flera gånger offret på betalning och hotade honom. Efter att de träffat på varandra utanför Systembolaget framställde gärningsmannen än en gång hot mot offret och krävde honom på betalning. Han talade om för andra på platsen att han skulle döda offret. Gärningsmannen tog fram en kniv och högg offret en gång med kniven i hjärtat. Offret avled på sjukhuset en kort stund senare. Dödsorsaken var stickskada på hjärtat med åtföljande blödning till hjärtsäcken.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten lade vittnesförhör, kriminaltekniska undersökningar och rättsmedicinsk obduktion till grund för bedömningen av händelseförloppet och konstaterade därvid att gärningsmannens berättelse inte var förenlig med vad som i övrigt framkommit i utredningen vad gällde platsen för händelsen eller händelseförloppet. Med hänsyn till gärningsmannens uttalande före och efter händelsen samt till den sinnesstämning han befann sig i ansåg tingsrätten att han hade ett direkt uppsåt att döda offret. Den oreglerade skulden var motivet. Gärningen rubricerades som mord då det inte framkom några omständigheter som föranledde att gärningen skulle anses som mindre grov. Tingsrätten ansåg inte att gärningsmannen handlat i hastigt mod och att han hade tid att besinna sig och t o m avrått från att sätta sina planer i verket. Han tog också initiativet till sammanträffandet med offret.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten hänvisade till rättsfallet NJA 2007 s 194 och konstaterade att gärningen inte var hänförlig till de allvarligaste fallen för vilka livstidsstraffet var förbehållet. Tingsrätten ansåg att gärningsmannen skulle ådömas ett tidsbegränsat straff i den nedre delen av straffskalan.

Domslut

Mord m.m. till fängelse elva år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning*Skuldfrågan*

Hovrätten ansåg att gärningsmannen var övertygad om att ha begått gärningen med i vart fall s.k. likgiltighetsuppsåt. Någon annan slutsats kunde inte dras än att gärningsmannen medvetet stack kniven i offret och att han då måste ha insett att det fanns en avsevärd risk för att offret skulle kunna avlida. Genom att ändå hugga offret med kniven var han likgiltig för att den effekten skulle inträffa. Vad gällde rubriceringen gjorde hovrätten samma bedömning som tingsrätten.

Påföljdsfrågan

Hovrätten gjorde samma bedömning som tingsrätten.

Domslut

Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

Domen har vunnit laga kraft.

Malmö tingsrätts dom den 23 december 2009, B 7856-09

Dagen för gärningen rånade gärningsmannen en butik på kontanter och knivar eftersom han behövde redskap för det planerade mordet på sin arbetsgivare samt pengar till middag. Han besökte arbetsgivaren på hans kontor och stack eller skar arbetsgivaren upprepade gånger så att denne avled. - Tingsrätten fann både förmildrande och försvårande omständigheter i målet och bestämde påföljden till tolv års fängelse.

Gärningsman

En 37-årig man som var anställd hos offret och som dagen före gärningen ansåg sig blivit djupt kränkt av offret i samband med en tillsägelse på jobbet.

Inställning

Gärningsmannen erkände gärningen.

Gärning

Gärningsmannen blev dagen innan gärningen tillsagd på arbetsplatsen av offret att inte spela dataspel vilket medförde att han kände sig djupt kränkt och bestämde sig för att offret skulle försvinna. Dagen för gärningen rånade han en butik på kontanter och knivar eftersom han behövde redskap för det planerade mordet samt pengar till middag. Han besökte sedan arbetsgivaren på hans kontor och tog under samtalet med honom fram en kniv och bad om en anledning till varför han inte skulle hugga ihjäl honom. Gärningsmannen stack eller skar sedan offret upprepade gånger med kniven och denne avled till följd av skador i halsen, bröstet eller ryggen.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann mot bakgrund av den presenterade utredningen att det var bortom rimligt tvivel styrkt att gärningsmannen uppsåtligt berövat offret livet. När det gällde rubriceringen lade tingsrätten vikt vid att gärningen var planerad men även hur den genomfördes och fann att brottet inte kunde bedömas som mindre grovt.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten konstaterade att gärningsmannen även gjort sig skyldig till ett rån men att brottet mord vägde tyngst vid straffmätningen och beaktade så som försvårande omständigheter att mordet var planerat och att offret i vart fall några sekunder i förväg insett vad som skulle ske. Så som förmildrande omständigheter beaktades gärningsmannens psykiska störning så som den redovisats i den rättspsykiatriska bedömningen i kombination med hans egen redogörelse för hur han bestämde sig för att ta livet av offret. Tingsrätten fann vid en sammanvägd bedömning och med beaktande av rånbrottet att fängelsestraffets längd skulle bestämmas till tolv år.

Domslut

Mord, rån, stöld, narkotikabrott och brott mot knivlagen. Fängelse tolv år.

Domen har vunnit laga kraft.

Sundsvalls tingsrätts dom den 15 oktober 2010, B 1832-10

Gärningsmannen och offret var bekanta med varandra. Gärningsmannen berövade offret livet genom att hugga honom flera gånger med en kniv varefter han tillfogade sig själv livshotande skador. Gärningen hade ett hastigt förlopp och var inte planerad. Viss provokation kunde ha förelegat. Motivet till brottet var inte klarlagt. – Tingsrätten dömde för mord till fängelse i tolv år.

Gärningsman

44-årig gärningsman bekant med offret

Inställning

Gärningsmannen kunde varken erkänna eller förneka brott eftersom han saknade klara minnesbilder.

Gärning

Gärningsmannen och offret umgicks den aktuella kvällen. De var narkotikapåverkade. Av något skäl blev de osams. Gärningsmannen tillfogade offret ett tiotal knivhugg eller stick mot bålen, armen, benet och könsorganet. De flesta knivsticken tillfogades honom då han låg ner på golvet. Offret hade avvärjningsskador på händerna. Döden orsakades av en skada på stora kroppspulsådern med inre blödning. Runt offrets ena handled satt en fastknuten halsduk som i något skede kunde ha suttit runt den andra handleden. Gärningsmannen tillfogade sig själv livshotande skador i buken med en kniv. Motivet till brottet var inte klarlagt.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Då endast gärningsmannen och offret var på plats och gärningsmannen hade svårigheter att minnas händelsen lade tingsrätten stor vikt vid den rättsmedicinska utredningen och den tekniska brottsplatsundersökning. Tingsrätten ansåg att det var klarlagt att gärningsmannen först angrep offret och därefter själv tillfogade sig de livshotande skadorna med samma kniv. Det var också klarlagt att offret försökte freda sig mot angreppet genom att vrida på kroppen och söka fånga kniven med sina händer. En halsduk kunde ha varit bunden runt offrets båda handleder då han befann sig på golvet. Det fanns inte tecken på strid. Även om inte motivet var helt klarlagt ansåg tingsrätten inte att det förelåg en nödvärnssituation. Tingsrätten fann med hänsyn till det kraftiga våld som utövades att det måste ha stått klart för gärningsmannen att de skador han tillfogade offret kunde leda till offrets död. Vad gällde brottsrubriceringen konstaterade tingsrätten att det var fråga om ett kraftigt våld och att offret hade begränsade möjligheter att freda sig. Viss provokation kunde inte uteslutas men stod på intet sätt i proportion till någon form av våldsanvändning. Gärningen hade ett hastigt förlopp och var inte planerad. Tingsrätten ansåg dock att gärningsmannen hade tid att besinna sig. Gärningen kunde inte anses som mindre grov.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten fann inte utifrån vad som framkom om omständigheterna kring gärningen att det var fråga om ett sådant brott som skulle leda till livstids fängelse utan ansåg att ett rimligt straff var fängelse i tolv år.

Domslut

Mord till fängelse i tolv år.

Domen har vunnit laga kraft.

Linköpings tingsrätts dom den 20 september 2010 , B 2839-10

En styvpappa hade under flera månader begått allvarliga våldsbrott mot en tvåårig pojke. Mannen har slutligen berövat pojken livet genom att utdela ett kraftigt slag i magen som medförde så pass allvarliga skador att pojken avled. – Vid bestämmande av straffets längd konstaterade tingsrätten att det mord som gärningsmannen döms för inte begåtts med direkt uppsåt att döda utan med så kallat likgiltighetsuppsåt. Påföljden bestämdes till fängelse i tolv år

Gärningsman

En 24-årig man som sammanbodde med offrets mor.

Inställning

Gärningsmannen vitsordade de faktiska omständigheterna att han hade utdelat ett slag i magen, men bestred ansvar på grund av att han inte haft avsikt att beröva pojken livet (medgav ansvar för grov misshandel och vållande till annans död).

Gärning (Gärningar)

Gärningsmannen och offrets mor hade varit sambos i några månader innan han började utöva våld mot den då drygt 1 ½ år gamla pojken. Det utövade våldet ägde rum i bostaden när offrets mor inte var närvarande. Det var otvistigt att pojken en längre tid hade haft problem med magen.

Under de två sista månaderna i pojken liv utsatte gärningsmannen offret för dels grov fridskränkning genom att vid cirka fyra tillfällen ha tagit kraftiga tag om pojken kropp och utdelat fyra kraftiga slag i magen, dels grov misshandel genom att ha utövat kraftigt våld mot pojken ena arm med en komplicerad överarmsfraktur som följd.

Vid den gärning som resulterade i mordet hade styvpappan utdelat ett hårt slag i magen sedan han lagt pojken på rygg i en säng. Av den rättsmedicinska utredningen hade våldet mot bålen förorsakat bland annat slitskador i tunntarm och tarmkex med blödning och läckage av tarminnehåll till bukhålan med åtföljande inflammation i bukhinnan, yttlig blödning och svullnad i bukspottskörteln, blödning i mjukdelarna nedom höger njure och överhudsavskrapningar på bröstkorgen. Dödsorsaken angavs vara slitskadorna i tunntarmen och tarmkäxet med därpå följande komplikationer. Om pojken hade fått vård en kort tid efter skadornas uppkomst hade han överlevt.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten lade gärningsmannens berättelse som grund för bedömningen i förening med den skriftliga bevisningen, främst rapport från obduktionen. Det angavs som försvårande omständighet gärningsmannens kunskap om att pojken hade problem med magen och att dessa kanske var ett resultat av det tidigare upprepade våldet. Omständigheterna kunde inte bedömas på annat sätt än att gärningsmannen hade insikt om att det förelåg en avsevärd risk för att hans hårda slag i pojken ömtåliga mage skulle kunna förorsaka allvarliga skador i magen, vilka utan snar adekvat behandling kunde leda till döden. Därför ansåg tingsrätten genom att under angivna omständigheter ändock utdela slaget att

styvfadern i gärningsögonblicket visat sådan likgiltighet inför förverkligandet av effekten av sitt handlande att han uppsåtligt berövat pojken livet. Vid likgiltighetsbedömningen beaktades som försvårande för gärningsmannen att han lät ett antal timmar förflyta innan han slog larm till SOS. Tingsrätten ansåg att gärningen var på de av åklagaren i åtalet angivna skälen – offrets låga ålder, gärningen inträffade i bostaden, gärningsmannen utövade ensam tillsyn över pojken, den uppenbara hjälplösheten och utan möjlighet att komma undan eller söka hjälp – att bedöma som mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten konstaterade inledningsvis att påföljden skulle bestämmas till fängelse. Vid bestämmandet av straffets längd skulle beaktas att det mord gärningsmannen döms för inte hade begåtts med direkt uppsåt att döda utan med så kallat likgiltighetsuppsåt. Strafftiden för den sammanlagda brottsligheten bestämdes till fängelse tolv år.

Domslut

Mord, grov fridskränkning och grov misshandel. Fängelse i tolv år.

Domen har vunnit laga kraft.

Göteborgs tingsrätts dom den 23 december 2010, B 12394-10

Två heroinmissbrukare som började bråka med varandra om hur de skulle finansiera missbruket och det slutade med att gärningsmannen högg ihjäl sin kamrat med en kniv.
– Tingsrätten diskuterade vilken betydelse ändringen i 29 kap. 1 § brottsbalken skulle ha på bedömningen av straffvärdet vid mord och fann att det inte kunde vara tänkt att straffvärdet för mord generellt skulle höjas mer än den allmänna straffskärpningen för allvarliga våldsbrott. Vid en samlad bedömning fastställdes straffvärdet till tolv års fängelse.

Gärningsman

En 21-årig man som var bekant med offret och brukade missbruka heroin tillsammans med honom då gärningsmannen inte klarade av att injicera heroinet själv utan behövde hjälp av offret.

Inställning

Gärningsmannen erkände att han knivhuggit sin kompis men bestred ansvar för brott eftersom han avvärjde ett påbörjat brottsligt angrepp från kompisens och hans handlande var inte oförsvarligt. Under alla förhållanden var omständigheterna sådana att han svårligen kunde besinna sig. Det förelåg sådana förmildrande omständigheter som angavs i 29 kap. 5 § 1, 3 och 5 p brottsbalken.

Gärning

Gärningsmannen led av abstinens och begav sig hem till kompisens för att få heroin. Kompisen injicerade heroin på sig själv och på gärningsmannen men på den sistnämnde injicerade han det fel vilket medförde att effekten uteblev. De började bråka om att gärningsmannen inte längre ville stjäla för att få ihop pengar till heroin varvid kompisens reste sig med en kniv i handen. Gärningsmannen tog kniven ifrån honom och de föll sedan till golvet och kompisens träffades av ett knivhugg i halsen. Väl på golvet satte sig gärningsmannen grensle över kompisens och hög honom ett flertal gånger. Gärningsmannen ringde sedan 112 varefter han och kompisens gick ut för att vänta på ambulans varvid kompisens föll ihop och blev liggande på marken. Han avled till följd av skadorna och det konstaterades att han fått ett tjugotal stick- skärsår mot olika delar av kroppen och att knivhugget mot övre delen av bröstbenet varit direkt dödande.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann sammantaget att gärningsmannens nödvärnsinvändning inte framstod som helt obefogad. Det konstaterades dock att det var uppenbart att gärningsmannen tillgripit våld som inte stått i proportion till det angrepp han utsatts för och att omständigheterna inte var sådana att han svårligen kunnat besinna sig. Vid rubriceringen av gärningen beaktade tingsrätten att gärningen inte föregåtts av någon planering, att gärningsmannen inte visat någon särskild förslagenhet eller grymhet, att våldet var omfattande, att antalet stick- och skärsår och placering av skadorna talade för att händelseförloppet inte varit helt kortvarigt, att offret tog sig ut ur lägenheten och ner på gården där han föll ihop ledde till slutsatsen att han utsatts för dödsångest och svårt lidande samt att offret befunnit sig i en skyddslös position då han utsatts för brott i det egna hemmet av en större, tyngre, yngre och sannolikt starkare person. Tingsrätten fann således att gärningen skulle rubriceras som mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten konstaterade beträffande ändringen av 29 kap. 1 § brottsbalken att det inte i förarbetena berörs hur den allmänna straffskärningen förhåller sig till de uttalanden som gjorts i samband med den ändrade straffskalan för mord. Tingsrätten fann att det rimliga måste vara att det i varje enskilt fall görs en bedömning av straffvärdet och att det inte kan vara lagstiftarens avsikt att straffvärdet för mord generellt ska höjas mer än den allmänna straffskärningen för allvarliga våldsbrott. Vidare fann tingsrätten att det inte förelåg några omständigheter som talade i skärpande riktning vid bedömandet av straffvärdet samt konstaterade att även om gärningsmannen haft rätt till nödvärn har det varit en sådan disproportion mellan det utövade våldet och hans nödvärnsrätt att det endast påverkar straffvärdet marginellt. Vidare så skulle inte den omständigheten att han utvisade ur riket på obestämd tid vara ett sådant men som skulle beaktas vid straffmätningen eftersom han saknade anknytning till Sverige. Tingsrätten bestämde att straffvärdet för gärningen uppgick till tolv års fängelse.

Domslut

Mord. Fängelse tolv år.

Domen har vunnit laga kraft.

Hovrättens för Övre Norrland dom den 28 juni 2010, B 95-10

Luleå tingsrätts dom den 4 januari 2010, B 2393-09

Gärningsmannen och offret hade varit sambo. De hade två gemensamma barn. En vårdnadstvist pågick dem emellan. Det interimistiska beslutet i vårdnadstvisten gick emot gärningsmannen och han blev upprörd. I samband med att offret skulle hämta ett av barnen hemma hos gärningsmannen dödande han henne genom att skjuta henne i nacken med en slaktmask. – Tingsrätten dömde för mord till fängelse i fjorton år. Hovrätten dömde för mord till fängelse i tolv år.

Gärningsman

37-årig man före detta sambo med offret, två gemensamma barn.

Inställning

Gärningsmannen erkände att han uppsåtligt dödat offret men ansåg att gärningen skulle bedömas som dråp.

Gärning

Gärningsmannen och offret hade varit sambo. De hade två gemensamma barn. Det hade inte tidigare förekommit våld i relationen. En vårdnadstvist pågick dem emellan rörande vårdnad och umgänge. Tingsrättens interimistiska beslut gick gärningsmannen emot och han blev upprörd. När offret samma dag skulle hämta ett av barnen dödade gärningsmannen offret genom att skjuta henne i bakhuvudet med en slaktmask varvid skjutbulten trängde in i ryggmärgskanalen med söndertrasning av ryggmärgen som medförde döden. De gemensamma barnen var i omedelbar närhet under händelseförloppet.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann det utrett att gärningsmannen orsakade offrets död. Eftersom gärningsmannen var väl förtrogen med slaktmaskens funktion, verkningar och kraft visste han att skjutbultens inträngande i offrets nacke omedelbart skulle medföra döden varför det kunde slås fast att han hade ett direkt uppsåt att döda offret. Det förelåg inte några omständigheter som gjorde att gärningen skulle bedömas som mindre grov. Tingsrätten rubricerade gärningen som mord.

Påföljdsfrågan

Av det rättspsykiatriska utlåtandet framgick att gärningsmannen vid undersökningstillfället led av en allvarlig psykisk störning men han hade inte begått åtalad gärning under påverkan av allvarlig psykisk störning. Han hade inte heller vid gärningstillfället starkt nedsatt förmåga att kontrollera sitt handlande. Tingsrätten ansåg inte att det var tillräckligt som reaktion på detta mycket allvarliga brott att gärningsmannen dömdes till rättspsykiatrisk vård med en förhållandevis kort vårdtid. Gärningsmannen skulle således dömas till fängelse. Tingsrätten hänvisade till rättsfallet NJA 2007 s 194 samt till motiven till den lagändring som trädde ikraft 1 juli 2009 och konstaterade att något livstidsstraff då inte skulle dömas ut. Försvärande omständigheter var att tingsrättens interimistiska beslut som gärningsmannen var missnöjd med var

motivet till gärningen, att gärningen begicks i de gemensamma barnens omedelbara närhet, att barnen i mycket unga år förlorade sin moder, att offret var helt oförberedd på vad som kunde hända, att hon befann sig i en skyddslös ställning och hade svårigheter att värja sig. Även om döden inträdde i stort sett omedelbart och det inte var fråga om någon utdragen dödsstrid kunde det ändå hållas för visst att hon uppmärksammade vad som höll på att hända och då upplevde kraftig dödsångest. Gärningen präglades av särskild hänsynslöshet och brutalitet. Någon planering ansågs inte föreligga.

Domslut

Mord. Fängelse fjorton år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten konstaterade att brottet inte föregåtts av planering och att det inte kunde uteslutas att offret av obetänksamhet sagt något till gärningsmannen som han uppfattade som provocerande. Offret var helt oförberedd. Hon hade ryggen mot gärningsmannen och var på väg bort från honom och hade således inga möjligheter att komma undan. Det kunde enligt hovrätten inte anses utrett att offret upplevde någon dödsångest. Det var heller inte utrett att barnet måste ha uppfattat händelseförloppet. Enligt hovrättens bedömning föranledde varken omständigheter beträffande bakgrund och enskildheter i händelseförloppet eller vad som framkom om gärningsmannens kroniska sjukdom att gärningen var mindre grov. Gärningen rubricerades som mord.

Påföljdsfrågan

I hovrätten framlades omfattande utredning för ställningstagande till om gärningsmannen begått gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning, vilket hovrätten slutligen konstaterade inte var fallet. Hovrätten fann dock att han vid tidpunkten för rättegången led av en allvarlig psykisk sjukdom. Hovrätten fann dock inte skäl att döma till annan påföljd än fängelse. Vid bestämmande av straffets längd beaktade hovrätten att gärningsmannen led av en sjukdom som gjorde honom sårbar för påfrestningar och som kan ha haft viss betydelse för hans handlande.

Domslut

Mord. Fängelse tolv år.

Göta hovrätts dom den 30 december 2010, B 3202-10

Växjö tingsrätts dom den 1 november 2010, B 2271-10

Ett antal personer hade samlats till fest och det dracks en del alkohol. Av okänd anledning uppstod osämja mellan två av männen på festen. Bråket resulterade i handgemäng mellan männen och gärningsmannen angrep offret med kniv. Gärningsmannen utdelade flera hugg eller stick med kniven som träffade offret i ansiktet, på halsen och i ryggen. – Vid en sammanvägning av de försvårande och förmildrande omständigheterna fann domstolarna att straffvärdet för gärningen låg närmare tio än arton år och bestämde straffet till fängelse i tolv år.

Gärningsman

25-årig man som var ytligt bekant med offret.

Inställning

Gärningsmannen erkände gärningen, men gjorde gällande att den skulle bedömas som dråp.

Gärning

Under en fest uppstod konflikt mellan offret och gärningsmannen i den senares egen bostad. Det var först en verbal konflikt som sedan övergick till fysiskt handgemäng. Gärningsmannen hämtade en kökskniv och högg offret ett flertal gånger på överkroppen. Av den rättsmedicinska utredningen framkom att offret hade minst fyra stickskador; en i ansiktet med skada på underkäken, en andra på halsen som gått ner i en lunga, en tredje på halsen med skador på en lunga och pulsådern samt en fjärde i ryggen med skada på revben. Flera av skadorna har varit utdelade med stor kraft och har varit för sig eller sammantagna varit dödsorsaken. Skadan i ansiktet var den allvarligaste och har medfört döden.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Av gärningsmannens egna uppgifter och utredningen i övrigt fann tingsrätten det klarlagt att gärningsmannen uppsåtligt hade berövat offret livet genom att hugga eller sticka honom i ansiktet, halsen och ryggen med kniv. Rätten konstaterade att gärningsmannen utsatt offret för delvis kraftigt knivvåld mot vitala kroppsdelar och att våldet fortsatt även då offret varit totalt försvarslös. Mot denna bakgrund ansågs att det inte kunde komma ifråga – även om gärningsmannen varit utsatt för en viss provokation både verbalt och fysiskt från offret – att bedöma som mindre grovt. Gärningen bedömdes som mord.

Påföljd m.m.

Vid straffmätningen beaktade tingsrätten i försvårande riktning det kraftfulla våld som offret hade utsatts för, att händelseförloppet inte varit kortvarigt och att offret måste ha känt en kraftig dödsångest under det senare skeendet. I förmildrande riktning talade i viss mån att brottet inte föregåtts av någon planering och att gärningsmannen hade varit utsatt för en viss provokation. Vid sammanvägningen av de för straffvärdet relevanta omständigheterna bestämde tingsrätten fängelsestraffets längd till tolv år.

Därutöver ansåg tingsrätten att det brott gärningsmannen gjort sig skyldig till var av sådan art att han skulle utvisas ur Sverige utan någon tidsbegränsning. Det konstaterades att mannen hade varit i Sverige endast i ett år och saknade anknytning till Sverige varför utvisningen inte kunde anses förorsaka honom några men att beaktas vid straffmätningen och hänvisade till rättsfallet NJA 2001 s. 500.

Domslut

Mord. Fängelse tolv år. Utvisning utan tidsbegränsning.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten fann det styrkt att gärningsmannen uppsåtligen berövat offret livet. Därefter uppehöll sig domstolen vid att behandla frågan om gärningen skulle rubriceras som mord eller dråp.

Av den rättsmedicinska utredningen framgick att offret hade träffats av flera knivhugg eller knivstick på vitala delar, varav de som träffat i ansiktet och i ryggen måste ha utdelats med stor kraft. Det ansågs styrkt att gärningsmannen före gärningen utsatts för en inte obetydlig provokation genom verbala angrepp, utdelade örfilar och en knuff. Däremot bedömde hovrätten att - i bråkets senare skede när männen hade hamnat i ett annat rum och efter att gärningsmannen hämtat kniven - gärningsmannen borde behärskat situationen. Utredningen visade att gärningsmannen då hade gått till upprepade och kraftfulla angrepp mot offret med kniven. Offret bedömdes inte haft möjlighet att undkomma angreppen. Därtill fortsatte angreppet även sedan offret föll till golvet/låg på golvet och i det skedet måste ha känt en stark dödsångest. Mot bakgrund av dessa omständigheter fann hovrätten att gärningen skulle bedömas som mord.

Påföljdsfrågan m.m.

Hovrätten gjorde samma bedömning som tingsrätten i fråga om valet av påföljd, straffmätning och utvisning.

Domslut

Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

Domen har vunnit laga kraft.

Göta hovrätts dom den 25 februari 2010, B 3105-09

Kalmar tingsrätts dom den 6 november 2009, B 2898-09

Gärningsmannen och offret var missbrukare. De var ytligt bekanta med varandra. De båda var i bråk med varandra dagarna före mordet och offret blev då misshandlad av gärningsmannen. Gärningsmannen dödade offret genom att tillsammans med andra köra honom till en enskilt belägen plats där han höggs till döds med en yxa. - Tingsrätten dömde för mord till fjorton års fängelse. Hovrätten dömde för mord till fängelse i tolv år.

Gärningsman

35-årig man bekant med offret.

Inställning

Gärningsmannen förnekade brott.

Gärning

Gärningsmannen och offret umgicks i missbrukskretsar. Några dagar före mordet var de i bråk med varandra och offret blev då misshandlad av den misstänkte bland annat med tillhygge. Morddagen träffades de av en tillfällighet. Med en kamrat till gärningsmannen som förare och med dennes flickvän och gärningsmannen som passagerare i bilen kördes offret till en enskilt belägen plats. Där höggs offret till döds med en yxa. Han tillfogades mycket kraftigt våld mot bakhuvudet/skalltaket samt på ryggen med djupa skador på kotor och revben. Våldet var så kraftigt att skalltaket sprack. Medvetslöshet inträdde genast och döden omedelbart eller högst inom några timmar.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Genom vittnesuppgifter som vann stöd av obduktionsutlåtandet och den tekniska undersökningen fann tingsrätten styrkt att gärningsmannen var skyldig till brottet. Tingsrätten ansåg inte att det förelåg någon entydig motivbild men fann klarlagt att gärningsmannen av flera skäl hyst agg till offret. Tingsrätten fann också styrkt att gärningsmannen morddagen målmedvetet letat upp offret för att fullfölja sin plan att beröva offret livet. Gärningen bedömdes som mord. Rubriceringsfrågan utvecklades inte närmare.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten fann att omständigheterna var sådana att straffvärdet väl överskred straffminimum för mord. Vilka omständigheter som beaktades framgår inte av domen.

Domslut

Mord m.m. Fängelse i fjorton år.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten fann visserligen att utredningen talade för att gärningsmannen var avogt inställd till offret men ansåg inte att brottet föregåtts av någon närmare planering. Dock fann hovrätten att gärningsmannen på ett besinningslöst sätt högg ihjäl offret utan någon beaktansvärd provokation. Enligt hovrätten var omständigheterna sammantaget sådana att brottet inte var att bedöma som mindre grovt. Gärningen bedömdes som mord.

Påföljdsfrågan

Hovrätten beaktade att gärningsmannen på ett besinningslöst sätt högg ihjäl offret utan beaktansvärd provokation. Dock var det inte utrett att gärningen var närmare planerad eller att offret fruktade för sitt liv någon längre tid före angreppet. Offret blev omedelbart medvetslös på grund av yxhuggen och uppfattade inte vad som inträffade därefter. Mordet ansågs därför inte präglad av sådan särskild hänsynslöshet att påföljden skulle bestämmas till fängelse på livstid. Inte heller förelåg omständigheter som motiverade ett tidsbestämt straff som låg i den övre delen av straffskalan. Några förmildrande omständigheter som motiverade att påföljden bestämdes till minimistraffet för mord förelåg inte heller.

Domslut

Mord och stöld. Fängelse i tolv år.

Domen har vunnit laga kraft.

Svea hovrätts dom den 22 april 2010, B 1909-10

Södertörns tingsrätts dom den 18 februari 2010, B 10084-09

En man uppsökte sin före detta sambo i hennes hem och dödade henne genom att sticka eller hugga en kniv i hennes bröstskorg, varvid det erhöles en stickskada med två skadekanaler genom hjärtat. – Hovrätten fann vid en samlad bedömning av samtliga omständigheter att fängelsestraffet inte kunde stanna vid minimistraffet samtidigt som det stod klart att omständigheterna inte var så allvarliga att de motiverade att straffet skulle bestämmas till det högsta i straffskalan. Påföljden bestämdes till fängelse i tolv år och sex månader.

Gärningsman

35-årig före detta sambo till offret.

Inställning

I tingsrätten uppgav mannen att han varken kunde erkänna eller förneka mord. I hovrätts dom anges att mannen yrkade att åtalet skulle ogillas och i andra hand att gärningen skulle rubriceras som dråp.

Gärning

Mannen hade sammanlevt med offret under tio år men hade separerat ett par år innan gärningen. Paret hade två gemensamma barn som de alltsedan separationen hade haft tvist i vårdnads-, boende- och umgängesrättsfrågan. Mannen vidgick att han hade varit i offrets bostad när hon hade fått det dödande knivhugget och att de hade varit ensamma vid tillfället, men han hade inte kunnat berätta om några konkreta minnesbilder som innebar att det var han som utdelade hugget. Våldet med kniven var med hänsyn till de uppkomna skadorna åtminstone kraftigt och att offret hade levt några minuter efter knivstickan. – Mannen hade därutöver vid fyra polisförhör sanningslöst uppgett att en viss namngiven person hade dödat offret.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten ansåg att det kunde uteslutas att någon tredje, okänd person skulle vara gärningsman. Av vad som framkommit av vittnesuppgifter där mannen hade berättat exakt hur han hade dödat offret och den tekniska utredningen som visat blodförekomst från offret både på hans skor och på den kniv som hade hittats i mannens diskmaskin. Rätten konstaterade även att mannen hade varit helt likgiltig inför det faktum att effekten av hans knivhugg skulle kunna bli att kvinnan avled. Mannen dömdes för mord och även falsk tillvitelse.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten ansåg att det mord mannen döms för inte är ett sådant fall där livstids fängelse ska följa, men inte heller att mordet är sådant att det ligger i närheten av att kunna bedömas som dråp. Rätten ansåg att det inte hade framkommit några förmildrande omständigheter, men däremot ett antal försvärande. Gärningen hade riktat sig mot en närstående i hennes eget hem då hon måste ha varit helt oförbered. Mannens handlande innebar att parets gemensamma barn i unga år hade förlorat sin mamma för alltid. Det

kunde hållas för visst att offret hade levt i vart fall någon minut efter hugget (ett intillboende vittne hade hört "ett fruktansvärt hjärtskärande skrik") och att hon då måste ha känt en kraftig dödsångest. Brottets straffvärde angavs till att vara fängelse i fjorton år.

Domslut

Mord och falsk tillvitelse. Fängelse i fjorton år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten delade tingsrättens bedömning i skuldfrågan och val av rubricering. Det motiverades särskilt att gärningen inte kunde bedömas som dråp.

Påföljdsfrågan

Hovrätten angav i huvudsak samma försvårande omständigheter som tingsrätten och anförde att brottet inte hade föregåtts av ett kraftigt provokativt beteende och att det inte heller fanns grund att anta att gärningsmannen haft starkt nedsatt förmåga att kontrollera sitt handlande. Det fick dock antas att hans sinnesstämning under lång tid influerats av konflikten med offret och hans oro för barnen, vilket förefallit ha påverkat hans förmåga att agera rationellt. Hovrätten fann straffvärdet vara tolv år för mordet samtidigt som de bedömde den falska tillvitelsen mer allvarlig än vad tingsrätten gjort.

Domslut

Mord och falsk tillvitelse. Fängelse i tolv år och sex månader.

Domen har vunnit laga kraft.

Hovrättens för Nedre Norrland dom den 31 mars 2010, B 192-10

Hudiksvalls tingsrätts dom den 8 februari 2010, B 2068-09

Gärningsmannen sökte upp offret i bostaden i syfte att kräva in en skuld. Händelsen gick överstyr och bråk uppstod. Gärningsmannen utdelade tolv hugg med en kökskniv som träffade offret i bålen, på ryggen och i halsen. Offret avled till följd av uppkomna skador från flera av dessa knivhugg. – Hovrätten ansåg endast försvårande omständigheter föreligga och bedömde straffvärdet ligga i mitten i skalan för det tidsbestämda fängelsestraffet och utdömde fängelse i tretton år.

Gärningsman

33-årig man som var kamrat med offret.

Inställning

Gärningsmannen vidgick de faktiska omständigheterna att han hade förorsakat offrets död, men bestred ansvar för brott under åberopande av nödvärn alternativt att han svårligen hade kunnat besinna sig.

Gärning

Gärningsmannen och offret hade träffats på en flyktingförläggning och vänskap hade uppstått. Offret hade lånat en summa pengar, som gärningsmannen ville ha återbetalt. Gärningsmannen åkte därför till offrets lägenhet, vilket ledde till det bråk mellan männen. Under bråket högg eller stack gärningsmannen offret med en kökskniv ett stort antal gånger. Av obduktionsprotokollet framkom att offret hade skarpkantat våld mot; halsen med en stickkanal som gick in i ena lungan, bålen med omfattande skador på båda lungorna och skada på hjärtat och ena handen. Dödsorsaken var stickskadorna på lungorna med blödning till lungsäckarna och på hjärtat med blödning till hjärtsäcken.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann genom gärningsmannens egna uppgifter och övrig utredning visat att han utdelat i vart fall sex knivhugg mot offrets rygg, ett knivhugg mot halsen och tre knivhugg mot bålen. Gärningsmannen har därigenom uppsåtligen berövat offret livet. Vidare fann tingsrätten att bråket mellan männen inte kunde medföra en sådan stark provokation att gärningsmannen inte skulle ha kunnat besinna sig innan han utdelade knivhuggen. Även gärningsmannens agerande efter gärningen talade inte för att han skulle ha befunnit sig i ett starkt upprört sinnestillstånd utan snarare för att förhållandet varit det motsatta. Med hänsyn till att offret fick motta ett stort antal knivhugg framstår det som oundvikligt att denne måste ha upplevt en stark dödsångest. Vid en samlad bedömning av samtliga omständigheter fann tingsrätten att de som ledde i mildrande riktning inte hade den styrka att brottet borde bedömas som mindre grovt utan gärningen skulle bedömas som mord.

Påföljdsfrågan m.m

Tingsrätten berörde lagändringen för mord och menade att lagstiftarens avsikt inte var att ändra på den grundlinje som under senare tid framkommit i HD:s prejudicerande avgörande – däribland NJA 2007 s. 194 – utan att befästa den och att straffmätningen vid mord skulle grundas på en samlad bedömning av omständigheterna i varje enskilt fall. I belysningen av anført resonemang och då omständigheterna i fallet enligt tingsrättens bedömning mer talade i förmildrande än i försvårande riktning skulle fängelsestraffets längd bestämmas till tio år. Tingsrätten ogillade yrkande om utvisning då det ansågs föreligga verkställighetshinder och att det inte fanns grund för antagande att detta hinder inte kom att bestå vid den tidpunkt då verkställighet av utvisning skulle bli aktuell.

Domslut

Mord. Fängelse i tio år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning*Skuldfrågan*

Hovrätten delade tingsrättens bedömning i fråga om skuld och val av rubricering.

Påföljdsfrågan

Hovrätten ansåg att förhållandet om de många knivhuggen, varav sex var för sig orsakat livshotande skador, var klart försvårande. Som försvårande skulle även beaktas att mordet begåtts mot offret i dennes bostad. Det framstod vidare som klart att offret måste ha känt dödsångest under det att han fick motta knivhuggen. Händelseförloppet har visserligen inte varit särskilt utdraget, men det kan inte heller anses ha varit så hastigt att det i någon nämnvärd grad påverkar straffvärdet i mildrande riktning. Det fanns inte heller i övrigt några direkt förmildrande omständigheter. Sammantaget fann hovrätten med beaktande av samtliga omständigheter att straffvärdet för gärningen motsvarade fängelse i fjorton år. Då hovrätten biföll yrkandet om utvisning beaktades detta vid straffmätningen och bestämde fängelsestraffets längd till tretton år.

Domslut

Mord. Fängelse i tretton år. Utvisning utan tidsbegränsning.

Domen har vunnit laga kraft.

Hovrättens för Övre Norrland dom den 23 november 2010, B 749-10

Lycksele tingsrätts dom den 13 september 2010, B 315-10

En relationsmisshandel i den gemensamma bostaden som slutade med att gärningsmannens sambo avled till följd av kraftigt våld mot bålen. – Hovrätten fann vid bedömningen av straffvärdet, till skillnad från tingsrätten, att det fanns en del skärpande omständigheter och konstaterade att straffvärdet motsvarade fjorton års fängelse.

Gärningsman

En 54-årig man som sedan flera år var sambo med offret och båda hade vid tiden för gärningen ett pågående alkoholmissbruk. Paret hade inga gemensamma barn. Gärningsmannen var sedan tidigare dömd för misshandel av sin sambo och under utredningen framkom omständigheter som tydde på att han misshandlat sambon vid ytterligare tillfällen.

Inställning

Gärningsmannen förnekade gärningen. I hovrätten gjorde gärningsmannen gällande att han kunde handlat i nödvärn efter att ha blivit attackerad av sin sambo och att han därför borde undgå ansvar för gärningen.

Gärning

Gärningsmannen köpte tidigare på dagen en hund något som hans sambo inte samtyckte till. Under dagen och kvällen drack de en del alkohol och det slutade med att gärningsmannen i den gemensamma bostaden utövade kraftigt våld mot sin sambo och tillfogde henne dödliga skador i bålen med inre blödningar som följd. Av den rättsmedicinska rapporten framkom att skadorna på bålen var helt förenliga med att de uppkommit genom sparkar och/eller stampningar. Någon gång under natten släpade gärningsmannen sin sambo från köksgolvet och lade henne i soffan i vardagsrummet och det fanns tecken som tydde på gärningsmannen försökt att städa upp i bostaden efter händelsen.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann sammanfattningsvis att det kunde hållas för visst att offret fick sina dödliga skador i bostaden under tiden mellan midnatt och den tidpunkt då gärningsmannen flyttade kroppen från köket till soffan och, mot bakgrund av i huvudsak den tekniska bevisningen, att någon annan person än gärningsmannen och offret inte befunnit sig i bostaden varför det var styrkt att gärningsmannen tillfogat sambon de skador som lett till hennes död. Tingsrätten fann vidare att skadornas art och omfattning uteslöt att gärningsmannen skulle tillfogat sambon skadorna av våda och att de var en följd av allvarlig misshandel. Vidare ansågs det att gärningsmannen inte kunde undgått att inse att misshandeln var livsfarlig då skadorna var betydande och hade förutsatt en sådan mängd angrepp mot henne och delvis angrepp med kraft. Det konstaterades att offret inte haft möjlighet att bjuda motstånd och snabbt måste blivit utslagen och att misshandeln måste tagit en viss tid där gärningsmannen haft möjlighet att besinna sig varför det

förhållandet att han fortsatt misshandeln visade att i det sinnestillstånd han då befann sig i var likgiltig inför konsekvenserna av sitt handlande. Tingsrätten fann således att det var ett avsiktligt dödande där omständigheterna inte var sådana att brottet kunde bedömas som mindre grovt. Gärningsmannen skulle därför dömas för mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten uttalade att påföljden för mord är fängelse på viss tid, lägst tio högst arton år, eller på livstid och att personutredningen inte gav anledning att frånga fängelse som påföljd varför fängelsestraffets längde fastställdes till tio år.

Domslut

Mord. Fängelse i tio år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten fann på samma skäl som tingsrätten att gärningsmannen och hans sambo var de enda personer som befunnit sig i bostaden och att det var osannolikt att det skulle funnits en tillfällig besökare i bostaden under natten. Hovrätten lämnade invändningen om nödvärn utan avseende då gärningsmannen inte förmådde beskriva den händelse som påstods innefatta nödvärnsrätt samt då det inte framkommit något som talade för att offret skulle angripit gärningsmannen. Det ansågs ställt utom rimligt tvivel att gärningsmannen uppsåtligen berövat sin sambo livet och omständigheterna var sådana att brottet inte kunde anses som mindre grovt varför han skulle dömas för mord.

Påföljdsfrågan

Hovrätten konstaterade att det inte framkommit några omständigheter som talade i mildrande riktning men däremot att det fanns omständigheter som talade i skärpande riktning. Hovrätten beaktade då att offret var närstående och hade befunnit sig i en skyddslös ställning i den gemensamma bostaden, att det var rimligt att händelseförloppet knappast kunde varit hastigt och att hon under alla förhållanden utsatts för stor brutalitet, att gärningsmannen inte visat någon som helst omsorg om den uppenbart svårt skadade och döende sambon. Hovrätten fann till skillnad från tingsrätten att påföljden inte kunde stanna vid lägsta möjliga straff för mord utan att straffet skulle skärpas till fjorton års fängelse.

Domslut

Mord. Fängelse i fjorton år.

Domen har vunnit laga kraft.

DOMAR FÖR MORD FÄNGELSE 15 TILL 18 ÅR

Göteborgs tingsrätts dom den 26 april 2010, B 14627-09

Gärningsmannen överföll offret och knivskar honom i den periodvisa bostad som han delade med flera andra, däribland gärningsmannen. Offret avled till följd av de relativt omfattande skadorna. - Hovrätten fann att straffvärdet för mordet uppgick till femton års fängelse.

Gärningsman

En 37-årig man som bodde i den lägenhet som offret periodvis också bodde i. Lägenheten var belägen ovanpå offrets restaurang och vid tiden för gärningen hade offret övernattat i lägenheten. I utredningen fanns uppgifter om att offret tidigare lagt ned gärningsmannens reggaeklubb som bedrevs på en av offrets restauranger.

Inställning

att han inte ens varit på brottsplatsen dagen då gärningen begicks. Gärningsmannen förnekade gärningen och gjorde gällande

Gärning

Offret befann sig liggande eller sittande i sängen i den lägenhet som han periodvis bodde i tillsammans med flera andra, däribland gärningsmannen, när han blev överfallen. Gärningsmannen berövade honom livet genom omfattande våld med en kniv eller knivliknande föremål med skador på huvudet, halsen, och övre delen av kroppen som följd. Gärningsmannen avvek efter gärningen och höll sig undan.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann sammanfattningsvis, mot bakgrund av vittnesuppgifter och teknisk bevisning, att gärningsmannen hade koppling till tid och plats för gärningen, att han efter gärningen flytt och hållit sig undan samt att fynden av kläder och skor besudlade med offrets blod i lägenheten där brottet begicks kunde knytas till gärningsmannen och att detta tillsammans utgjorde en helt förkrossande bevisning för att gärningsmannen begått brottet. Tingsrätten ansåg att gärningen var att bedöma som mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten konstaterade att det inte förelåg några förmildrande omständigheter runt gärningen, att mordet inte föregåtts av någon mer betydande planering eller att offrets dödskamp skulle varit särskilt utdragen. Däremot fann tingsrätten att det förelåg en del omständigheter som talade i skärpande riktning nämligen att offret angripits i sitt eget hem, att han varit skyddslös, att han i kroppslig mening var en förhållandevis liten person, 175 cm och 70 kg, att han låg i sin säng och var i klädd pyjamas och barfota, att av det stora antal hugg, av vilka flera missat, och av avvärjningsskador på offrets armar framgick att han kämpat för sitt liv samt att han haft tid att inse vad angreppet skulle resultera i och därmed måste ha hunnit drabbats av stark dödsångest. Tingsrätten fann att det inte

fanns skäl att bestämma påföljden till fängelse på livstid och att straffvärdet för gärningen motsvarade fängelse i fjorton år.

Domslut

Mord. Fängelse i fjorton år.

Domen har vunnit laga kraft.

Nacka tingsrätts dom den 29 december 2009, B 4193-09

En man dödade sin före detta flickväns nye pojkvän genom att åka till parets gemensamma bostad och där ta sig in i bostaden för att avfira fem skott med pistol. Två av skotten träffade i huvudet och pojkvännen avled i princip omedelbart. Mordet föregicks av viss planering från gärningsmannens sida. - Tingsrätten konstaterade att gärningen skulle rubriceras som mord och bedömde straffvärdet till fängelse i femton år.

Gärningsman

43-årig man som var ytligt bekant med offret.

Inställning

Mannen vidgick att han skjutit offret med pistol på sätt som angavs i stämningsansökan och att offret hade avlidit till följd av skottskadorna. Han bestred ansvar för brott då han på grund av otillräknelighet vid gärningen saknade uppsåt till gärningen. Mannen uppgav vidare att han inte har några andra minnesbilder av händelseförloppet i annan mån än att han kände rädsla på grund av tidigare hot från offrets sida och återopade därmed så kallat putativt nödvärn. Om brott ansågs föreligga skulle det bedömas som dråp.

Gärning

Gärningsmannen hade haft ett fyra år långt och stormigt förhållande med en kvinna. Efter separationen flyttade kvinnan till den nye pojkvännens bostad. Gärningsmannen kunde inte gå vidare utan försökte vidhålla kontakten med kvinnan och han samlade även in information om den nye pojkvännen och han övervakade paret till viss del. Gärningsmannen begav sig till parets bostad. Kvinnan såg honom och öppnade dörren i syfte att samtala med mannen för att få honom att lämna platsen. Gärningsmannen trängde sig förbi, gick in i huset och tog fram en pistol när han såg den nye pojkvännen. Gärningsmannen avfyrade först ett skott som träffade i vänster arm. Pojkvännen svängde om för att fly från skytten, varvid gärningsmannen avlossade ytterligare fyra skott. Två av skotten träffade pojkvännen i huvudet, vilka var omedelbart dödande.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten ansåg att det inte hade framkommit någon omständighet som gav anledning att ifrågasätta kvinnans (den före detta flickvännens) version av händelseförloppet. Brottsplatsundersökningen, främst fynden av fem stycken tomhylsor som stämmer med kalibern på gärningsmannens pistol, bekräftar kvinnans berättelse. Hennes berättelse, som beskriver dådet som en ren avrättning, i förening med resultatet av företagen utredningen på brottsplatsen lades som grund för bedömningen. Därutöver stämde gärningsmannens berättelse relativt väl med övriga uppgifter i utredningen. Tingsrätten fann att gärningsmannen hade planerat och avsiktligt genomfört gärningen. Inte någon av gärningsmannens framförda invändningar medförde ansvarsfrihet. Tingsrätten konstaterande att det var fråga om ett avsiktligt dödande som inte kunde anses vara mindre grovt utan rubriceras som mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten angav endast att det mot bakgrund av den nya lagstiftningen ska fängelse på livstid tillämpas med försiktighet och bestämde fängelsestraffets längd till femton år utan att ange ytterligare motivering.

Domslut

Mord. Fängelse i femton år.

Domen har vunnit laga kraft.

Svea hovrätts den 22 oktober 2010, B 6879-10

Södertörns tingsrätts dom den 23 juli 2010, B 6723-10

En man dödade sin hustru i det gemensamma hemmet genom att utdela tre hugg med en kniv. Knivhuggen träffade i ryggen, i bröstkorgen och i buken och offret avled till följd av inre och yttre förblödning. – Gärningen ansågs inte tillräckligt allvarlig för att hänföras till de fall där påföljden ska rendera ett livstidsstraff. Domstolarna var eniga om att omständigheterna kring mordet motiverade att straff i det övre skiktet i den tidsbestämda straffskalan och bestämde påföljden till fängelse i femton år.

Gärningsman

57-årig make till offret. Paret hade varit tillsammans i närmare tio år, men de hade inga gemensamma barn. Både mannen och kvinnan hade problem med alkohol och de var berusade vid gärningstillfället. Mannen hade år 2003 dömts för misshandel av kvinnan till en månads fängelse och förlorade på grund av detta sin anställning som polis.

Inställning

Mannen erkände att han berövat kvinnan livet med kniv, men ansåg att gärningen skulle bedömas som dråp.

Gärning

Gärningsmannen och offret var ensamma i hemmet och de hade konsumerat alkohol. Efter en verbal konflikt tog han en eller två knivar och högg henne minst tre gånger när hon satt i en soffa. Offret fick tre sticksador; en på bröstkorgen, en på buken och en på ryggen. Enligt obduktionsrapporten talade djupet av skadorna starkt för att kniven/knivarna huggits in i kroppen med kraft och ända till skaftet. Skadornas utseende talade starkt för att använd kniv hade rörts inom skadekanalerne flera gånger fram och tillbaka respektive åt olika håll. Döden hade orsakats av inre och yttre förblödning, främst efter skadorna på lunga och avskuren lungartär.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Gärningsmannens erkännande att han berövat offret livet med kniv vann stöd av övrig utredning i målet. Frågan enligt tingsrätten var om gärningen skulle bedömas som dråp eller mord.

Tre vittnen hade var för sig berättat att gärningsmannen till dem uttryckligen sagt att han skulle döda kvinnan den aktuella dagen. Tingsrätten ansåg därför att gärningen hade varit planerad och att det inte hade rört sig om en gärning som begåtts under stark provokation och utan att mannen hade kunnat besinna sig. Som försvårande ansågs att kvinnan hade dödat i sitt eget hem av sin närmaste och att dödandet hade skett under en inte alltför kort tidsperiod. Det ansågs klarlagt genom vittnesmål att döden hade föregåtts av dödsångest hos offret. Några tecken på bråk eller avvärjningsskador hade inte konstaterats och kvinnan hade uppenbarligen blivit helt överrumplad av attacken. Offret hade varit försvarslös på grund av dels det överraskande angreppet och dels genom hennes starka

berusning. Gärningen hade utförts på ett särskilt brutalt sätt genom att mannen hade fört kniven eller knivarna fram och tillbaka och i sidled. Tingsrätten fann på anförda omständigheter att gärningen skulle bedömas som mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten hänvisade inledningsvis till lagändringen om mord och indirekt till NJA 2007 s. 194, varvid det konstaterades att det mord som gärningsmannen begått inte var ett sådant fall där livstids fängelse skulle följa. Det ansågs inte heller att mordet var sådant att det ligger i närheten av att kunna bedömas som dråp och att det tidsbestämda straffet inte kunde stanna vid tio år. Några förmildrande omständigheter av sådan art att de skulle påverka straffvärdet hade inte framkommit. Brottets straffvärde ansågs motsvara fängelse i femton år.

Domslut

Mord. Fängelse i femton år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Vad som förekom i hovrätten gav inte domstolen någon anledning att frångå tingsrättens bedömning i skuld- och rubriceringsfrågan.

Påföljdsfrågan

Enligt hovrätten talade i mildrande riktning den omständigheten att mannen under en längre tid i sitt förhållande med kvinnan synes ha levt under press som under tid växt sig allt starkare. Den samlade pressen förenat med mannens personlighet fick sammantaget anses ha inneburit att han vid tidpunkten för gärningen haft en något nedsatt förmåga att kontrollera sig. Att mannen skulle ha utarbetat någon särskild brottsplan och att överfallet skulle ha varit iscensatt eller på liknande sätt förberett hade inte framkommit. Det framhölls dock att gärningen inte var att betrakta som impulshandling utan att den skett efter visst övervägande och att han umgåtts med tanken att ta livet av sin fru.

När det gällde omständigheter som talade i skärpande riktning anslöt sig hovrätten till tingsrättens uppräknings. Härutöver framhöll hovrätten att gärningsmannen med sitt handlande varit mycket bestämd i sitt direkta uppsåt och stått fast i sin avsikt att döda hustrun. Som en graverande omständighet angavs den särskilda hänsynslöshet och brutalitet med vilken gärningen hade genomförts. Med beaktande även av de förmildrande omständigheterna fann hovrätten att straffvärdet motsvarade det som tingsrätten hade kommit fram till.

Domslut

Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

Domen har vunnit laga kraft.

Svea hovrätts dom den 21 oktober 2010, B 6903-10

Solna tingsrätts dom den 2 augusti 2010, B 561-10

Gärningsmannen dödade offret genom att dränka honom i ett badkar. Händelsen ägde rum i offrets egen bostad. – Gärningsmannen var tidigare dömd för en rad allvarliga våldsbrott. På grund av återfallet och föreliggande försvårande omständigheter ansåg hovrätten straffvärdet ligga i mitten av intervallet för det tidsbestämda fängelsestraffet och bestämde straffet till fängelse i femton år.

Gärningsman

54-årig man som var kamrat med det 70-åriga offret. De båda männen träffades drygt två år innan dödsfallet när de avtjänade fängelsestraff.

Det förelåg ett testamente upprättat av offret till förmån för gärningsmannen.

Inställning

Gärningsmannen förnekade brott.

Gärning

Gärningsmannen, offret och en kvinna (var inledningsvis misstänkt men blev inte åtalad) befann sig i offrets lägenhet. När offret låg i badkaret tryckte gärningsmannen ned offrets huvud så att andningsvägarna kom att hamna under vattenytan. Offret avled genom drunkning.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann efter genomgång av en lång rad olika omständigheter styrkt att kamraten, tillika testamentstagaren, var gärningsmannen. Med hänsyn bland annat till tillvägagångssättet skulle gärningen bedömas som mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten redogjorde inledningsvis för gärningsmannens förekomst i svenskt och finskt belastningsregister. Mannen förekom under fyra avsnitt, varav samtliga innefattade allvarlig våldsbrottslighet. Tolv år innan nu aktuell gärning begicks dömdes gärningsmannen av en finsk hovrätt för dråp och försök till dråp under förmildrande omständigheter, misshandel och olaga hot till fängelse i sex år. I den senaste domen, cirka två och ett halvt år innan mordet, dömdes han för grov misshandel till fängelse i ett år sex månader. Tingsrätten hänvisade till lagändringen för mord och till de omständigheter som kan innebära att livstids fängelsestraff kan väljas. Den omständighet som talade för fängelse på livstid var enligt tingsrätten endast det förhållandet att gärningsmannen tidigare var dömd för särskilt allvarlig brottslighet. Slutsatsen blev dock den att tidigare brottslighet låg så långt tillbaka i tiden att den inte skulle beaktas, vilket innebar att ett tidsbestämt fängelsestraff utdömdes.

Vid straffmätningen fann tingsrätten att offret hade varit skyddslös på grund av sin höga ålder, sitt vacklande hälsotillstånd och sin kraftiga berusning av alkohol. Om än i mindre mån beaktades gärningsmannens tidigare brott.

Domslut

Mord. Fängelse i tretton år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning*Skuldfrågan*

Hovrätten delade tingsrättens bedömning och fann det styrkt att gärningsmannen skulle dömas för mord.

Påföljdsfrågan

Med beaktande av de omständigheter som tingsrätten hänförde sig till fann hovrätten att gärningens straffvärde ungefärligen motsvarade det fängelsestraff som tingsrätten dömt ut. Frågan var om det (som åklagaren gjorde gällande) fanns anledning till straffskärpning på grund av återfall i brott.

För det fall någon återfaller i uppsåtligt dödande, mord eller dråp, är det med hänsyn till de långa fängelsestraff som då kommer ifråga naturligt att det har gått relativt lång tid mellan gärningarna. Det tidsintervall från den tidigare domen inom vilket man normalt sett beaktar återfall är inte aktuellt vid längre fängelsestraff; i stället bör frågan ställas om personen ifråga har avhållit sig från brottslighet av allvarigare slag under tillräcklig lång tid från villkorlig frigivning.

Hovrätten konstaterade att gärningsmannen cirka tolv år dessförinnan hade dömts för dråp och försök till dråp och att han vid ytterligare tillfällen dömts för mer eller mindre allvarliga våldsbrott och brott mot frihet. Han frigavs från det senaste fängelsestraffet ett år och fyra månader före den nu aktuella gärningen. Hovrätten ansåg till följd av det anförda att gärningsmannens tidigare brottslighet borde beaktas i straffskärpande riktning i högre grad än vad tingsrätten hade gjort.

Domslut

Mord. Fängelse i femton år.

Domen har vunnit laga kraft.

Svea hovrätts dom den 18 mars 2011, B 344-11

Solna tingsrätts dom den 23 december 2010, B 6846-10

Gärningsmannen och offret var bekanta med varandra. Gärningsmannen skulle hjälpa offret starta eget. Offret hade problem med några personer och hade skaffat en pistol som han lämnade hos gärningsmannen för förvaring. Offret sköts till döds med tre skott och dog av inre och yttre förblödning. Offret tilldelades också slag med tillhygge när han försökte lämna lägenheten. Något klarlagt motiv fanns inte. Gärningsmannen var påverkad av alkohol och tabletter. – Hovrätten dömde för mord och grovt vapenbrott till fängelse i femton år.

Gärningsman

43-årig man bekant med offret

Inställning

Gärningsmannen förnekade uppsåtligt brott men medgav att han av oaktsamhet orsakade offrets död.

Gärningen

Gärningsmannen och offret var bekanta med varandra. Offret hade problem med några personer och hade skaffat en pistol som han lämnade till gärningsmannen för förvaring. Gärningsmannen var på besök hos offret och lånade en lägenhet som offret hade tillgång till. Gärningsmannen skulle eventuellt hjälpa offret att starta eget eller diskuterade andra affärer. Offret dödades av tre skott varav ett i ansiktet och två i överkroppen. Alla skotten avlossades när pistolen befann sig i en necessär. Offret dog av inre och yttre förblödning. Offret försökte lämna lägenheten men hindrades av gärningsmannen med slag med tillhygge i huvudet. Gärningsmannen var påverkad av alkohol och tabletter. Något klarlagt motiv fanns inte även om vissa uppgifter pekade mot att gärningsmannen var skyldig offret pengar.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Med hänsyn bland annat till den tekniska bevisningen ansåg tingsrätten det uteslutet att tre skott kunde avlossas av misstag och att necessären som pistolen låg i användes som ljuddämpare eller för att dölja pistolen för offret. Inte heller stämde gärningsmannens berättelse och den rekonstruktion som gjordes med honom överens med var skotten träffade offret. Vittnesuppgifter visade att offret försökte lämna sin lägenhet men handgripligen hindrades av gärningsmannen. Någon motivbild var inte styrkt i målet men tingsrätten fann det inte nödvändigt då det var utrett att gärningsmannen hade uppsåt att beröva offret livet. Enligt tingsrätten fanns inga omständigheter som utgjorde skäl att anse brottet som mindre grovt. Gärningen bedömdes som mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten fann inga förmildrande omständigheter att beakta. Däremot ansåg tingsrätten att försvårande omständigheter förelåg. Gärningen präglades av en viss hänsynslöshet då det rörde sig om ett utdraget förlopp under vilket offret var svårt skadad och med sinande krafter kämpade för sitt liv och han måste ha känt en svår dödsångest. Gärningen föregicks inte av någon mer omfattande planering. Tingsrätten ansåg inte att brottet

präglades av sådan särskild hänsynslöshet att påföljden skulle bestämmas till fängelse på livstid.

Domslut

Mord och grovt vapenbrott till fängelse i fjorton år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Liksom tingsrätten fann hovrätten att inget av de tre skotten kunde ha avlossats oavsiktligt och på de av tingsrätten anförda skälen fann hovrätten att gärningsmannen uppsåtligen berövat offret livet.

Påföljdsfrågan

Hovrätten kommenterade den lagändring som infördes den 1 juli 2010 i 29 kap 1 § brottsbalken som syftade till att generellt höja straffen för allvarliga våldsbrott. Hovrätten delade tingsrättens bedömning att det inte fanns några förmildrande omständigheter att beakta liksom tingsrättens bedömning av i vilken omfattning det fanns försvårande omständigheter. Hovrätten ansåg inte att detta fall tillhörde de allvarligaste för vilka livstidsstraffet var förbehållet. Vid en samlad bedömning ansåg hovrätten att gärningen hade ett något högre straffvärde än vad tingsrätten kom fram till.

Domslut

Mord. Fängelse i femton år.

Domen har vunnit laga kraft.

Jönköpings tingsrätts dom den 8 juli 2010, B 1696-10

Den misstänkte och offret hade varit sambo och hade två gemensamma barn. De hade nyligen separerat och de var oense i vårdnadsfrågan. Den tilltalade hade några dagar före händelsen hotat döda offret. I samband med en diskussion angående vårdnaden om barnen i gärningsmannens lägenhet slog han offret och band henne vid en stol. När hon försökte fly dunkade han hennes huvud i betonggolvet, släpade henne tillbaka till lägenheten och utdelade 28 st. knivhugg mot henne som träffade bål, rygg, armar, huvud och hals. Hon förblödde till döds. Gärningsmannen angrep även en person som kom till målsägandens undsättning. - Tingsrätten dömde för mord och försök till grov misshandel till fängelse i femton år.

Gärningsman

36-årig man som hade varit sambo med offret och de hade två gemensamma barn.

Inställning

Gärningsmannen vidgick att han tilldelade offret ett stort antal knivhugg och att han därigenom berövade sin f d sambo livet. Han bestred ansvar för mord då han saknade uppsåt att döda men medgav ansvar för grov misshandel och grovt vållande till anans död.

Gärning

Gärningsmannen och offret hade varit sambo och hade två gemensamma barn. De hade nyligen separerat och de var oense i vårdnadsfrågan. Gärningsmannen hade några dagar före händelsen hotat döda offret. I samband med en diskussion angående vårdnaden om barnen i gärningsmannens lägenhet slog han offret och band henne vid en stol. När hon försökte fly dunkade han hennes huvud flera gånger i ett betonggolv, släpade henne tillbaka in i lägenheten och utdelade med två knivar 28 st. knivhugg mot henne som träffade bål, rygg, armar, huvud och hals. Flera sticksador var dödande och hade gått genom hela kroppen. Hon förblödde till döds. Döden inträdde snabbt efter att hon fick de dödliga sticken. Offret hade avvärjningsskador. Gärningsmannen angrep vid samma tillfälle med ett järnrör en man som kom till offrets undsättning. Denne utsattes också för våld och hot.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Gärningsmannens erkännande vann stöd av utredningen i målet. Tingsrätten fann det styrkt att gärningsmannen på det sätt han använde kniven var helt likgiltig inför det förhållandet att offret kunde komma att berövas livet och ansågs därmed uppsåtligt ha berövat henne livet. Tingsrätten ansåg inte visat att gärningen var planerad. Tingsrätten konstaterade att gärningsmannen visserligen handlade i hastigt mod vilket talade för att brottet bedömdes som mindre grovt. Å andra sidan band gärningsmannen, stoppade henne när hon försökte fly och dunkade hennes huvud flera gånger mot ett betonggolv innan han släpade henne tillbaka in i lägenheten och tillfogade henne ett stort antal knivhugg. Gärningsmannen visade därmed särskild grymhet och gärningen rubricerades som mord.

Påföljdsfrågan

Vid en bedömning av samtliga omständigheter fann tingsrätten inte mordet så allvarligt att livstidsstraff borde dömas ut. Gärningsmannen visade emellertid särskild grymhet och offret vilseleddes av gärningsmannen att komma till lägenheten. Gärningen hade inte föregåtts av provokation och riktades mot en nära anhörig som befann sig i en skyddslös situation. Händelseförloppet var inte kortvarigt och offret utsattes för dödsångest och andra svåra lidanden då offrets avvärjningsskador gav stöd för att offret var vid medvetande när gärningsmannen påbörjade angreppet med kniv. Även om döden inträdde snabbt efter det att offret erhöll det dödande knivhugget var omständigheterna inte sådana att påföljden kunde stanna vid det i straffskalan stadgade lägsta straffet.

Domslut

Mord och försök till grov misshandel. Fängelse i femton år.

Domen har vunnit laga kraft.

Hovrättens för Västra Sverige dom den 22 december 2010, B 3623-10

Göteborgs tingsrätts dom den 1 september 2010, B 1140-10

En kvinna som var på väg hem från en fest överfölls och misshandlades genom kraftigt trubbigt våld mot huvudet och utsattes för ett våldtäktsförsök. Hon avled av skadorna. Gärningsmannen hade tio dagar före mordet begått ett närmast identiskt våldtäktsförsök där offret överlevde. - Tingsrätten fann att det samlade straffvärdet för gärningarna var sexton års fängelse. Hovrätten ansåg att våldtäktsförsöket som offret utsattes för innan hon berövades livet skulle ses som ett led i det uppsåtliga dödandet och konsumeras av mordet samt fann att straffvärdet för mordet var fjorton år och för den samlade brottsligheten sexton år.

Gärningsman

En 22-årig man som var ytligt bekant med offret och som tidigare samma kväll varit på samma fest som henne.

Inställning

Gärningsmannen förnekade brott och menade att han hade kommit till platsen efter mordet och då funnit offret men av olika skäl inte kontaktat polisen utan återvänt till den fest han tidigare lämnat.

Gärning

Offret var på väg hem från en fest och pratade med en väninna i mobiltelefon när hon överfölls av gärningsmannen på en gångväg ett par meter från gärningsmannens bostad. Offret utsattes för upprepat trubbigt våld mot huvudet genom sparkar och slag varefter hon släpades in mot ett skogsbryn där ett våldtäktsförsök påbörjades. Offrets väninna som, efter att telefonsamtalet brutits, sprungit ut i området för att leta efter henne, fann henne sönderslagen och knappt vid liv vid skogsbrynet. Offret avled senare till följd av huvudskadorna. Gärningsmannen hade tio dagar före händelsen begått ett nästan identiskt våldtäktsförsök på en kvinna i centrala Göteborg där offret överlevde. Via telefonanalyser i det tidigare ärendet kunde gärningsmannen så småningom knytas till mordet och vid en undersökning av hans skor återfanns en mindre mängd blod/DNA från offret.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten konstaterade att det var utrett, mot bakgrund av telefonanalyser och vittnesbevisning, att brottet ägt rum under tio minuter från det att telefonsamtalet som offret hade med sin väninna bröts och till det att ett vittne kom till platsen, att händelseförloppet tagit ett par minuter samt att det genom gärningsmannens uppgifter och spåret av blod från offret var visat att han varit på platsen. Tingsrätten lade bland annat vikt vid att gärningsmannen ljugit om viktiga omständigheter och lämnat felaktiga uppgifter kring sina iakttagelser samt att det trots den omfattande utredningen saknades uppgift om någon annan tänkbar gärningsman. Tingsrätten fann sammanfattningsvis att det var ställt utom rimligt tvivel att gärningsmannen begått mordet och våldtäktsförsöket. När det gällde frågan om vilket uppsåt gärningsmannen hade fastslogs att risken för att offret skulle avlida av det kraftiga våldet var mycket hög och att gärningsmannen borde insett detta samt att utredningen om att gärningsmannen, efter att han tillfogat offret livshotande skador, lämnade platsen utan att vidta några åtgärder visade att han varit helt

likgiltig till om offret skulle avlida varför uppsåt till mord ansågs föreligga. Tingsrätten fann också att gärningsmannen skulle dömas för det grova våldtäktsförsök som inträffat tio dagar före mordet.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten fann att de närmare omständigheterna kring hur det gick till när offret dödades inte var kända men en slutsats som kunde dras var att våldet varit mycket kraftigt samt att brottet inte föregåtts av någon planering eller utförts på ett förslaget sätt. Det konstaterades att utredningen inte gav något svar på om gärningen medfört svårt lidande men att det var utrett att dödandet haft samband med annan brottslighet och att den enda förmildrande omständigheten var att händelseförloppet måste varit relativt hastigt. Tingsrätten fann vid en helhetsbedömning att gärningen inte kunde anses höra till de allvarligaste fallen och att straffvärdet för mordet och de två fallen av försök till grov våldtäkt uppgick till sexton år.

Domslut

Mord och försök till grov våldtäkt. Fängelse i sexton år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten fann sammantaget att gärningsmannens uppgift om att han kommit till platsen efter gärningen och funnit offret var motbevisad av omständigheterna i målet. Det konstaterades att den tekniska bevisningen om blod från offret på gärningsmannens sko inte kunde förklaras på annat sätt än att han var angriparen men även det i det närmaste identiska överfallet på en annan kvinna tio dagar tidigare, som hovrätten fann honom skyldig till, gav visst stöd för att han utfört gärningen. Hovrätten ansåg att det var ställt utom rimligt tvivel att gärningsmannen begått brottet. Det konstaterades också att gärningsmannen måste insett att det fanns en hög risk för att offret kunde avlida av våldet och att han varit likgiltig till den effekten av handlingarna varför han hade uppsåt att beröva offret livet. Beträffande rubriceringen ansåg hovrätten att brottet inte kunde bedömas som mindre grovt men fann att våldtäktsförsöket som offret utsattes för innan hon berövades livet skulle ses som ett led i det uppsåtliga dödandet och konsumeras av mordet.

Påföljdsfrågan

Hovrätten fann att gärningen inte kunde räknas till de allvarligaste fallen av mord och fann vid en samlad bedömning av omständigheterna att straffvärdet motsvarade 14 års fängelse och att den samlade brottslighetens straffvärde, dvs. mord och ett försök till grov våldtäkt, motsvarande fängelse i sexton år.

Domslut

Mord och försök till grov våldtäkt. Fängelse i sexton år.

Domen har vunnit laga kraft.

Skaraborgs tingsrätts dom den 6 december 2010, B 2557-10

Gärningsmannen, som var en kvinna, var sambo med offret. Båda var missbrukare. Gärningsmannen utövade kraftigt våld mot offret efter att själv ha angripits. Hon stack offret med en syl in halsen, hon slog honom i huvudet med en hammare och ströp honom slutligen med en gitarrsträng. Offret tillfogades omfattande skador; stickskador på bröst, hals och lår, skador på skallbenet, brott på skallbenet, blödning i hjärnan, krosskador på olika ställen på huvudet samt på benen. Dödsorsaken var det strypande våldet men övriga skador bidrog också. Gärningsmannen försökte göra vissa livräddande åtgärder innan hon ringde SOS. Gärningsmannen var även åtalad för olaga hot, misshandel och ofredande mot annan målsägande. – Tingsrätten dömde för mord m.m. till fängelse i sexton år.

Gärningsman

52-årig kvinna med omfattande missbruksproblematik, sambo med offret

Inställning

Gärningsmannen förnekade mord, men erkände grov misshandel och vållande till annans död

Gärning

Gärningsmannen och offret var sambo. De var båda blandmissbrukare och missbruket hade accelererat. De bråkade mycket. Båda var vid gärningen påverkade av alkohol och tabletter. Gärningsmannen var känd för att ha ett aggressivt humör som svängde snabbt. Den aktuella dagen blev de ovänner och det kan ha varit så att offret först angrep gärningsmannen.

Gärningsmannen utövade därefter besinningslöst våld mot offret. Gärningsmannen stack mannen flera gånger i halsen med en syl, hon slog honom i huvudet med en hammare, hon använde flera andra hårda föremål som hon slog honom med på olika ställen på kroppen och ströp honom slutligen med en gitarrsträng. Offret tillfogades omfattande skador; blödning i hjärnan, skador i halsen av föremål som trängt in och krossat en muskel, flera sår på halsen av föremål som stötts mot halsen, sår av tillhygge på bröst och kind, krossår i munnen, krossår i pannan som kan ha orsakats av en hammare, sticksår på bröstet av föremål som trängt in genom bröstbenet och stannat precis innan hjärtsäcken, krossår på underbenet, sticksår på låret, omfattande krossår på bakhuvudet och bakom vänster öra som kan ha orsakats av en hammare, brott på skallbenet som också kan ha orsakats av en hammare och skador på ryggen som orsakats av en hammare. Dödsorsaken orsakades av skadorna samlad, dock var den slutliga dödsorsaken det strypande våldet som var kraftigt. Samtliga skador tillfogades offret när han var i livet. Blodstänken talade för att våldet utövades mot offret då han låg eller var knästående. Hon gjorde vissa livräddande åtgärder på offret innan hon ringde SOS. Gärningsmannen var även åtalad för olaga hot misshandel och ofredande mot andra målsägande.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann klarlagt att gärningsmannen tillfogade offret samtliga skador och att det alltså var klarlagt att hon orsakade hans död. Av skadornas utseende kunde tingsrätten dra slutsatsen att en mindre mejsel, en hammare och en tunn snara användes. Offret utsattes för omfattande stickande våld, trubbigt våld och strypvåld. Att gärningsmannen utförde vissa livräddande åtgärder fanns det stöd för i utredningen, likaså att händelseförloppet inleddes med att de hamnade i bråk och handgemäng och att gärningsmannen då fick motta visst våld som hon ägde rätt att freda sig mot. Dock var det inte försvarligt att använda stickverktyg eller hammare. Tingsrätten konstaterade att gärningsmannen måste ha gått till nytt angrepp och då utövat våld som var kraftigt och omfattande och att våld riktades mot offret bakifrån och då denne var liggande. Tingsrätten ansåg att det stickande våldet och våldet med hammaren och/eller andra tillhyggen var sådant att gärningsmannen i vart fall måste anses ha förhållit sig likgiltig inför att hennes handlande kunde leda till offrets död. Det strypande våldet var inte helt kortvarigt, det var kraftigt och utövades mot en försvarslös person. Tingsrätten fann att gärningsmannen hade direkta avsikter att beröva offret livet vid utövandet av det strypande våldet.

Vad gällde rubriceringen tog tingsrätten hänsyn till att det var fråga om ett utdraget förlopp, ett stort antal skador, ett mycket kraftigt våld som utövades mot en helt skyddslös person och bedömde gärningen som mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten hänvisade till rättsfallet NJA 2007 s. 194 och ansåg inte att detta fall var hänförligt till de allvarligaste fallen av mord utan att gärningsmannen skulle ådömas ett tidsbestämt straff. Tingsrätten beaktade därvid att gärningen riktades mot en närstående, våldet var mycket kraftigt, förloppet långvarigt och avslutats med strypning av en redan svårt skadad och skyddslös person. Gärningen innefattade också svårt lidande för offret. Vid en helhetsbedömning av dessa omständigheter ansåg tingsrätten att de var så allvarliga att straffet borde hamna i det högre intervallet av straffskalan.

Domslut

Mord m.m. Fängelse i sexton år.

Domen har vunnit laga kraft.

Göta hovrätts dom den 9 december 2009, B 2735-09

Växjö tingsrätts dom den 15 oktober 2009, B 1832-09

En man dödade sin sambo i deras gemensamma hem. Mannen tillfogade kvinnan livshotande sårskador i hjärtsäck och lunga genom att hugga henne i bröstet och ryggen med en kniv. Därefter har mannen slutligen berövat kvinnan livet genom att sätta sig över henne, ta ett strupgrepp om hennes hals och hålla kvar greppet till dess hon avled. – Hovrätten konstaterade att det vid en sammanvägning av samtliga omständigheter att straffvärdet inte är sådant att straffet ska bestämmas till livstids fängelse, men att det ligger i den övre skalan inom spannet för det tidsbestämda fängelsestraffet och bestämde sexton års fängelse.

Gärningsman

En 25-årig man som var sammanboende med offret.

Inställning

Mannen erkände att han hade dödat kvinnan, men ansåg att gärningen borde bedömas som dråp.

Gärning

Gärningsmannen och offret hade från och till varit ett par under cirka fem års tid. Förhållandet var stormigt. De bröt förhållandet för att sedan åter bli ett par. Paret hade två söner. Mannen hade vissa psykiska problem och han medgav att han var svartsjuk och att han tidigare hade brukat våld mot henne.

Aktuell kväll började de åter att bråka. Mannen gick ut i köket för att dricka och han tog med sig en kniv till sovrummet med avsikt att döda henne.

Han högg henne i bröstet med kniven varefter de började brottas. Mannen högg henne i ryggen med kniven och hon försökte komma bort från honom samt gjorde försök att tala honom till rätta. Därefter lade han ifrån sig kniven, tog ett struptag med båda händerna om hennes hals och satte sig på hennes mage. Kvinnan försökte om vart annat göra motstånd och säga till honom att hon älskade honom. Mannen höll kvar greppet till dess att hon var livlös. Mannen hade inget direkt motiv utan beskrev läget som att det bara rann över för honom och att han hade fått nog.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten ansåg att erkännandet styrktes av övrig utredning och att mannen avsiktligt dödat sin sambo. Vid val av rubricering hänförde sig rätten till händelseförloppet och att det var mannen som ensidigt hade tillgripit våld. Efter knivhuggen, som inte var omedelbart dödande, hade mannen haft möjlighet att ångra sig och inte fullfölja sitt handlande mot den i det senare skedet helt försvarslösa kvinnan. Mannen valde att i stället att sätta sig på henne och strypa henne till döds. Det var enligt tingsrättens mening fråga om ett överlagt handlande med en direkt avsikt att beröva kvinnan livet och att gärningen skulle bedömas som mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten konstaterade att gärningen hade riktat sig mot en närstående, att den varit oprovocerad och att den skett i offrets hem och att hon hade varit skyddslös. Vidare hade förloppet vid gärningen inte varit helt kortvarigt. Vidare beaktades att gärningsmannen tidigare var dömd för misshandel av offret. Som förmildrande omständighet angavs gärningsmannens psykiska insufficiens. Med hänsyn därtill ansåg tingsrätten att fängelsestraffets skulle bestämmas till tolv år.

Domslut

Mord. Fängelse i tolv år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning*Skuldfrågan*

Hovrätten delade tingsrättens bedömning i skuld- och rubriceringsfrågan.

Påföljdsfrågan

Vid bedömningen av gärningens straffvärde beaktade hovrätten delvis samma förmildrande och försvårande omständigheter och delvis med annan värdering.

Hovrätten angav följande omständigheter som talade i försvårande riktning. Gärningen hade riktat sig mot hans sambo. Den hade varit oprovocerad och skedde i parternas gemensamma hem. Offret hade varit helt skyddslös. I hemmet fanns parets barn, ett och tre år gamla. Gärningsmannen uppgav att barnen inte hade varit vakna, men att han inte beskrivit något som inneburit att han på något sätt hade försäkrat sig om att barnen inte skulle komma att se det som skedde. Mannen var tidigare dömd för våldsbrott mot kvinnan. Händelseförloppet hade varit relativt utdraget och offret måste ha känt såväl smärta samt kraftig dödsångest.

I förmildrande riktning talade i viss mån den omständigheten att brottet inte tyckts ha föregåt av någon noggrann planering eller kan sägas ha präglats av särskild förslagenhet. Gärningsmannens psykiska mående, vilket innefattar en personlighetsstörning, skulle dock beaktas i förmildrande riktning.

Hovrätten konstaterade vid en sammanvägning av de försvårande och förmildrande omständigheterna att straffvärdet inte var sådant att straffet skulle bestämmas till livstids fängelse, men att det låg betydligt närmare arton än tio år.

Domslut

Mord. Fängelse i sexton år.

Domen har vunnit laga kraft.

Svea hovrätts dom den 23 december 2009, B 8231-09

Uppsala tingsrätts dom den 14 oktober 2009, B 3620-09

Gärningen begicks före den 1 juli 2009

Två drogmissbrukare bestämde sig för att driva in en skuld, baserad på försäljning av droger, av offret. Under händelseförloppet – på sätt som domstolarna fann det klarlagt – var gärningsman 1 den aktive och utövade allt våld mot offret medan gärningsman 2 i huvudsak fanns i närheten. Offret och de två gärningsmännen kom att hamna i en bil, varvid gärningsman 1 misshandlade offret med flera knytnävsslag och sedan med ett mindre basebollträ. Färden avslutades när de stannade till vid en avskild plats där gärningsman 1 agerade på sådant sätt att det bedömdes som mord medan gärningsman 2 fälldes till ansvar för medhjälp till grov misshandel. – Såväl tingsrätt som hovrätt ansåg vid en samlad bedömning att det beträffande gärningsman 1 var att hänföra till ett av de allvarligare fallen av mord. Tingsrätten utdömde livstids fängelse medan hovrätten sänkte fängelsestraffets längd till arton års fängelse

Gärningsmän

Gärningsman 1; 42-årig man med kriminell identitet och blandmissbrukare.

Gärningsman 2; 19-årig man med kriminell identitet och blandmissbrukare.

Gärningsman 2 betraktade gärningsman 1 som en sorts fadersgestalt och har bott hos denne. De missbrukade droger och drev in skulder tillsammans.

Båda gärningsmännen var ytligt bekanta med offret och då i egenskap av köpare av droger.

Redovisningen nedan handlar i huvudsak om den gärning (mord) som domstolarna dömde gärningsman 1 för.

Inställning

Gärningsman 1; förnekade gärningen och kom i huvudsak att bestrida de uppgifter som lämnades av gärningsman 2.

Gärningsman 2, förnekade gärningen och anförde att han stod under stark press av gärningsman 1.

Gärning

Gärningsman 1 var pressad av fordringsägare och behövde pengar. Därför kom gärningsmännen att söka upp offret i syfte att driva in en utestående skuld. Gärningsman 1 klargjorde för offret att denne omedelbart skulle betala. Gärningsman 1 utdelade under bilfärden två knytnävsslag i ansiktet på offret. Senare utdelade gärningsman 1 flera slag mot offret med ett basebollträ och en batong. Så småningom stannade de tre vid ett litet avskilt skogsparti en bit från huvudvägen. Det var då mörkt och de var helt ensamma. Offret försökte springa från platsen, men gärningsman 1 sprang ikapp offret och påbörjade ett omfattande våldsutövande mot offret som slutade med att offret avled. Gärningsman 2 har berättat att gärningsman 1 troligen använde både kniv och hammare mot offret. Efteråt täckte gärningsmännen över offrets kropp med grenar innan de lämnade platsen.

Av utredningen framgår att offret/den döde hade utsatts för flerfaldigt, kraftigt trubbigt våld mot skallen och skarpkantat inträngande våld mot ryggsidan av bål och axel, totalt 14 stick vilka sannolikt tillkommit i snabb följd och med liten spridning. Skadorna på hjässan kan ha orsakats av klosidan på en hammare medan stickskadorna i ryggen förorsakats av ett eggverktyg med fin spets. Döden har orsakats av skadorna på skallen/hjärnan, men även det stickande våldet hade utan ett snabbt ingripande varit dödligt.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten konstaterade att avgörande betydelse var vilken tilltro som kunde fästas vid uppgifterna lämnade av gärningsman 2. Rättens uppfattning var inledningsvis den att gärningsman 2 hade lämnat en sammanhängande och tämligen detaljrik berättelse utan att ge sken av att falskeligen tillvita gärningsman 1 brott. Till följd därav och då den berättelse som gärningsman 2 lämnade vann stöd av uppgifter i utredningen – fynd från företagen brottsplatsundersökning, resultat från obduktionen, påträffande av offrets blod i den av gärningsman 1 och 2 disponerade bilen samt fyndet av en hammare - lades hans utsaga till grund för bedömningen. Tingsrättens bedömning blev den att gärningsman 1 uppsåtligen berövat offret livet, att några omständigheter som gjorde att gärningen skulle kunnas vara att anse som mindre grov inte förelåg och att gärningen skulle rubriceras som mord.

Gärningsman 2 befanns enbart skyldig till medhjälp till grov misshandel.

Påföljdsfrågan

Utgångspunkten för tingsrättens var dels den lagstiftning som gällde vid tiden för brottet (dvs. fängelse i tio år eller på livstid), och dels angivna riktlinjer i rättsfallet NJA 2007 s. 194. I detta fall har gärningsman 1 fört bort offret, hotat och misshandlat honom för att slutligen mycket brutalt döda offret. Vidare konstaterades att resan måste ha varit alltmer skräckfylld för offret som torde ha upplevt kraftig smärta och svår dödsångest innan han avled. Mot denna bakgrund kunde annan påföljd än ett livstidsbestämt fängelsestraff inte komma ifråga.

Domslut

Mord. Fängelse på livstid.

Domen överklagades av gärningsman 1 (resterande redovisning avser därför endast denne gärningsman).

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten delade tingsrättens bedömning fullt ut om att gärningsman 1 avsiktligen berövat offret livet och att gärningen skulle bedömas som mord.

Påföljdsfrågan

Hovrätten angav samma utgångspunkter som tingsrätten inför valet av påföljd och straffmätning.

Utredningen i målet gav inte stöd för att brottet hade föregåtts av någon nämnvärd planering. Det syntes snarare som att händelseförloppet, som inleddes med att gärningsman 1 ville ha betalt för en påstådd skuld, hade gått överstyr. Det ansågs inte heller att gärningsman 1 hade visat någon större förslagenhet vid brottets utförande.

Hovrätten ansåg emellertid utrett att mordet hade föregåtts av hot och upprepad misshandel under bilresan, som måste ha framstått som alltmer skräckfylld för offret. På mordplatsen försökte offret fly för sitt liv. Offret får anses ha haft en skyddslös ställning utan att kunna påräkna hjälp på den ensliga platsen. Gärningsman 1 har slutligen knivhuggit offret flera gånger i ryggen och sedan denne fallit omkull utdelat upprepade slag med hammare i huvudet. Såväl knivhuggen som hammarslagen har varit dödande. Utredningen har utvisat att dödandet har präglats av stor brutalitet. Offret torde därvid ha upplevt kraftig smärta och svår dödsångest innan han avled. Vid en samlad bedömning av omständigheterna ansåg hovrätten att de försvårande momenten i gärningen var sådana att påföljden, med tillämpning av reglerna som gällde före den 1 juli 2009, skulle bestämmas till fängelse på livstid.

Därefter kom hovrätten in på tillämpligheten av 5 § lagen om införandet av brottbalken (BrP). Vid en helhetsbedömning fann då hovrätten att även om det aktuella brottets straffvärde var betydande kunde de försvårande omständigheterna som förelåg beaktas i tillräcklig grad genom att gärningsman 1, med stöd av nu gällande lagstiftning, dömdes till det högsta tidsbestämda fängelsestraff som kan dömas ut.

Domslut

Mord. Fängelse i arton år.

Domen har vunnit laga kraft.

Hovrätten över Skåne och Blekinge dom den 29 juni 2010, B 1007-10

Malmö tingsrätts dom den 30 mars 2010, B 7284-09

Gärningsmannen mötte offret, som kom körande i en bil, på en gata i centrala Malmö. Under ett kort förlopp avlossade gärningsmannen ett flertal skott mot vitala delar hos offret. – Domstolarna liknade beskjutningen vid en avrättning och hänförde gärningen till den översta delen av straffskalan för mord och utdömde fängelse i arton år.

Gärningsman

23-årig man som var bekant med offret.

Inställning

Gärningsmannen medgav att han varit på mordplatsen och avlossat två till tre skott mot offret. Han gjorde gällande att det fanns ytterligare en gärningsman. Han bestred ansvar med hänvisning till att han saknat uppsåt att döda offret och att han var osäker på om det var hans skott som dödade offret.

Gärning

Gärningsmannen hade införskaffat en halvautomatisk pistol och av okänd anledning träffat offret eller mött upp offret. Gärningsmannen avlossade ett stort antal skott med pistolen på nära håll i flera omgångar mot offret. Avslutningsvis drog gärningsmannen offret ur bilen och avlossade ytterligare skott när denne låg ned på marken. Offret träffades av elva skott, varav tre skott träffade i ryggen, ett i halsen och två i bakhuvudet. Det var skottskadorna i huvudet, halsen och bröstkorgen som var dödsorsaken.

– Gärningsmannen åtalades även för grovt vapenbrott genom innehav av en halvautomatisk pistol som var skarpladdad. Pistolen var en annan än den som användes vid skjutningen.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Utredningen utvisade att offret hade träffats av elva skott och att skotten i huvudsak träffade vitala delar på överkroppen. Det var ett och samma vapen som användes vid beskjutningen och som kom att kvarbli på brottsplatsen. Mot gärningsmannens inställning fanns flera av åklagaren åberopade vittnen som gav fullt stöd åt gärningspåståendet. Den muntliga bevisningen berättade samstämmigt att de vid tidpunkten för skottlossningen inte iakttagit någon annan person i anslutning till bilen än skytten och offret och att skytten lämnade platsen ensam i bilen utan att plocka upp någon annan. Vittnena hade befunnit sig invid eller nära anslutning till brottsplatsen och gjort sina iakttagelser på tämligen kort avstånd.

Vid en samlad bedömning av det anförda fann tingsrätten att det var vittnenas i allt väsentligt samstämmiga uppgifter som skulle läggas till grund för bedömningen och att gärningsmannens påstående om att det funnits en annan gärningsman på platsen som motbevisad. Tillvägagångssättet visade klart att gärningsmannen velat försäkra sig om att offret skulle avlida och gav inte utrymme för någon annan slutsats än att hans avsikt var

att döda offret. Det hade inte framkommit några omständigheter som utgjorde skäl att anse brottet som mindre grovt till följd att gärningsmannen skulle dömas för mord.

Påföljdsfrågan

Enligt tingsrättens fanns det inte några förmildrande omständigheter att beakta vid bedömandet av straffvärdet för det mord gärningsmannen hade gjort sig skyldig till. Däremot förelåg flera försvårande omständigheter.

Gärningsmannen hade utan provokation med ett livsfarligt vapen och på nära håll avlossat ett stort antal skott mot offret när denne befunnit sig i en utsatt situation sittande bakom ratten i en bil. Gärningen hade utförts i tre steg och den sista delen av beskjutningen var närmast att liknas vid en avrättning. Gärningsmannen hade under detta förlopp haft både tillfälle och möjlighet att besinna sig och avbryta beskjutningen, men hade likväl fortsatt densamma. Gärningen gav enligt tingsrätten uttryck för såväl hänsynslöshet som grymhet. Det kunde emellertid inte anses utrett att gärningen gett upphov till ett svårt lidande för offret eller att han upplevt dödsångest. Flera av skotten var direkt dödande och utredningen kunde inte ge svar på vilket av skotten som var det dödande. Enligt tingsrättens mening gav utredningen inte heller tillräckligt stöd för slutsatsen att gärningen föregåtts av någon närmare planering utan snarare att männen sammanstött av ren tillfällighet. Trots brottets stora allvar fann tingsrätten – med beaktande av lagändringen för mord och senare års rättspraxis – att brottet inte kunde anses hänförligt till de allvarligaste fallen av mord. Gärningsmannen skulle därför dömas till ett tidsbestämt straff.

Vid bedömningen av fängelsestraffets längd ansåg tingsrätten att föreliggande omständigheter kring mordet motiverade ett straff som var att hänföra till den övre delen av den tidsbestämda straffskalan.

Domslut

Mord och grovt vapenbrott. Fängelse i femton år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten anmärkte inledningsvis att gärningsmannen på försvararens frågor svarat fåordigt och att han på åklagarens frågor svarat "ingen kommentar". Hovrätten konstaterade att han visserligen inte var skyldig att lämna någon viss förklaring, men att han efter att ha ändrat inställning i hovrätten på viktiga punkter inte väljer att på något sätt förklara detta talar emot honom.

Sammanfattningsvis ansåg hovrätten det styrkt att en ensam gärningsman sköt offret och lämnade brottsplatsen ensam i offrets bil, att det finns blod på ratten i bilen som kommer från gärningsmannen och att det var ytterst osannolikt att den åtalade avsatt blodspåret utan att vara gärningsmannen. Därför ansåg hovrätten det ställt utom rimligt tvivel att den åtalade också var gärningsmannen. Liksom tingsrätten ansåg hovrätten att tillvägagångssättet visade att gärningsmannen önskade försäkra sig om att offret skulle avlida till följd av skotten och att det inte fanns utrymme för någon annan slutsats än att han haft ett direkt uppsåt att döda. Därför skulle gärningsmannen dömas för att uppsåtligt ha dödat offret och på de skäl som tingsrätten angett skulle gärningen bedömas som mord.

Påföljdsfrågan

Hovrätten ansåg, liksom tingsrätten, att det inte förelåg några förmildrande omständigheter och att utredningen inte gav stöd för att gärningsmannen hade haft en stark nedsatt förmåga att kontrollera sitt handlande men att det förelåg flera försvårande omständigheter kring mordet.

Gärningsmannen hade med en halvautomatisk pistol på nära håll och i flera omgångar avlossat ett stort antal skott mot offret. Han har först skjutit från passagerarsidan av bilen, därefter rört sig runt bilen, skjutit genom bilen och slutligen dragit ut offret ur bilen och avlossat ytterligare skott när denne låg på marken. Hovrätten ansåg att den sista delen av beskjutningen kunde liknas vid en avrättning. Gärningsmannen hade tillfälle och möjlighet att vid flera tillfällen besinna sig, men likväl valt att fortsätta beskjutningen och att gärningen visar såväl hänsynslöshet som grymhet. Även om det inte klarlagts att gärningen föregåtts av någon närmare och bestämd planering att döda offret ansåg hovrätten att utredningen visat att de båda männen inte sammanträffat av en ren tillfällighet. Hovrätten beaktade därutöver som försvårande att gärningen begåtts med skjutvapen på en allmän plats vid en tidpunkt då ett stort antal människor rörde sig i området. Ett stort antal skott hade avlossats i olika riktningar och flera personer hade de facto befunnit sig nära brottsplatsen. Beskjutningen av offret hade således utöver att ta hans liv och tillfogat honom ett svårt lidande även inneburit att ett stort antal andra människor utsatts för livsfara. Gärningen skulle därför enligt hovrätten tveklöst hänföras till den översta delen av straffskalan för mord.

Hovrätten ställdes då inför frågan om livstids fängelsestraff skulle dömas ut.

Därvid fann hovrätten att dödandet av offret utgjorde, trots gärningens stora allvar, inte något sådant fall som angavs i förarbetena till lagändringen för mord då livstid skulle väljas. Hovrätten ansåg att brottet i stället borde bestraffas med det strängaste av de tidsbestämda straffen, det vill säga fängelse i arton år.

Domslut

Mord och grovt vapenbrott. Fängelse i arton år.

Domen har vunnit laga kraft.

Svea hovrätts dom den 23 maj 2011, B 3112-11

Nyköpings tingsrätts dom den 21 mars 2011, B 3418-10

Gärningsmannen hade berövat sin adoptivdotter livet genom att hugga henne ett 50-tal gånger med kniv. Knivhuggen hade huvudsakligen riktats mot överkroppen och offret avled av de omfattande skadorna på de inre organen – Tingsrätten ansåg enbart försvårande omständigheter föreligga. Motivet för mordet angavs vara så kallat hedersrelaterat då offret under en tid betett sig på ett oacceptabelt sätt, vilket hade kränkt familjen och gärningsmannens heder. Påföljden bestämdes till fängelse i arton år. Hovrätten fastställde domen.

Gärningsman

En 62-årig man med ursprung från Irak, men flyttade år 2004 till Sverige där delar av hans familj redan bodde. Offret var hans adoptivdotter, som blev 21 år. Offret var egentligen dotter till (gärnings)mannens frus syster.

Inställning

Mannen erkände gärningen.

Gärning

Gärningsmannen hade två veckor före gärningen bestämt sig för att döda adoptivdottern. Under den tiden hade han studerat hennes vanor och planerat hur dödandet skulle ske. Han hade bestämt sig för att den lämpligaste tidpunkten var när adoptivdottern kom hem efter att ha lämnat sin 2-åriga son på dagis. Dagen för gärningen tog han med sig tre knivar och åkte till hennes bostad för att vänta in henne. Vid entrédörren stack han henne med en kniv i magen. Då han drog ut kniven och åter skulle hugga tog hon tag i kniven. Efter ytterligare hugg föll hon till golvet där han fortsatte hugga henne i halsen och ryggen. När hon var död gick han till polisen och anmälde sig själv.

Vad gäller motivet för gärningen ansåg sig gärningsmannen tvungen att döda adoptivdottern, eftersom han tyckte att hon under en tid hade betett sig på ett oacceptabelt sätt vilket hade kränkt familjens och hans egen heder. Enligt gärningsmannen hade adoptivdottern orsakat skilsmässa från sin make, uppträtt flirtigt mot män, varit uppkäftig mot andra familjemedlemmar och börjat röka. Sammantaget gjorde adoptivdottern precis som hon ville. Han hade försökt tala henne till rätta men utan att hon lydde honom. Situationen blev till slut så ohållbar att han som far i huset ansåg sig tvingad att döda henne.

Vid den rättsmedicinska undersökningen konstaterades 53 stycken stickskador främst på buken, bröstkorgen, ryggen och armarna. Det fanns även skador på halsen, i ansiktet och benen. Offret hade skador på händerna som starkt talade för att hon försökt värja och skydda sig. Skadorna hade orsakats av knivhugg, minst 48 till antalet, och offret avled till följd av multipla skador på de inre organen.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Gärningsmannen erkände att han medvetet berövat adoptivdottern livet. Erkännandet vann stöd av övrig utredning såsom rättsmedicinsk undersökning, förekomst av blod från offret på gärningsmannen och den kniv han hade med sig till polisstationen. Gärningen skulle enligt tingsrätten bedömas som mord.

Fråga om utvisning

Gärningsmannen hade permanent uppehållstillstånd sedan år 2004 och har sin familj i Sverige. Tingsrätten ansåg att det brott gärningsmannen hade gjort sig skyldig till var så pass allvarlig att synnerliga skäl enligt 8 kapitlet 12 § utlänningslagen för utvisning förelåg.

Påföljdsfrågan

Frågan var enligt tingsrätten om gärningen var så allvarlig att livstid bör väljas eller om ett tidsbestämt straff skulle dömas ut.

Det fanns inga förmildrande omständigheter enligt tingsrätten. Tvärtom fanns det flera omständigheter som var försvårande. Gärningen var i hög grad överlagd och planerad. Den har präglats av brutalitet och har begåtts mot en fysiskt svagare närstående person. Det stora antalet knivhugg och gärningsmannens egna uppgifter tydde på att det inte kan ha rört sig om ett hastigt händelseförlopp. Offret hade skador som pekar på att hon försökte skydda och värja sig. Offret måste ha känt dödsångest innan hon avled. Redovisade omständigheter talade för att livstidsstraff borde väljas.

Tingsrätten hade emellertid beslutat om utvisning efter avtjänat straff. Enligt 29 kapitlet 5 § brottsbalken ska vid straffmätning i mildrande riktning beakta det men någon lider av utvisning. Därvid fann tingsrätten att gärningsmannen led beaktansvärt av utvisningsbeslutet. Vid en sammantagen bedömning fann tingsrätten att han skulle dömas till ett tidsbestämt straff på 18 år.

Domslut

Mord. Fängelse i arton år. Utvisning utan tidsbegränsning

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

I enlighet med tingsrättens dom, som inte hade överklagats i den delen, fann hovrätten att gärningsmannen skulle dömas för mord.

Fråga om utvisning

Hovrätten gjorde inte någon annan bedömning i frågan än den tingsrätten hade gjort.

Påföljdsfrågan

Hovrätten hänvisade inledningsvis till förarbetena och till att livstids fängelse skulle förbehållas de allvarligaste fallen. Domstolen konstaterade dock att aktuellt mord inte omfattades av de exempel som angavs i propositionen. Vid straffmätningen ansåg hovrätten att det måste beaktas att mordet hade begåtts med stor brutalitet och att några förmildrande omständigheter att ta hänsyn till inte förelåg utan istället präglades gärningen av en rad försvårande omständigheter. Offret var gärningsmannens dotter. Pappan hade planerat gärningen under en längre tid och utfört den på ett förslaget sätt. Han hade i vart fall utdelat 48 knivhugg mot henne när hon hade befunnit sig i en utsatt och skyddslös situation. Förloppet måste enligt hovrättens förmenande ha varit utdraget och det var uppenbart att offret måste ha känt en stark dödsångest. Hovrätten delade därför tingsrättens bedömning att angivna omständigheter talade för att livstidsstraff borde väljas som påföljd men att gärningsmannen lider beaktansvärda men av utvisningen. Därför ansåg hovrätten att påföljden kunde stanna vid fängelse arton år och fastställde därmed tingsrättens dom i sin helhet.

Domslut

Mord. Fängelse i arton år.

Domen har inte vunnit laga kraft.

Svea hovrätts dom den 16 februari 2010, B 288-10

Solna tingsrätts dom den 22 december 2009, B 6087-09

En kvinna berövades livet i den gemensamma bostaden av sin sambo genom att han tilldelade henne ett stort antal hugg eller stick med kniv eller knivliknade föremål, utövade trubbigt våld mot henne och tog struhtag. – Tingsrätten konstaterade att straffskalans övre del var reserverad för fall av flerfaldig brottslighet eller i vart fall återfall i sådan brottslighet där omständigheterna var sådana att de inte föranledde bestämning av straffet till fängelse på livstid och fann att straffvärdet uppgick till femton års fängelse. Hovrätten delade inte tingsrättens uppfattning utan fann att gärningens straffvärde uppgick till fängelse i arton år.

Gärningsman

En 41-årig man som var sambo med offret. Relationen var på upphällningen och gärningsmannen ville separera.

Inställning

Gärningsmannen förnekade uppsåt att döda men vidgick att han utdelat ett flertal svepande rörelser mot sin sambo med ett vinglas som tillhygge samt att han tilldelat henne ett flertal slag med en staty. Gärningsmannen gjorde gällande att han skulle vara fri från ansvar då det våld han utövade utfördes i en komplikande situation där han varit utsatt för angrepp från sambon.

Gärning

I samband med att gärningsmannens sambo skulle flytta från bostaden uppstod ett bråk och gärningsmannen högg henne med en kniv, slog henne med en glasflaska varpå han högg henne i ansiktet med den trasiga flaskan, slog henne med något i huvudet samt ställde sig med fötterna på hennes hals samtidigt som han försökte strypa henne. Hon tillfogades sju större sårskador, ett tiotal djupare stick- respektive sårskador i ansiktet, på armarna och på händerna och hon avled till följd av skadorna. Efter gärningen åkte gärningsmannen till polisen och anmälde att han dödat sin sambo och i det följande polisförhören uppgav detaljer om hur han gått tillväga.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann att det som gärningsmannen anfört i det första inledande polisförhören angående händelseförloppet skulle beaktas vid prövningen av skuld- och påföljdsfrågan. Det konstaterades då att gärningsmannen efter en plötsligt påkommen aggressivitet försökt att strypa sin sambo, huggit henne med en kniv, slagit henne med en glasflaska varpå han huggit henne i ansiktet med den trasiga flaskan, slagit henne med något i huvudet och ställt sig med fötterna på hennes hals samtidigt som han försökt strypa henne varvid han slutligen dödat henne. Mot bakgrund av detta ansågs det klarlagt att gärningsmannens avsikt med sitt handlande redan från början varit att beröva offret livet och det konstaterades att det inte funnits något stöd i utredningen för hans påstående om ett inledande övergrepp från offret varför invändningen om nödvärn ansågs vederlagd. Tingsrätten fann att gärningsmannen skulle dömas för mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten hänvisade till förarbetena rörande ändringen av straffskalan för mord och drog slutsatsen, mot bakgrund av att det inte är möjligt att döma till ett längre tidsbestämt straff än arton år i de fall som rör påslag för återfall i brott eller vid flerfaldig brottslighet, att maximistraflet fängelse arton år och utrymmet strax därunder borde reserveras för fall av flerfaldig brottslighet eller i vart fall återfall i sådan brottslighet där omständigheterna är sådan att de inte föranleder bestämning av straffet till fängelse på livstid. Tingsrätten konstaterade att brottet inte kunde hänföras till den nedre eller övre delen av straffskalan varför straffets längd bestämdes till femton års fängelse med beaktade av att brottet riktat sig mot en närstående, gärningen varit utdragen i tiden, medfört svårt lidande och dödsångest för offret som varit skyddslös under händelseförloppet samt att gärningen inte var planerad i förväg.

Domslut

Mord. Fängelse i femton år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning*Skuldfrågan*

Hovrätten delade tingsrättens bedömning i skuldfrågan och konstaterade att det inte framkommit något som medförde att brottet ansågs mindre grovt.

Påföljdsfrågan

Hovrätten fann att det inte fanns några förmildrande omständigheter vid bedömningen av brottets straffvärde och konstaterade att angreppet mot sambon varit oprovocerat, utförts med avsevärd brutalitet, att händelseförloppet varit utdraget i tiden och riktat sig mot närstående i en utsatt och skyddslös ställning. Som särskilt försvårande beaktade hovrätten att händelseförloppet måste ha inneburit ett svårt lidande och stor dödsångest för offret då gärningsmannen, sedan hans krafter tillfälligt sinat under själva angreppet, under en stund avbrutit angreppet och hållit fast offret medan han själv återhämtade sig innan han på nytt angrepp henne och till slut berövande henne livet. Hovrätten fann att brottet var mycket allvarligt men att det inte kunde anses vara att hänföra till de allvarligaste fallen av mord varför livstids fängelse inte kunde komma ifråga. Vid straffmätningen konstaterade hovrätten att förarbetena inte gav stöd för att avsikten varit att maximistraflet 18 år, eller ens straffskalans övre del, skulle vara förbehållen flerfaldig brottslighet eller återfall i brott utan ett behov av att kunna beakta sådana omständigheter torde kunna tillgodoses genom att livstids fängelse väljs. Hovrätten fann vid en samlad bedömning av omständigheterna vid gärningen att straffets längd skulle bestämmas till fängelse i arton år.

Domslut

Mord. Fängelse i arton år.

Domen har vunnit laga kraft.

Helsingborgs tingsrätts dom den 18 februari 2011, B 4171-10

Två män (gärningsmannen och medtilltalad) begav sig till en tredje person (offret). I offrets lägenhet uppstod relativt omgående bråk mellan gärningsmannen och offret. Gärningsmannen attackerade offret genom att bruka mycket kraftigt våld med och utan tillhygge. Offret fick många, svåra och komplexa skador som ledde till döden. Gärningsmannen brukade kraftigt övervåld, vilket även innefattade stympning av kroppsdel och sadistiskt våldsinslag. – Annan påföljd än ett mycket långt fängelsestraff kunde inte komma ifråga. Vid utmätandet av fängelsestraffets längd beaktade tingsrätten att gärningsmannen återfallit i allvarligt våldsbrott under tid då verkställighet pågick och bestämde längden till arton år.

Gärningsman

32-årig man som var bekant ned offret. Mannen hade missbruksproblem och förekom under många avsnitt i belastningsregistret.

Inställning

Gärningsmannen förnekande att han gjort sig skyldig till mord och bestred att han haft avsikt att döda offret. Han vidgick att han brukat visst våld mot offret, men åberopade nödvärn och att han vid gärningen svårligen kunnat besinna sig.

Gärning

Vid gärningstillfället var gärningsmannen påverkad av alkohol i förening med intag av bensodiazepiner. Dispyten mellan gärningsmannen och offret resulterade i ensidigt och kraftigt våldsanvändande från gärningsmannens sida. Gärningsmannen utdelade flera slag i ansiktet på offret med en köttklubba. När offret föll satte sig gärningsmannen grensle och slog många slag med köttklubban på överkroppen. Gärningsmannen använde kniv och högg offret flera gånger över kroppen. I slutskedet stympade gärningsmannen det svårt tilltygade offret genom att han klippte av manslemmen och tryckte ned den i halsen samt förde in ett vasst föremål i ändtarmen. Den utvidgade rättsmedicinska obduktionen visade att offret avled genom kvävning i sitt eget blod. Det kunde vidare konstateras att skallen, till följd av det kraftiga våldet mot bakhuvudet, tryckts in i hjärnvävnaden. Detta gjorde offret medvetlös alternativt medvetandesänkt. Till följd därav hade offret inte kunnat försvara sina luftvägar från det blod som strömmade från de blödningar som uppstått i mun och näshåla. Offrets luftstrupe och luftrör fylldes av blod, vilket till slut gjorde att han kvävdes. Därutöver hade offret en stor mängd sårskador, frakturer och yttre respektive inre blödningar på stora delar av kroppen.

– När gärningsmannen tillsammans med en medgärningsman lämnade lägenheten tillgrep de gods från offrets lägenhet.

(Tingsätten har genom deldom dömt medgärningsmannen för medhjälp till grov misshandel och vållande till annans död, grovt brott samt grov stöld till fängelse i två år. Deldomen har överklagats och har inte vunnit laga kraft).

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann det utrett att offret hade utsatts för kraftigt våld som berövat honom livet. Åtalet byggde på skriftlig och muntlig bevisning, men även på medgärningsmannens berättelse. Domstolen angav att uppgifter som lämnats av en medtilltalad ska behandlas med särskild försiktighet och kan inte utan stöd i annan bevisning läggas till grund för en fällande dom. Vid genomgång av åberopad bevisning och övrig utredning fann tingsrätten att allt pekade i samma riktning innebärande att gärningsmannen med avsikt dödat offret. Tingsrättens slutsats blev den att gärningsmannen närmast besinningslöst slagit offret med tillhygge, huggit denne med kniv, klippt av manslemmen och tryckt ned den i halsen på offret. Gärningsmannen har vidare orsakat hudskador och mindre blödningar på offret genom att föra in ett vasst föremål i ändtarmen. Rättsläkaren har framhållit att placeringen av manslemmen i halsen var det sista som kan ha skett medan offret fortfarande var vid liv. Tingsrätten konstaterade att det våld som gärningsmannen utövade har lett till offrets död och att ingen av de ansvarsbefriande grunder som åberopats kunde vinna bifall. Vid val av rubricering konstaterade domstolen att det visserligen inte varit fråga om en planerad gärning men att våldet som utövats har varit brutalt och att gärningen präglats av en sådan råhet att brottet inte kunde anses som mindre grovt. Gärningen skulle följaktligen rubriceras som mord.

Påföljdsfrågan

Vid genomgång av belastningsregistret framkom att gärningsmannen år 2005 hade dömts för försök till mord och misshandel till fängelse i åtta år. Han skulle ha blivit frigiven från verkställigheten av straffet några månader efter aktuell gärning begicks med återstående strafftid på två år och åtta månader.

Vid straffmätningen konstaterade tingsrätten att det mord gärningsmannen gjort sig skyldig till inte hade föregåtts av noggrann planering eller präglats av särskild förslagenhet. Gärningen har emellertid utförts på ett mycket brutalt sätt. Händelseförloppet kunde inte bedömas som kortvarigt. Brottet innefattar starkt kränkande och grymma inslag. Till detta kom att det handlade om återfall i allvarlig brottslighet och av samma slag.

Tingsrätten bedömde att de båda gärningarnas (mord och grov stöld) samlade straffvärde uppgick till motsvarande 16 år. Till detta kom gärningsmannens återfall i brott. Hade mordet begåtts efter att han hunnit bli villkorligt frigiven skulle hela den villkorligt medgivna friheten ha förverkats som en följd av återfallet i allvarlig brottslighet. Att brottet begåtts strax före tidpunkten för villkorlig frigivning gjorde det enligt tingsrätten inte mindre beaktansvärt att det handlar om återfall. Påföljden skulle därför skärpas i motsvarande mån. Tingsrätten stannade vid att bestämma påföljden till fängelse 18 år.

Domslut

Mord och grov stöld.

Domen har vunnit laga kraft.

Göta hovrätts dom den 23 juli 2010, B 1611-10

Växjö tingsrätts dom den 17 maj 2010, B 551-10

I samband med ett bråk om en fjärrkontroll i offrets bostad, där offret och gärningsmannen festat tillsammans under kvällen, utdelade gärningsmannen slag och sparkar samt hoppade eller satte sig på offret varvid bäckenfrakturer och en stor mängd revbensfrakturer uppkommit. Offret avled till följd av de omfattande skadorna. Domstolarna bestämde påföljden till arton års fängelse.

Gärningsman

En man 44-årig man som var bekant med offret. Utredningen visade att i umgänget dem emellan var offret i underläge och han betraktades som svag och vek och lite av en "hackkyckling" i de kretsar där de umgicks. Gärningsmannen beskrevs däremot som dominant och "kung" eller "boss".

Inställning

Gärningsmannen förnekade att han gjort sig skyldig till mord men erkände misshandel bestående i att han suttit grensle över offret och i sittande ställning hoppat på honom några gånger samt utdelat slag med öppen hand som träffade offret i huvudet och tryckt ner handen mot offrets ena arm. Han förnekade att han sparkat offret och att han hade uppsåt att döda.

Gärning

Offret, gärningsmannen och ett vittne festade tillsammans i offrets bostad när det uppstod bråk om var fjärrkontrollen till TV-apparaten var. Bråket eskalerade och övergick till handgripligheter där offret kom att ligga på golvet och vittnet lämnade lägenheten. Gärningsmannen tilldelade offret slag, sparkar samt hoppade, stampade eller satte sig på offret varvid bäckenfrakturer och en stor mängd revbensfrakturer uppkommit. Skadorna var omfattande, totalt 200 varav av 61 revbensbrott och sex brott på bäckenet, och till följd av skadorna på revben och bäckenet kom offret att kvävas till döds. Gärningsmannen larmade polisen senare under natten.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Sammantaget ansåg tingsrätten att gärningsmannen inte var trovärdig i sin berättelse om vad som hänt i lägenheten under kvällen och natten och fann i huvudsak mot bakgrund av den tekniska utredningen och vittnesuppgifter att det inte fanns utrymme för att någon annan än gärningsmannen kunnat utöva det omfattande våld som offret utsatts för i lägenheten. Tingsrätten konstaterade också att det omfattande och kraftiga våld som offret utsatts för under lång tid visade att gärningsmannen varit likgiltig för om offret skulle avlida varför det var visat att gärningsmannen uppsåtligen berövat offret livet. När det gällde rubriceringen av gärningen tog tingsrätten hänsyn till att det rörde som kraftigt våld mot liggande svårt berusad och i det närmaste försvarslös person, att dödandet varit en utdragen process under vilken offret utsatts för besinningslöst våld och långsamt kvävts till döds samt att han under skeden av förloppet måste känt svår dödsångest.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten konstaterade att gärningsmannen uppvisat synnerligen grymhet och hänsynslöshet, att gärningen begåtts mot en kraftlös, svårt berusad person, som inte haft möjlighet att försvara sig, att det varit frågan om ett långt utdraget förlopp som måste ha tillfogat offret ett mycket svårt lidande, att ett vittne omtalat att offret under lång tid jämart sig och vädjat att misshandeln skulle upphöra samt att gärningsmannen varken vid gärningstillfället eller tidigare varit utsatt för någon form av psykisk stress eller någon allvarligare provokation från offrets sida. Tingsrätten fann att straffvärdet var synnerligen högt men konstaterade att livstidsstraffet skulle väljas för de allvarligaste fallen av mord och att det inte fanns skäl att bestämma påföljden till fängelse på livstid i detta fall. Påföljden bestämdes till fängelse i arton år.

Domslut

Mord. Fängelse i arton år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning*Skuldfrågan*

Hovrätten konstaterade att vittnesförhören gav en entydig bild av att gärningsmannen och offret kommit i bråk med varandra och att gärningsmannen varit mycket arg, att bråket eskalerade under natten samt att offret till följd av sin tidigare armskada och berusningsgrad inte kunde försvara sig eller utöva våld. Hovrätten fann det styrkt att offret under aktuell tid utsatts för omfattande våld med dödliga skador som följd och att det inte framkommit någonting som talade för att någon annan än gärningsmannen utövat detta våld. Hovrätten delade tingsrättens uppfattning i rubriceringsfrågan.

Påföljdsfrågan

Hovrätten ansåg att av de skäl som tingsrätten angett att straffet skulle tidsbestämmas. Det konstaterades att tingsrätten gjort en rimlig avvägning när det gällde straffets längd och det saknades anledning att ändra tingsrättens dom i denna del.

Domslut

Hovrätten fastställde tingsrättens dom

Domen har vunnit laga kraft.

Hovrättens för Västra Sverige dom den 22 juni 2010, B 2332-10

Göteborgs tingsrätts dom den 21 april 2010, B 16449-09

Gärningsmannen och hans två gäster hade efterfest i hans bostad och det dracks en del alkohol. Festen slutade med att gärningsmannen utövade trubbigt våld mot den kvinnliga gästen samt knivskar henne i ansiktet, på huvudet och i halsen och hon avled av skadorna hon ådrog sig.- Domstolarna fann att straffvärdet motsvarade arton års fängelse.

Gärningsman

En 42-årig man som var ytligt bekant med offret sedan tidigare.

Inställning

Gärningsmannen förnekade brott och uppgav att han på grund av berusning saknade minnesbilder från den aktuella tidpunkten.

Gärning

Gärningsmannen, en kvinnlig bekant samt ytterligare en person tillbringade kvällen på lokal och de drack en del alkohol. När stället stängde åkte de gemensamt hem till gärningsmannen och där fortsatte de dricka alkohol. Festen slutade med bråk och den tredje personen som var med lämnade bostaden när gärningsmannen började misshandla kvinnan. Gärningsmannen utövade dels trubbigt våld mot kvinnan bestående i att han utdelade slag, med eller utan tillhygge, sparkade samt med kraft stötte kvinnans huvud och kropp i hårda föremål eller annan liknande våldsutövning samt dels genom att upprepade gånger hugga/sticka/skära henne med kniv på kroppen framförallt i ansiktet, på huvudet och i halsen. Kvinnan avled till följd av skadorna hon ådrog sig. Efter gärningen lämnade gärningsmannen sin bostad och begav sig till en vän. Han var då blodig och hade en kniv i handen och uppträdde på sådant sätt som gav intryck av att han var gärningsman. Vännan kontaktade polisen efter att ha återvänt med gärningsmannen till hans bostad och upptäckt offret.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann, mot bakgrund av blodförekomst på gärningsmannens kläder, tidsaspekten, vittnesiakttagelser av gärningsmannens beteende efter gärningen samt att den tredje personen som varit i lägenheten kunde uteslutas som gärningsman, att det var ställt utom rimligt tvivel att gärningsmannen begått gärningen. Tingsrätten konstaterade att inte minst antalet skärskador på huvudet och de svåra skadorna i halsen visade att gärningsmannen hade för avsikt att beröva offret livet och att han därför skulle dömas för mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten fann att brottets straffvärde motsvarade arton års fängelse. Det beaktades att gärningsmannen på ett besinningslöst sätt åsamkat offret skadorna, att hon varit försvarslös och efter misshandeln så illa tilltygad att hon saknat möjlighet att tillkalla hjälp, att hon haft en långdragen döds kamp som antagligen pågått under längre tid än trettio minuter samt att gärningsmannen visat uppenbar råhet och hänsynslöshet.

Domslut

Mord. Fängelse i arton år.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning*Skuldfrågan*

Hovrätten konstaterade att utredningen visade att det inte befunnit sig fler personer i lägenheten vid den aktuella natten/morgonen än offret, gärningsmannen och en vän och i övrigt instämde hovrätten i vad tingsrätten anfört i skuldfrågan.

Påföljdsfrågan

Vid valet av påföljd beaktade hovrätten att brottet inte varit planerat, att gärningsmannen inte visat någon större förslagenhet, att brottet inte begåtts för att främja eller dölja annan brottslighet, att händelseförloppet varit relativt utdraget, att ingen av de skador som offret åsamkats i sig varit livshotande utan att hon avled till följd av den samlade skadebilden och att hon levt under en inte helt obetydlig tidsrymd efter att hon åsamkats skadorna, att det varit frågan om ett plågsamt händelseförlopp samt att hon utsatts för ett besinningslöst våld med skär- och sticksador främst mot ansikte, huvud och hals. Hovrätten fann att omständigheterna var så allvarliga att fängelsestraffets längd borde bestämmas till 18 år.

Domslut

Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

Domen har vunnit laga kraft.

Svea hovrätts dom den 28 april 2010, B 753-10

Södertörns tingsrätts dom den 4 januari 2010, B 3609-09

Gärningen begicks före den 1 juli 2009

Offret var född 1937 fick kontakt med en annan man via Internets kontaktsidor. De träffades hemma hos offret för att ha sex. Gärningsmannen hade förtärt alkohol och hade svårigheter att kontrollera sin aggressivitet. Gärningsmannen berövade offret livet genom upprepat omfattande varierande kraftigt våld, där även tillhygge användes, mot revben, huvud, hals bål och händer. Våldet utövades på olika platser i lägenhetens hall. Förloppet var utdraget. Någon entydig dödsorsak gick inte att fastställa; en sammantagen skadebild orsakade döden. – Tingsrätten dömde för mord och tillgrepp av fortskaffningsmedel till fängelse tio år, hovrätten ändrade påföljden till fängelse i arton år.

Gärningsman

42-årig man ytligt bekant med offret.

Inställning

Gärningsmannen kunde varken erkänna eller förneka eftersom han hade vaga minnesbilder från händelsen.

Gärning

Gärningsmannen och offret träffades via kontaktsidor på Internet och hade en tillfällig sexuell relation. Den aktuella kvällen befann de sig i offrets lägenhet. Gärningsmannen förtärde alkohol och blev på grund därav aggressiv. Gärningsmannen utövade upprepat våld med olika slags tillhyggen både kantiga, vassa som trubbiga och mönstrade mot revben, huvud, hals, bål och händer. Offret tillfogades bland annat hjärnödem, brott på tungbenet, elva revbensbrott, en sammanfallen lunga, tre brott på kotorett stort antal sårskador och mjukdelsblödningar. Den yttersta delen av offrets högra lillfinger var borta. Våldet utövades på olika ställen i lägenhetens hall när offret befann sig i låg position. Förloppet var utdraget. Det fanns ingen entydig dödsorsak utan en sammanlagd skadebild orsakade döden. Gärningsmannen tillgrep även offrets bil.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten ansåg att det var uteslutet att någon annan än gärningsmannen dödade offret eftersom han avsatte en rad spår i lägenheten, han hade blod från offret på sina kläder och vittnen omtalade att han sa att han dödat en person. Det var utrett att offret utsattes för omfattande våld och att han under detta våld var sittande och liggande och släpades omkring. Vidare ansåg tingsrätten att gärningsmannen på grund av det omfattande våldet mot vitala delar av kroppen var uppenbart likgiltig för att beröva offret livet. Gärningen bedömdes som mord med hänsyn till att den innefattade mycket kraftigt våld mot en person som befann sig i ett skyddslöst läge. Det var fråga om ett utdraget förlopp. Det kunde inte uteslutas att offret uppträdde provocerande och kränkande mot gärningsmannen men det var inte utrett vad det bestod i. Tingsrätten ansåg därför inte att det kunde vara fråga om något allvarligare angrepp mot tilltalad. Den provokation eller

kränkning som offret eventuellt gjort sig skyldig till kunde därför på intet sätt innebära att det brutala våld med dödlig utgång som gärningsmannen utövade mot offret skulle anses som mindre grovt.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten hänvisade inledningsvis till NJA 2007 s. 194 och beaktade därefter följande omständigheter. Offret berövades livet på ett brutalt sätt och det var fråga om ett utdraget våld som säkerligen medförde dödsångest för offret. Då brottet inte föregicks av planering och det inte heller kunde uteslutas att brottet föregicks av provokation var omständigheterna inte så försvårande att påföljden skulle bestämmas till livstid. Tingsrätten bestämde påföljden till fängelse tio år. Med åberopande av 5 § 2 st. BrP ansåg sig tingsrätten förhindrad att pröva om gärningen enligt den nya lagstiftningen kunde innebära ett högre tidsbegränsat straff.

Domslut

Mord och tillgrepp av fortskaffningsmedel. Fängelse i tio år.

Domen överklagades i påföljdsdelen.

Hovrättens bedömning

Påföljdsfrågan

Hovrätten hänvisade till rättsfallen NJA 1999 s. 531 och NJA 2007 s. 194. Hovrätten beaktade följande omständigheter. Brottet föregicks inte av någon planering och gärningsmannen visade inte någon större förslagenhet. Det framgick inte heller att mordet begicks för att dölja eller främja annan brottslighet. Det var fråga om ett utdraget händelseförlopp, offret utsattes för upprepat kraftigt våld med flera slags tillhyggen eller sparkar, våldet riktades mot olika delar av kroppen, offret var betydligt äldre än gärningsmannen, offret befann sig ensam i sitt hem och kunde inte räkna med hjälp från utomstående. Offret befann sig under misshandeln i underläge. Våldet var besinningslöst och präglades av stor brutalitet och offret torde ha upplevt kraftig smärta och svår dödsångest. Något grovt kränkande beteende som kunde beaktas vid straffmätningen hade inte förekommit. Hovrätten fann vid en samlad bedömning att det rörde sig om en särskilt hänsynslös gärning som medförde svårt lidande för brottsoffret. Hovrätten konstaterade att de försvårande momenten i gärningen var sådana att påföljden, med tillämpning av den lagstiftning som gällde vid tidpunkten för gärningen, skulle bestämmas till livstid. Hovrätten ansåg därmed att den nya lagstiftningen från 1 juli 2009 var tillämplig. Vid en helhetsbedömning fann hovrätten att även om det aktuella brottets straffvärde var betydande kunde de försvårande omständigheter som fanns beaktas i tillräcklig grad genom att den tilltalade dömdes till det högsta tidsbestämda fängelsestraff som kunde dömas ut.

Domslut

Hovrätten bestämde straffet till fängelse i arton år för mord och tillgrepp av fortskaffningsmedel.

Domen har vunnit laga kraft.

Svea hovrätts dom den 23 juli 2010, B 4332-10

Södertörns tingsrätts dom den 17 maj 2010, B 13482-09

En man berövade sin före detta fru livet genom att hälla brännbar vätska på henne och tända på. Hon avled till följd av brännskadorna och hennes dotter såg henne brinna på gräsmattan utanför bostaden. Det framkom att offret känt stark fruktan för den misstänkte innan mordet begicks. - Domstolarna fann att påföljden skulle bestämmas till fängelse i arton år.

Gärningsman

51-årig före detta make till offret där polisanmälningar om hot och ofredande förekommit från vardera hållet mot den andre efter skilsmässan i oktober 2008. Anmälningarna avskrevs förutom en skadegörelse i offrets hem knappt två månader innan mordet vilken resulterade i att ett besöksförbud utfärdades för gärningsmannen. Av vittnesförhören framkom att relationen varit turbulent och att offret mot slutet känt stark fruktan för gärningsmannen och även fruktat för sitt liv.

Inställning

Gärningsmannen förnekade gärningen.

Gärning

Offret var aktuellt kväll på en restaurang tillsammans med bekanta och hon kände oro för att henne före detta man bevakade henne. Hon ville inte gå hem själv varför en av vännerna följde henne till ett ställe i närheten av hennes bostad där de skildes åt. Kort därefter så konfronterades offret med gärningsmannen som hällde brännbar vätska över henne och tände på. I något skede såg offrets dotter henne brinna på gräsmattan nedanför bostaden och offret fick så omfattande brännskador att hon avled av dessa. I målet saknades tekniska spår som kunde knyta gärningsmannen till gärningen.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann sammantaget att det genom vittnesbevisning var visat att gärningsmannen vid flera tillfällen innan mordet hotat sin före detta fru och att hon befarat att han skulle beröva henne livet samt att det inte framkommit något stöd för att det funnits hot mot offret från någon annan person. Vidare konstaterades att de väsentliga delarna av händelseförloppet var klargjorda och att omständigheterna, så som vittnesbevisning, förhållandena vid gärningen och gärningsmannens koppling till offret, i så hög grad positivt knöt gärningsmannen till gärningen att det var ställt utom rimligt tvivel att han begått brottet. Beträffande rubriceringen av gärningen konstaterades att inga omständigheter i målet utgjorde skäl att anse brottet som mindre grovt varför gärningsmannen skulle dömas för mord.

Påföljdsfrågan

Vid valet mellan tidsbestämt straff och livstidsstraff tog tingsrätten hänsyn till att gärningsmannen försatt offret i en situation där hon inte kunde påkalla hjälp dels med hänsyn till val av plats och tid, dels med beaktande av det snabba förloppet som branden spridit sig över kroppen samt dels av att avlivningssättet förstummat henne. Vidare beaktades att gärningen måste föregåtts av noggrann planering vad gäller anskaffande av

bränsle och val av tid och plats för gärningen, att gärningen måste inneburet ett intensivt lidande för offret och därmed stark dödsångest, att brottet riktats mot en närstående som vid tillfället varit skyddslös, samt att brottet skett så att en vuxen dotter fått uppleva sin moder liggande brinnande på gräsmattan nedanför deras bostad. Tingsrätten fann att handlandet var så synnerligen grymt att den högsta nivån för det tidsbestämda straffet borde väljas men att de förhållanden som krävs för att livstidstraff ska kunna väljas inte förelåg.

Domslut

Mord. Fängelse i arton år

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten delade tingsrättens bedömning i skuldfrågan och val av rubricering.

Påföljdsfrågan

Hovrätten delade tingsrättens bedömning i påföljdsfrågan.

Domslut

Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

Domen har vunnit laga kraft.

Göta hovrätts dom den 28 april 2011, B 600-11

Jönköpings tingsrätts dom den 18 februari 2011, B 4494-10

En man sökte upp sin före detta hustru utanför hennes bostad. Kvällen innan hade mannen varit aggressiv och uttalat dödshot mot kvinnan. Vid bostadsentrén attackerade han henne med kniv och hon tillfogades 31 st. sårskador. Våldet hade riktats mot offrets huvud och kropp med förblödning som följd. – Tingsrätten ansåg att gärningen var av så allvarlig art att fängelsestraffet skulle bestämmas till livstid. Hovrätten ändrade till fängelse i arton år.

Gärningsman

38-årig före detta make till offret. Mannen och kvinnan hade två underåriga barn i äktenskapet. Separationen skedde två år innan gärningen.

Inställning

Gärningsmannen vidgick att han hade attackerat kvinnan med kniv, men bestred ansvar för mord, eftersom han saknade uppsåt att beröva henne livet.

Gärning

Under äktenskapet och efter separationen hade kontroverser förekommit mellan gärningsmannen och offret. Dagen före gärningen hade det uppstått nytt bråk mellan dem. Gärningsmannen hade blivit aggressiv och uttalat dödshot mot offret och hennes far. Timmarna innan dådet inhandlade gärningsmannen en kniv och åkte sedan till offrets bostad. I entrén på bottenplanet i trapphuset mötte han kvinnan. Gärningsmannen utdelade minst 31 knivhugg med kniven mot offret, som avled på platsen.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann utifrån gärningsmannens egna uppgifter, den rättsmedicinska utredningen och vad som övrigt hade framkommit - däribland ett åsyna vittne till händelsen - att gärningsmannen berövat offret livet genom att upprepade gånger hugga, stöta och skära henne med en kniv.

Tingsrätten konstaterade i domskälen att gärningsmannen kvällen innan dådet uppträtt aggressivt och yttrat att det skulle hända ett blodbad, att han skulle döda offret och hennes far samt att han skulle skaffa en pistol för ändamålet. På morgonen tog han med en kniv från bostaden och efter att ha lämnat barnen köpte han en längre kniv. Därefter åkte han till offrets bostad och väntade på henne. Tingsrätten ansåg att gärningsmannen vid flera tillfällen hade haft tid att tänka över situationen och besinna sig. Av vittnesuppgift framgick att gärningsmannen direkt hade utdelat knivhugg mot offrets mage och att han sedan drog iväg med henne. Mannen har därefter tilldelat henne ett stort antal hugg och stick med kniven. Ett flertal av dessa har utdelats med förhållandevis stor kraft och varit riktade mot vitala delar av kroppen. Efter dådet lämnade han omedelbart platsen utan att ta reda på hur tillståndet var för sin före detta hustru.

Tingsrätten ansåg genom det sätt på vilket gärningsmannen agerat före händelsen och hur han utfört gärningen att han haft en direkt avsikt att beröva offret livet. På grund härav och då brottet inte var att anse som mindre grovt ansåg domstolen att gärningsmannen skulle dömas för mord.

Påföljdsfrågan

Utgångspunkten för tingsrätten var det faktum att gärningsmannen haft ett direkt uppsåt att döda offret. Utifrån utredningen i målet fann tingsrätten att gärningsmannen hade ett tydligt motiv de personliga omständigheterna att beröva kvinnan livet. Genom mannens agerande timmarna innan mordet menade även tingsrätten att gärningen hade föregåtts av planering. Eftersom kvinnan kvällen innan hotats till livet av mannen och då hon såg hur han var i färd med att attackera henne med kniv ansåg domstolen att hon känt fruktan för sitt liv. Därefter har gärningsmannen på ett mycket brutalt och närmast besinningslöst sätt huggit eller stuckit offret med kniven. I flera fall har han använt kniven med så stor kraft att det uppkom skador på hennes skelett. Med hänsyn till det stora antalet knivhugg/-stick har det varit fråga om ett visst utdraget förlopp. Gärningen har riktat sig mot en fysisk svagare person. Utredningen visade att offret inledningsvis sökt försvara sig och kämpa emot knivattackerna. Uppenbarligen måste offret i det senare skedet känt en stark dödsångest. Det framgick vidare att flera av huggen/sticken med kniven utdelats medan offret låg ned på marken och varit ur stånd att försvara sig. Gärningen har begåtts mot en närstående, hans tidigare hustru och mor till deras gemensamma underåriga barn. Det fanns inga inslag av provokation i händelseförloppet.

På grund av det anförda fann tingsrätten att brottet utgjorde ett så allvarligt fall att påföljden skulle bestämmas till fängelse på livstid.

Domslut

Mord. Fängelse på livstid.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten delade tingsrättens bedömning i skuldfrågan och konstaterade att det inte framkommit något som medförde att brottet ansågs mindre grovt.

Påföljdsfrågan

Hovrätten konstaterade att det trots gärningens stora allvar – sett bland annat utifrån gärningens brutalitet och det förhållandet att den föregåtts av viss planering – var gärningen inte sådan att påföljden skulle bestämmas till fängelse på livstid. Gärningen skulle i stället bestraffas med det strängaste av de tidsbestämda straffen, dvs. fängelse i arton år.

Domslut

Mord. Fängelse i arton år.

Domen har inte vunnit laga kraft.

DOMAR FÖR MORD FÄNGELSE PÅ LIVSTID

Svea hovrätts dom den 29 januari 2010, B 9129-10

Södertörns tingsrätts dom den 4 november 2009, B 6942

Mordet (och övriga gärningar) begicks före den 1 juli 2009.

Gärningsmannen tilldelade med kniv sin flickvän ett 40-tal knivhugg/-stick, främst på överkroppen. Döden hade orsakats av det upprepade våldet med åtföljande skador på inre organen. Offret var handikappat på grund av ryggmärgsbråck och hade en mycket begränsad förmåga att gå och röra sig. (Gärningsmannen dömdes även för grov kvinnofridskränkning och våldtäkt vid två tillfällen, vilka gärningar hade begåtts cirka två år före mordet mot en annan kvinna som han tidigare hade varit gift med.) – Med beaktande av de många försvårande omständigheterna fann domstolarna att mordet borde förskylla livstids fängelse, att straffvärdet för övriga brott bedömda för sig översteg tre års fängelse samt beslut om utvisning utan någon begränsning i tiden.

Gärningsman

28-åring som till och från under ett par års tid hade varit ett par och även bott tillsammans. De hade en dotter tillsammans som var ett år då mordet begicks.

Inställning

I tingsrätten förklarade mannen att han inte kunde ta ställning till ansvarspåståendet eftersom han inte mindes vad som hade hänt.

I hovrätten yrkade han att åtalet för mord skulle ogillas då han uppgav sig ha återfått minnesbilderna från aktuell tidpunkt och gjorde gällande att hans före detta fru är gärningsmannen.

Gärning

Gärningsmannen och offret hade haft ett stormigt förhållande med gräl och en hel del bråk. När deras dotter föddes eskalerade konflikten ytterligare. Paret träffades i gärningsmannens lägenhet utan någon annan närvarande än dottern. Återigen uppstod bråk och mannen blev arg, tappade kontrollen och visste inte vad han gjorde. Resultatet av den rättsmedicinska obduktionen utvisade att offrets död hade orsakats av upprepat skarpt eggvasst föremål såsom en kniv med stora skador på de inre organen och att minst tio av de påvisade stickskadorna var för sig hade varit livshotande.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fäste avseende vid att mannens egen berättelse om att han var ensam vuxen i lägenheten då offret dödades, att han hade en kniv i handen då han såg offret låg i en blodig pöl på golvet och att han i polisförhör uppgett till brodern att han dödat offret. Den tekniska undersökningen visade att det inte fanns några andra personers fotspår i lägenheten. En av knivarna i lägenheten hade blodbesudlingar från mannen och offret och

så var det även med deras kläder. Vid en sammantagen bedömning fann tingsrätten att det var ställt utom rimligt tvivel att det var mannen som hade dödat offret.

Därutöver konstaterade rätten att utredningen utvisade att den fysiskt handikappade kvinnan erhållit minst 40 knivhugg, varav flertalet i ryggen och att gärningen hade skett i flera rum i lägenheten. Av vittnesmål kunde det även dras den slutsatsen att offret kämpat våldsamt för sitt liv och hade försökt fly innan hon slutligen övermannades och dödades. Gärningen var därför att bedömas som mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten hade som utgångspunkt omständigheterna i NJA 2007 s. 194 och med det konstaterande att enbart det förhållandet att mord begåtts med kniv mot en skyddslös närstående i hennes hem inte motiverade att straffet skulle bli fängelse på livstid. Tingsrätten konstaterade i detta fall att gärningsmannen i sitt hem hade berövat den rullstolsbundna, skyddslösa och försvarslösa kvinnan livet genom ett 40-tal knivhugg där minst tio av stickskadorna varit livshotande. Vidare utvisade utredningen att en del av händelseförloppet, under vilket gärningsmannen haft flera möjligheter att besinna sig, utspelats sig utanför lägenheten i trapphuset där kvinnan, som var i stånd att endast förflytta sig en kortare sträcka utan rullstol, i sin nöd ropat på hjälp och försökt att hålla sig fast i trappräcket. När hennes krafter hade sinat drog mannen in offret i lägenheten igen och fortsatte att hugga henne med kniv. Tingsrätten konstaterade även att den ettåriga dottern var åsyna vittne till mordet, varvid hänvisning angavs till 29 kap. 2 § 8 p. brottsbalken. Detta ledde fram till den slutsatsen att tingsrätten ansåg att mordet borde förskylla livstids fängelse.

Domslut

Mord, grov kvinnofridskränkning och våldtäkt vid två fall. Fängelse på livstid. Utvisning utan begränsning i tid.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Vad som förekom i hovrätten, däribland den nya version mannen angav gällande åtalet för mord, ledde inte till andra slutsatser i fråga om skuld och rubricering än de som tingsrätten hade kommit fram till.

Påföljdsfrågan m.m.

Hovrätten instämde helt i tingsrättens bedömning utan närmare angivelse när det gällde val av påföljd, straffmätning och utvisning. Det nämndes ingenting i hovrättens dom om tillämpning av den nya lagen på sätt som kunde inneburi en mildare bedömning, till exempel ett tidsbestämt fängelsestraff, för gärningsmannen.

Domslut

Hovrätten fastställde den överklagade domen i sin helhet.

Domen har vunnit laga kraft.

Svea hovrätts dom den 18 maj 2011, B 578-11

Attunda tingsrätts dom den 28 december 2010, B 1623-10

Gärningarna begicks före och efter 1 juli 2009.

Gärningsmannen åtalades för att ha berövat två män livet som båda hade koppling till någon av de kvinnor som gärningsmannen levte ihop med. Gärningarna inträffade med två års mellanrum och tillvägagångssättet var likartat, offren hade ringts upp innan dådet och lurats till brottsplatsen varefter de skjutits till döds – Tingsrätten fann att morderna hade karaktär av avrättningar och att straffvärdet för morderna var sådant att påföljden för vart och ett av dem hade bestämts till livstid. Hovrätten fastställde domen.

Gärningsman

En 36-årig man som år 1995 inledde en relation med kvinna som då hade en paus i sitt förhållande med offret (dvs. offret i gärningen den 4 mars 2008). Deras relation avslutades efter några månader och det fanns omständigheter som tydde på att gärningsmannen lastade offret för att relationen med kvinnan tog slut. Offret och kvinnan återupptog sin relation och den pågick fram till 1997. Gärningsmannen och kvinnan återförenades år 2009. Det visade sig också att gärningsmannen haft en relation med en kvinna under åren 1998-2007 som dessförinnan hade en kortare relation med offret (dvs. offret i gärningen den 9 februari 2010). Hon hade också år 1999 på uppmaning av gärningsmannen polisanmält offret för en våldtäkt begången år 1997. Polisanmälan gjordes på falska grunder och kvinnan återtog anklagelserna.

Inställning

Gärningsmannen förnekade gärningarna och under utredningen och förhandlingen ville han inte närmare kommentera anklagelserna som riktades mot honom.

Gärningar

Den 4 mars 2008 blev offret uppringt i bostaden av en för honom okänd man som bad honom komma till parkeringen och flytta sin bil. Efter ytterligare telefonsamtal där den okände mannen insisterade på att offret skulle flytta bilen lämnade han bostaden för att flytta bilen. Kort efter att han gått ut så avlossades två skottsälvor mot honom och han blev träffad av tre skott och föll till marken. Han avled och dödsorsaken fastställdes vara en skottskada i lungan. Vid den tekniska utredningen återfanns 15 tomhylsor och nio kulor på platsen. När polisen nästan två år senare påbörjade utredningen av det andra åtalade mordet återfanns ett vapen i gärningsmannens förråd och det kunde konstateras vid en teknisk utredning att vapnet använts vid mordet i mars 2008.

Den 9 februari 2010 hade offret varit på ett sjukhusbesök med det ena barnet. När han kom hem fick han besked om att en granne ringt och sökt honom. Ett tag efter hemkomsten ringde det på nytt i telefonen och personen som ringde uppgav att han hade post till offret som han ville att offret skulle komma och hämta. Offret begav sig till mötesplatsen och där avlossade gärningsmannen ett skott som träffade offret i huvudet och han avled till följd av skadan.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten konstaterade att det var styrkt att den tilltalade var identisk med gärningsmannen och beaktade bland annat att han hade motiv till mordet, att han kartlagt offret, att han haft möjlighet att utföra gärningen, att han hyrt en bil i tiden kring mordet trots att han hade en egen bil, att mordvapnet anträffades hos honom samt att det inte fanns något beaktansvärt stöd åt hypotesen att någon annan skulle utfört gärningen. Tingsrätten lade också vikt vid att gärningens tillvägagångssätt var likartat med andra gärningar han åtalats för (mord och försök till mord) då offren, som i samtliga fall har koppling till någon av de kvinnor som gärningsmannen levte ihop med, ringts upp innan dådet och därefter angripits genom ett snabbt och överraskande angrepp där vapen använts. Tingsrätten fann att gärningen inte var mindre grov och att den föregåtts av planering, utförts med förslagenhet samt hade karaktär av en avrättning varför gärningen skulle bedömas som mord.

Beträffande gärningen 2010 fann tingsrätten sammanfattningsvis att utredningen visade att gärningsmannen hade motiv för mordet, att han visat intresse för offret i omedelbar anslutning till mordet då han gjort sökningar på offret samt att tändsatspartiklar av samma slag som på offret fanns på klädesplagg tillhörigt gärningsmannen liksom att fibrer av samma slag som i gärningsmannens halsduk återfunns på offret. Vidare konstaterades att det inte fanns någon uppgift av betydelse som pekade på en annan gärningsman och att de gemensamma drag som utmärkte de olika åtalspunkterna pekade så starkt på en och samma gärningsman att de förstärkte bevisningen i de enskilda punkterna. Tingsrätten fann gärningen styrkt samt att den inte var mindre grov, att den föregåtts av planering, att den utförts med förslagenhet och hade karaktär av ren avrättning varför den skulle rubriceras om mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten konstaterade att brottsligheten inkluderade en serie av gärningar bland annat två mord och ett mycket allvarligt mordförsök där ett av morden var begånget efter 1 juli 2009. Tingsrätten ansåg att samtliga våldsgärningar föregåtts av noggrann planering och präglats av förslagenhet samt att drivkraften i flera fall varit upplevda kränkningar som legat långt tillbaka i tiden som gärningsmannen velat hämnas. Vidare konstaterades att det var frågan om upprepade brott av seriekaraktär och brottslighet av synnerligen farlig art där omständigheterna kring gärningarna var sådana som i förarbetena pekats ut som försvårande samt att morden hade karaktär av rena avrättningar. Tingsrätten fann att straffvärdet för morden var sådant att påföljden för vart och ett av dem hade bestämts till livstid samt att mordförsöket också hade medfört fängelse på livstid om det hade fullbordats. Påföljden bestämdes således till fängelse på livstid.

Domslut

Mord i två fall, försök till mord, grov misshandel, anstiftan av grov misshandel, grovt olaga hot och vapenbrott. Fängelse på livstid.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Med vissa smärre avvikelser vid bedömningen av den skriftliga bevisningen anslöt sig hovrätten i allt väsentligt till den bevisvärdering tingsrätten hade gjort och fastställde

domen. Därvid angav hovrätten att åklagaren i brottmål har hela bevisbördan för den tilltalades skuld, men domstolen lade till att den tilltalades underlåtenhet att förklara besvärande omständigheter tillmäts bevisvärde i de fall som åklagaren har fullgjort sin bevisbördan (hovrätten hänvisade till Lena Schelin, "Bevisvärdering i brottmål" sida 56).

Påföljdsfrågan

Hovrätten fann ingen anledning till annan bedömning än den tingsrätten hade gjort.

Domen har inte vunnit laga kraft.

Göta hovrätts dom den 13 januari 2010, B 2863-09

Norrköpings tingsrätts dom den 20 oktober 2009, B 1478-09

Gärningen begicks före den 1 juli 2009

En man och en kvinna utförde under två månader flera rån. Vid ett av rånerna dödade mannen butiksbiträdet genom att hugga honom flera gånger med en kniv i huvud, hals och kropp. Det gick inte att avgöra hur lång tid offret var vid medvetande efter det dödande knivhugget. Händelseförloppet var kortvarigt. – Tingsrätten dömde mannen för mord, olaga hot, rån, grovt rån till fängelse på livstid. Hovrätten ändrade och dömde även mannen för försök till mord under en av åtalspunkterna och fastställde livstidsstraffet. Kvinnan frikändes för mord i båda instanser. Mannen utvisades ur riket med förbud att återvända.

Gärningsman

29-årig man och 22-årig kvinna, obekanta med offret men bekanta med varandra.

Inställning

Den misstänkte vidgick att han var på plats men skyllde på kvinnan. Kvinnan skyllde i sin tur på mannen.

Gärning

En man och en kvinna utförde under mars och april 2009 sammanlagt fyra rån eller försök därtill. Rånerna föregicks av viss rekognosering och tillgick på liknande sätt. I samband med rånerna använde mannen sig av en kniv för att hota och utöva våld mot butiksbiträdena. Vid försök att genomföra ett fjärde rån dödades butiksbiträdet genom att mannen högg honom med kniv i huvud, hals och kropp. På kroppen påvisades fem stycken knivhugg. Som dödsorsak angavs blödningschock till följd av yttre förblödning från skarpa skador på djupa blodkärl på halsen. Händelseförloppet var visserligen kortvarigt men det kunde inte avgöras hur lång tid butiksbiträdet var vid medvetande efter knivhugget.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Den båda åtalade skyllde butiksbiträdets död i samband med rånet på varandra. Tingsrätten ansåg att de båda tilltalade följde samma mönster som vid tidigare rån innebärande att kvinnan avlett butiksbiträdet så att mannen kunde överfalla denne varefter kvinnan tömde kassalådan. Ingen av de tilltalade var särskilt trovärdig och de anpassade sina svar utifrån fakta som presenterades i rättegången. Genom tillvägagångssätt, innehav av kniv, anträffade blodspår och knivhuggens utseende fann tingsrätten det styrkt att mannen uppsåtligt dödade butiksbiträdet. Gärningen kunde inte anses som mindre grov och rubricerades som mord. Tingsrätten motiverade inte rubriceringsfrågan närmare. Kvinnan frikändes för mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten tillämpade vid påföljdsbestämningen 3 kap. 1 § BrB i sin lydelse före den 1 juli 2009 där det som påföljd för mord stadgas fängelse i 10 år eller på livstid. Tingsrätten hänvisade även till rättsfallet NJA 2007 s. 194 och NJA 1999 s. 531. Tingsrätten ansåg att mord i samband med rån var en starkt graverande omständighet och butiksbiträdet var obehäpnad och ur stånd att värja sig mot angreppet. Visserligen var angreppet kortvarigt men utfördes med stor brutalitet. Vidare beaktade tingsrätten att mannen skulle fällas till ansvar för ytterligare butiksrån. Med hänsyn härtill kunde tingsrätten jämlikt 26 kap 2 § brottsbalken bestämma straffet till ett längre tidsbestämt straff än tio år eller fängelse på livstid. Vid en sammanvägning av samtliga omständigheter fann tingsrätten att påföljden skulle bestämmas till fängelse på livstid.

Domslut

Mord, olaga hot, rån och grovt rån. Fängelse på livstid. Mannen utvisades ur riket med förbud att återvända.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Trots att mannen i hovrätten lämnade en annan version av händelseförloppet gjorde hovrätten samma bedömning som tingsrätten i skuldfrågan.

Påföljdsfrågan

Hovrätten gjorde ingen annan bedömning än tingsrätten.

Domen har vunnit laga kraft.

Svea hovrätts dom den 14 juni 2010, B 9212-10

Stockholms tingsrätts dom den 10 november 2009, B 9962-09

Gärningen begicks före den 1 juli 2009.

I samband med ett bråk i flickvännens bostad misshandlade gärningsmannen, som var på permission från anstalten där han avtjänade ett livstidsstraff för mord, henne genom att sticka en kniv bakom öronen för att sedan hugga/sticka henne i halsen vilket medförde att hon förblödde. - Domstolarna fann, med beaktande av 5 § andra stycket lagen (1964:163) om införande av brottsbalken, att fängelse på livstid skulle dömas ut.

Gärningsman

En 36-årig man som avtjänade ett livstidsstraff för mord när han under en permisson inledde en relation med offret och de förlovade sig kort därefter. Gärningsmannen fick sitt straff tidsbestämt till 21 års fängelse och under en helgpermission ett tag därefter berövade han flickvännen livet.

Inställning

Gärningsmannen erkände gärningen men gjorde gällande att gärningen skulle rubriceras som dråp. Han anförde att det fanns en överenskommelse mellan honom och offret om att de skulle ta livet av sig och att han på hennes uttryckliga begäran dödat henne men att han inte klarade av att ta livet av sig själv.

Gärning

Gärningsmannen och flickvännen hade festat tillsammans och var berusade (offret hade omkring 2,41 promille i blodet vid obduktionen) när det blev bråk i hennes lägenhet. Omständigheterna tydde på att flickvännen vid detta tillfälle ville avsluta relationen. Gärningsmannen stack flickvännen med en kniv ett flertal gånger bakom hennes öron varefter han berövade henne livet genom att skära och eller sticka henne ett flertal gånger i halsen varvid omfattande skador uppkom som ledde till att hon förblödde. Gärningsmannen stannade kvar i lägenheten efter mordet och larmade polisen först ett dygn senare. Under tiden hade han städlat lägenheten, motringt anstalten enligt villkoren för helgpermissionen, samt tagit ut alla sina pengar.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann att gärningsmannens erkännande fick stöd i övrig utredning och det ansågs styrkt att han uppsåtligt berövat målsäganden livet. Beträffande hans invändning om en självmordspakt konstaterade tingsrätten att den kunde ha betydelse för rubriceringen och straffvärdet. Efter en genomgång av olika omständigheter i målet konstaterades att invändningen var motbevisad och att det var visat att han ett flertal gånger stuckit offret med en kniv bakom ytteröronen varefter han i affekt och raseri uppsåtligt berövat flickvännen livet. När det gällde rubriceringen av gärningen så fastslogs att det handlade om ett mord mot bakgrund av att gärningen begåtts med en stor kniv mot en närstående i hennes hem, att flickvännen varit så pass berusad att hon sannolikt inte kunnat värja sig, att avsaknaden av avvärjningsskador talade för att hon befunnit sig i en skyddslös situation samt att även om angreppet varit kortvarigt så visade

skadorna att angreppet utförts med stor brutalitet och innefattat ett stort antal hugg med omfattande skador som följd.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten konstaterade att livstidstraffet enligt praxis skulle förbehållas de allvarligaste fallen men att straffet också borde tillämpas på gärningsmän som tidigare dömts för allvarlig brottslighet. Vidare så ansågs det att de omständigheter som redovisats som skäl för vald brottsrubricering liksom det faktum att den misstänkte tidigare dömts för mord talade för ett särskilt fängelsestraff på livstid.

Domslut

Mord. Fängelse på livstid.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten fann att det var styrkt att gärningsmannen uppsåtligen berövat flickvännen livet och anslöt sig till tingsrättens bedömning att brottet inte kunde anses som mindre grovt och att gärningsmannen skulle dömas för mord.

Påföljdsfrågan

Hovrätten konstaterade att straffet för mord var, enligt den lagstiftning som gällde vid tiden för brottet, fängelse i tio år eller på livstid och att detta nu har ändrats till fängelse i lägst tio år och högst arton år eller på livstid. Det konstaterades att enligt 5 § andra stycket lagen (1964:163) om införande av brottsbalken ska straff bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs och om annan lag gäller när dom ska meddelas ska den lagen tillämpas om den leder till frihet från straff eller lindrigare straff. Hovrätten fann att det aktuella brottets straffvärde inte i sig var tillräckligt för att bestämma straffet till livstids fängelse enligt den nu gällande lagstiftningen men, med beaktande av att gärningsmannen tidigare dömts för mord och vid en helhetsbedömning av målet, att påföljden skulle bestämmas till fängelse på livstid.

Domslut

Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

Domen har vunnit laga kraft.

Göta hovrätts dom den 28 december 2010, B 2254-10

Jönköpings tingsrätts dom den 2 juli 2010, B 746-10

Gärningsmannen berövade sin väninna livet genom knyta en elsladd hårt runt halsen på henne varefter hon fäste sladden i duschhandtaget så väninnan hängdes och kvävdes till döds. Omkring två månader senare berövade gärningsmannen sin mor livet genom att trä två platspåsar över hennes huvud samt vira ett hundkoppel hårt runt hennes hals. Kopplet fastsattes vid en vattenledning varvid kroppen kom att hänga i kopplet och hon kvävdes till döds. - Tingsrätten ogillade åtalen men hovrätten biföll och dömde gärningsmannen till fängelse på livstid.

Gärningsman

En 32-årig kvinna med ett omfattande missbruk av narkotika. Hon umgicks sporadiskt med väninnan som vid något tillfälle hade sålt narkotikaklassade tabletter till henne. Gärningsmannen hade också ett ansträngt förhållande till sin mor, som också var mer eller mindre beroende av tabletter, och det fanns uppgifter om att gärningsmannen stulit tabletter av henne vid ett tidigare tillfälle.

Inställning

Gärningsmannen förnekade båda gärningarna.

Gärningar

Modern till gärningsmannen anträffades död i badrummet i sin bostad av en granne. Hon hade två platspåsar trädde över huvudet och ett hundkoppel hårt virat runt halsen utanpå påsarna. Kopplet var sedan virat runt och fäst vid en vattenledning som löpte under handfatet varvid kroppen kom att inta en halvliggande ställning hängande i kopplet. Dödsorsaken konstaterades vara strypning/kvävning orsakad av annan person. Gärningsmannen hade anlant till moderns bostad dagen innan mordet och stannade kvar där tills mordet upptäcktes av grannen någon dag senare. Hon intog narkotika i stor omfattning under tiden hon var i moderns bostad.

Två månader tidigare hade väninnan till gärningsmannen anträffats död i sitt badrum med en elsladd hårt knuten runt halsen med den fria änden fastsatt i duschhandtaget varvid kroppen kom att få en halvliggande ställning i elsladden. Dödsorsaken konstaterades då vara hängning och det bedömdes som ett självmord. Till följd av likheterna mellan dödsfallen återupptogs utredningen avseende väninnan och vid en förnyad granskning konstaterades av rättsläkaren att undersökningsfynden och omständigheterna talade för att strypningen orsakats av annan person.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten konstaterade att den tilltalade inte kunde bindas till platsen där väninnan anträffades död vare sig tidsmässigt eller rumsligt och menade att huruvida hon haft motiv, möjlighet, och medel för att döda väninnan var frågor som inte var relevanta när anknytningen till gärningen inte förelåg. Tingsrätten fann att det inte var visat att den tilltalade på något sätt varit delaktig i den händelse som ledde fram till väninnans död.

Beträffande mordet på modern ansåg tingsrätten vid en samlad bedömning att det inte var ställt utom varje rimligt tvivel att den tilltalade begått gärningen och när det gällde frågan om eventuella likheter mellan de två mordena kunde utpeka en gärningsman konstaterade tingsrätten att den tilltalade frikänts från misstanke om mord i båda fallen varför ett resonemang om ett liknande tillvägagångssätt inte var relevant.

Domslut

Åtalet ogillades.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten konstaterade att det var utrett att gärningsmannen dagen innan mordet på sin mor anlät till dennes bostad och bott där fram tills upptäckten några dagar senare samt att de två hade ett spänt förhållande där modern saknade förtroende för dottern och ofta bar på sig sina legalt förskrivna tabletter för att dottern inte skulle komma över dem. Vidare konstateras att omständigheterna visade att gärningsmannen ville undvika att någon skulle upptäcka mordet, att gärningsmannen började ta narkotika i sådan omfattning att hon blev omtöcknad när hon förstod att hon inte kunde komma ifrån lägenheten efter mordet, att hon var kvar i bostaden när mordet upptäcktes samt att hon då hade moderns id-kort och bankkort på sig. Hovrätten fann det ställt utom rimligt tvivel att gärningsmannen berövat offret livet och att gärningen var att bedöma som mord.

Beträffande mordet på väninnan fann hovrätten att gärningsmannen kände till att väninnan hade tillgång till narkotikaklassade tabletter och att hon i vart fall vid ett tillfälle köpt tabletter av henne samt att väninnan bestämt sig för att inte sälja fler tabletter till henne. Hovrätten menade att det fanns fog för antagandet att gärningsmannen var ute efter att skaffa tabletter aktuell kväll men att händelseförloppet fram till dess att hon anträffades kraftigt påverkad utomhus i snön med våta kläder inte närmare kunnat utredas. Det konstaterades att det emellertid blivit klarlagt att det inte anträffats någon större mängd av mediciner i väninnans bostad trots att det borde finnas med hänsyn till att hon nyligen gjort uttag av medicin. Vidare konstaterades det att väninnan berövats livet på ett sätt som i allt väsentligt överensstämde med tillvägagångssättet med mordet på modern, vilket inte kunde förklaras med rena tillfälligheter eller att det varit olika gärningsmän. Hovrätten fann att omständigheterna sammanställda med tillvägagångssättet pekade med sådan styrka mot gärningsmannen att det var ställt utom rimligt tvivel att hon begått även mordet på väninnan.

Påföljdsfrågan

Hovrätten konstaterade att gärningsmannen gjort sig skyldig till mord i två fall och att någon annan påföljd än fängelse på livstid inte kunde komma ifråga.

Domslut

Hovrätten ändrade tingsrättens dom på så sätt att gärningsmannen dömdes för mord i två fall till livstids fängelse.

Domen har vunnit laga kraft.

Hovrättens för Västra Sverige dom, 2 november 2009, B 3725-09

Halmstads tingsrätts dom den 26 augusti 2009, B 777-09

Brottet begicks före den 1 juli 2009

Gärningsmannen var sjukligt intresserad av en gift kvinna, som dock avvisade hans inviter. Han skaffade en pistol och begav sig till lägenheten där hon vistades tillsammans med sina föräldrar. Gärningsmannen sköt kvinnan och hennes moder till döds med flera skott och försökte därefter ta sitt eget liv. - Tingsrätten dömde för mord till livstids fängelse. Hovrätten fastställde tingsrättens dom. Gärningsmannen utvisades ur riket.

Gärningsmannen

45-årig man bekant med offret

Inställning

Gärningsmannen förnekade att han varit på plats.

Gärning

De båda mordoffren var mor och dotter. Gärningsmannen var bekant med dem och betraktades som en son i familjen. Gärningsmannen blev förälskad i dottern som dock avvisade honom. Han blev mer och mer fixerad vid dottern och försökte få modern att övertala dottern. Gärningsmannen uppträdde också hotfullt och gav uttryck för att om inte han fick dottern skulle ingen annan heller få henne. Familjen bröt då kontakten med gärningsmannen. Han skaffade en pistol och begav sig till offrens lägenhet där han sköt modern och dottern till döds. Modern sköts med två skott, det ena med ingångshål i bakhuvudet, det andra med ingångshål i kinden och utgångshål på halsen. Skottskadan i bakhuvudet var direkt dödande och skottet i vänster avlossades från nära håll, ett s k närskott. Gärningsmannen tog också struhtag på modern medan hon fortfarande var i livet. Hon träffades av närskottet och strutaget före det dödande skottet träffade henne. Den sammanlagda skadebilden kunde även tala för att hon utsatts för ytterligare våldsverkan medan hon var i livet i form av slag och/eller knuffar. Dottern sköts med tre skott. Det första gick in i höger axel och ut vid höger skuldra. Det andra skottet var ett påsittande skott som gick genom handen när hon försökte värja sig från vapnet. Det sista och dödande skottet var ett så kallat närskott med ingångsöppning i pannan. Gärningsmannen försökte därefter ta sitt eget liv men misslyckades. Han tillfogades dock allvarliga och bestående skallskador. Fadern befann sig i lägenheten under händelseförloppet. Han var dock sängliggande efter en hjärnblödning.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann styrkt att gärningsmannen var sjukligt intresserad av kvinnan, att han inte kunde acceptera att hon avvisade honom och att han uppträdde hotfullt med anledning av det. Motivbilden var därmed klarlagd och tingsrätten fann att den bevisning åklagaren åberopat i såsom rättsmedicinsk obduktionsrapport, protokoll över skottvinkelanalyser och protokoll över blodbildsanalyser var sådan att sannolikheten för en alternativ gärningsman var så liten att den kunde lämnas utan avseende. Gärningen kunde inte bedömas på annat sätt än mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten hänvisade till rättsfallet NJA 2007 s. 194 och konstaterade följande. Gärningen var planerad. Dödandet av modern utmärktes av bestialitet. Dottern, som befann sig i lägenheten under det att modern dödades, måste redan i det skedet ha gripits av stark dödsångest. I sammanhanget förflöt avsevärd tid innan dottern träffades av det dödande skottet och måste, då hon träffades av de två första skotten, varit medveten om att också hon skulle dö. Hennes lidande och dödsångest måste i detta skede varit avsevärt. Tingsrätten ansåg att det fanns fog för att beteckna gärningarna som avrättningar. Brotten innehöll flera försvarande omständigheter och var så allvarliga att straffvärdet motsvarade fängelse på livstid. - Visserligen hade gärningsmannen tillfogats allvarliga och bestående skador men dessa var självtillfogade. Med beaktande av det brott gärningsmannen gjort sig skyldig till ansåg tingsrätten att utrymmet för att beakta dessa skador jämlikt 29 kap. 5 § 1 st. 1 p var mycket begränsat. Eftersom tingsrätten med tillämpning av den lag som gällde vid gärningstillfället kom fram till att fängelse på livstid skulle väljas fanns det anledning, med stöd av 5 § BrP, att pröva straffvärdet enligt den nya lagstiftningen. Även vid en sådan prövning fann tingsrätten att straffet skulle bestämmas till fängelse på livstid.

Domslut

Mord. Fängelse på livstid.

Domen överklagades.

*Hovrättens bedömning**Skuldfråga och påföljdsfrågan*

Hovrätten delade helt tingsrättens bedömning.

Domslut

Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

Domen har vunnit laga kraft.

Hovrättens för Västra Sverige dom den 16 oktober 2009, B 3515-09

Vänersborgs tingsrätts dom den 28 juli 2009, B 416-09

Gärningen begicks före den 1 juli 2009.

Gärningsmannen hade efter planering berövat en annan man livet i genom att med hagelgevär avlossa skott som träffade i ryggen och i bakhuvudet. När offret låg ned på golvet tilldelade gärningsmannen upprepade och kraftiga slag med större tillhygge mot huvudet. Händelsen utspelade sig i dess helhet i offrets bostad. – Tingsrätten konstaterade, vilket hovrätten instämde i, att gärningen var så brutal och många försvårande omständigheter, att straffet inte kunde bestämmas till annat än fängelse på livstid oavsett om bedömningen skedde efter den äldre eller den nya lagen (enligt 5 § lag 1964:163 om införande av brottsbalken) .

Gärningsman

29-årig man som tidigare hade varit pojkvän till offrets dotter.

Inställning

Gärningsmannen förklarade att han varken kunde erkänna eller förneka gärningen eftersom han inte hade något minne av att han skulle ha gjort det som åtalet omfattade. Han anförde att minnesförlusten sannolikt berodde på att han under dagen för gärningen var i ett psykotiskt tillstånd och att han i vart fall saknade uppsåt att döda offret.

Gärning

Gärningsmannen begav sig med bil till sin före detta flickvans familjs bostad. I bilen hade han ett hagelgevär med ammunition. När gärningsmannen kom fram till familjens bostad tog han geväret och gick fram till sin före detta svärfar. Gärningsmannen avlossade utomhus ett första skott med geväret, som antagligen inte träffade. Offret bad gärningsmannen sluta eller besinna sig. Trots detta avlossades ett andra skott som träffade det flyende offret bakifrån i ryggen och i bakhuvudet. Offret hamnade på golvet inne i bostadshuset.

Gärningsmannen utsatte sedan offret för ett besinningslöst våld mot huvudet. Den utvidgade rättsmedicinska rapporten utvisade att kroppen uppvisade skottskador på ryggen och huvudets vänstra del med skallskador och förekomst av hagel samt ett flertal krossår på huvudets bakre med omfattande skall- och hjärnskador och intryckning av benfragment. Offrets död hade orsakats av skall- och hjärnskadorna. Brottsplatsundersökningen utvisade bland annat stor spridning av blod och benbitar i huset från offret.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Att offret hade avlidit till följd av brott stod mot bakgrund av utredningen helt klart. Genom vittnesmål från offrets son, som i huvudsak såg händelseförloppet, och genom SKL:s sakkunnigutlåtande om blodförekomst från offret i gärningsmannens bil och på hans kläder samt till att utredningen inte gav utrymme för alternativ gärningsman kunde tingsrätten konstatera att den åtalade var gärningsman. Vid bedömningen om mannen hade begått gärningen under påverkan av allvarlig psykisk störning eller sedermera led av

sådan störning hänvisades det till den av HD fastslagna överviktsprincipen (se NJA 2004 s. 702). Slutsatsen vid bedömningen av de av gärningsmannen framförda invändningarna blev dels att han inte ansågs vara psykiskt sjuk under efter aktuellt tillfälle, dels att hans gärning innefattade planering och till synes målinriktat handlande att det måste anses att angreppet på offret var ett uppsåtligt handlande. Tingsrätten dömde därför mannen för mord i dess lydelse före den 1 juli 2009.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten konstaterade att det inte förelåg hinder att döma gärningsmannen till fängelse. Därefter redogjorde tingsrätten för 5 § lagen om införande av brottsbalken och möjligheten att i valet mellan äldre och nyare lag välja den minst ingripande för den tilltalade. Till slut berördes även NJA 2007 s. 194 med den sammanfattningen att livstidsstraffet bör förbehållas de allvarligaste fallen av mord.

Tingsrätten konstaterade vid en samlad bedömning att omständigheterna vid det nu aktuella mordet är ett sådant allvarligt fall. Härvid framhölls särskilt att händelseförloppet vittnar om att gärningsmannen måste betraktas som närstående till offret, att gärningsmannen sökte upp offret enbart i syfte att döda honom och att mordet med beaktande av den särskilda grymhet och brutalitet som präglar gärningen, inte kan betraktas som annat än en avrättning. Vidare pekades det särskilt på att det är rimligt att anta att offret känt lidande och dödsångest under det utdragna förloppet samt att det inledande förloppet med skjutningen skedde inför ögonen på offrets 15-årige son som också fruktade för sitt liv. Vidare framhölls att det var försvårande att mordet ägde rum i offrets eget hem. Även om gärningsmannen till följd av sitt psykiska tillstånd vid brottet kan ha haft en nedsatt förmåga att kontrollera sitt handlande är mordet så allvarligt att den nedsatta förmågan inte förtar straffvärdet i sådan grad att straffet kan bestämmas till annat än fängelse på livstid – oavsett om bedömningen sker efter den äldre eller den nya lagen.

Domslut

Mord. Fängelse på livstid.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

På de skäl som tingsrätten redovisade fann hovrätten att gärningen skulle bedömas som mord.

Påföljdsfrågan

Hovrätten instämde även i tingsrättens bedömning att påföljden skulle bestämmas till fängelse på livstid.

Domslut

Hovrätten fastställde tingsrättens domslut.

Domen har vunnit laga kraft

Hovrätten för Västra Sveriges dom den 23 december 2010, B 4376-10

Varbergs tingsrätts dom den 2 november 2010, B 2087-10

Offret led av långt framskriden MS-sjukdom och var i behov av hjälp dygnet runt. Hon var totalförlamad och intellektuellt påverkad av sjukdomen. Gärningsmannen, tillika hennes make, utförde sexuella handlingar med henne. Han stack henne ett stort antal gånger över hela kroppen med en kanyl. Med upprepat mycket kraftigt våld mot hennes underliv/ändtarm tillfogade han henne så omfattande skador i underliv och ändtarm att hon förblödde. - Tingsrätten dömde för mord till livstids fängelse och hovrätten fastställde tingsrättens dom.

Gärningsman

56-årig man som var gift med offret.

Inställning

Gärningsmannen förnekande mord, men erkände grov våldtäkt och grovt vållande till annans död.

Gärning

Gärningsmannen och offret levde tillsammans sedan 15 år. De var gifta. De hade inga gemensamma barn. Offret led av långt framskriden MS-sjukdom. Hon var rullstolsbunden och var i behov av hjälp dygnet runt. Hon var i stort sett totalförlamad, hon var inkontinent och använde blöja och var intellektuellt påverkad av sin sjukdom på så sätt att hon endast kunde föra enklare samtal. Gärningsmannen utförde sexuella handlingar med offret. Han använde en kanyl med vilken han stack offret ett fyrtiotal gånger på bl.a. hals, bål, blygd och yttre könsorgan. Upprepade gånger och med ytterst kraftigt våld förde han in fingrar, penisattrapp och knuten hand i offrets underliv och ändtarm. Hon tillfogades omfattande krosskador på blygdläppar, slida, mellangård och ändtarm samt stickskador, varav en genomträngde bröstkorgen och skadade lungan. Hon förblödde av sina skador. Stickskadorna tillfogades offret när hon var vid liv. Gärningsmannen rakade offrets underliv och tog fotografier av det. Övergreppen pågick under flera timmar. Enligt rättsläkaren var det inte fråga om en momentan förblödning utan snarare fråga om timme/timmar.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten konstaterade att det genom gärningsmannens egen inställning och bevisningen i övrigt var uteslutet att annan än gärningsmannen tillfogat offret skadorna och att det var uppenbart att hon inte skulle ha samtyckt till handlingarna. Tingsrätten fann också klarlagt att gärningsmannen hade ett omfattande pornografiskt intresse med tydligt inslag av sådan sexuell sadism som han utsatte offret för och att detta utgjorde motivet för gärningsmannen. Sexualakten pågick under flera timmar och gärningsmannen utnyttjade offrets hjälplösa tillstånd innefattande en kränkning av sällsynt art, svårhet och omfattning. Gärningsmannen utsatte offret för våld av särskilt allvarligt slag och övergreppet, som innefattade sadistiska inslag och grovt förnedrande handlingar, kännetecknades av särskild hänsynslöshet och råhet. Omständigheterna var allt annat än mildrande. Tingsrätten ansåg att sexualhandlingarna utfördes med direkt uppsåt att åstadkomma dem. Gärningsmannen måste också ha insett att det omfattande blodflödet i förening med tidsutdräkten innebar en hög sannolikhet för offrets död. Tingsrätten fann

att gärningsmannen i gärningsögonblicket ställde sig likgiltig till offret död. Vid uppsåtsbedömningen beaktade tingsrätten gärningsmannens förhållningssätt i gärningsögonblicket men ansåg även att hans attityder efter gärningen kunde ha bevisverkan. Gärningsmannen skulle således även dömas för mord.

Påföljdsfrågan

Tingsrätten hänvisade till rättsfallet NJA 2007 s. 194 och konstaterade att brottet förövades med grov våldtäkt och kännetecknades av sådan grymhet och främjande av annat brott att straffvärdet svarade mot fängelse på livstid.

Tingsrätten resonerade också kring huruvida likgiltighetsuppsåtet borde föranleda ett lägre straffvärde än om gärningen förövats med direkt uppsåt. Tingsrätten fann inte stöd för att bedöma likgiltighetsuppsåtet som mindre allvarligt än någon annan uppsåtsform.

Domslut

Mord och grov våldtäkt. Fängelse på livstid.

Domen överklagades.

Hovrättens bedömning

Skuldfrågan

Hovrätten fann i likhet med tingsrätten att gärningsmannen utsatt offret för våldtäkt som med hänsyn till omständigheterna var att betrakta som grov. Gärningsmannen tillfogade offret kraftiga skador under lång tid av vilka hon led en stor blodförlust. Gärningsmannen måste ha insett att sannolikheten för att offret skulle dö av hans agerande var mycket hög. Det fanns inte några omständigheter som talade mot att han förhöll sig likgiltig till att så skulle komma att ske, snarare tvärtom. Han hade därmed likgiltighetsuppsåt i förhållande till offrets död. Hovrätten konstaterade vidare att det inte förelåg några omständigheter som medförde att gärningen skulle anses som mindre grov. Gärningen bedömdes som mord.

Påföljdsfrågan

Hovrätten anslöt sig till tingsrättens bedömning och ansåg att påföljden skulle bestämmas till livstids fängelse. I fråga om klandervärdheten av olika former av uppsåt gjorde hovrätten följande överväganden. Avsiktsuppsåt är mer klandervärdt än insiktsuppsåt och insiktsuppsåt mer klandervärdt än likgiltighetsuppsåt. Vilken form av uppsåt som förelegat har stor betydelse vid bedömningen av ett brotts straffvärde jämlikt 29 kap. 1 § brottsbalken. I förevarande fall gränsade gärningsmannens uppsåt till insiktsuppsåt och gärningens klandervärdhet fick därmed anses vara hög. Gärningsmannen insåg att risken för att offret skulle avlida av hans handlande var mycket hög. Den risk han förhöll sig likgiltig inför var inte ringa utan var högst påtaglig. Att han begick gärningen med likgiltighetsuppsåt förändrade således inte bedömningen att straffet skulle bestämmas till livstids fängelse.

Domslut

Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

Domen har vunnit laga kraft.

Svea hovrätts dom den 27 augusti 2010, B 5950-10

Falu tingsrätts dom den 28 juni 2010, B 199-10

Gärningsmannen, som var en kvinna, anlade brand i en lägenhet i ett flerfamiljshus. Hennes man som befann sig i lägenheten avled till följd av koloxidförgiftning orsakad av branden. Hennes mans vuxne son, som också befann sig i lägenheten, lyckades undkomma genom att ta sig ut genom ett fönster. Det förelåg risk för brand- och rökspridning till hela fastigheten där 42 personer befann sig vid gärningstillfället. - Tingsrätten dömde för mord, försök till mord och grov mordbrand till fängelse på livstid. Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

Gärningsman

47-årig kvinna gift med offret, båda med kriminell bakgrund och missbruksproblematik.

Inställning

Gärningsmannen förnekande brott.

Gärning

Gärningsmannen och offret var gifta. De bodde i en lägenhet i ett flerfamiljshus. Offrets vuxna son var ibland på besök hos paret. Den aktuella kvällen var sonen på besök och de hade alla tre förtärt alkohol. Offret låg och sov i ett av sovrummen när gärningsmannen tände eld i lägenheten hall eller vardagsrum. Offrets son befann sig i sitt rum. Makens liv gick inte att rädda, sonen tog sig ut genom ett fönster. Mannens död orsakades av koloxidförgiftning med åtföljande hastig andnings- och cirkulationssvikt. Spridningsrisken till 24 andra lägenheter i fastigheten där 42 personer vistades var stor.

Tingsrättens bedömning

Skuldfrågan

Tingsrätten fann styrkt att gärningsmannen var skyldig bland annat med hänsyn till att hon i direkt anslutning till händelsen berättade för en läkare att det var hon som utfört gärningen, hon hade både tillfälle och möjlighet och hon berättade för en annan person före gärningen att hon skulle anlägga eld. Tingsrätten uteslöt också de två alternativa gärningsmännen, sonen och den innebrände mannen. Hon måste, enligt tingsrätten, insett att fara förelåg för omfattande förstörelse av annans egendom och för människors liv och hälsa. Tingsrätten fann vidare styrkt att hon anlade branden i direkt syfte att beröva sin man livet, att hon mådde dåligt, att hon ville ta sig ur förhållandet men att hon inte mäktade med detta. Brottet var planerat och riktades mot en nära anhörig som befann sig i ett höggradigt berusat och sovande tillstånd. Några omständigheter som talade för att brottet skulle bedömas som mindre grovt förelåg inte. Tingsrätten rubricerade därför gärningen som mord. Hon dömdes också för försök till mord och grov mordbrand.

Påföljdsfrågan

Gärningsmannen var tidigare dömd för dråp. Återfallet i uppsåtligt dödande beaktades och att hon också skulle dömas för annan allvarlig brottslighet. Annan påföljd än fängelse på livstid var utesluten.

Domslut

Mord, försök till mord och grov mordbrand. Fängelse på livstid.

*Hovrättens bedömning**Skuldfrågan och påföljdsfrågan*

Hovrätten fastställde tingsrättens dom.

Domen har vunnit laga kraft.